

PROGRAMMA REKENING 2021

Hillegom

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Leeswijzer.....	4
Programmaplan	
Programma 1 Vitaliteit.....	5
Programma 2 Leefomgeving.....	19
Programma 3 Bedrijvigheid.....	43
Programma 4 Bestuur en ondersteuning.....	51
Algemene dekkingsmiddelen.....	63
Paragrafen	
Paragraaf Lokale heffingen.....	67
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	74
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	77
Paragraaf Financiering.....	84
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	89
Paragraaf Verbonden partijen.....	93
Paragraaf Grondbeleid.....	107
Paragraaf Corona.....	116
Financiële jaarrekening.....	117
Balans.....	118
Totaaloverzicht resultaat per programma.....	120
Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening.....	121
Toelichting op de balans.....	124
Toelichting op de programma's.....	135
Overzicht van incidentele baten en lasten.....	154
Structureel evenwicht.....	156
Bijlagen	
Bijlage 1: SISA-verantwoording.....	156
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten.....	180
Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens.....	184
Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves.....	185
Bijlage 5: Rapportage interbestuurlijke toezicht.....	187
Bijlage 6: Overhevelingen.....	190
Bijlage 7: Risico-inventarisatie.....	194
Bijlage 8: Overzicht baten en lasten per taakveld.....	196

Voorwoord

Voor u ligt de Jaarrekening 2022. De laatste alweer van deze collegeperiode. Na de Covid-pandemie van bijna twee jaar, hebben we ook in Hillegom te maken met de gevolgen van een oorlog in Oekraïne. Duizenden mensen zijn voor het oorlogsgeweld op de vlucht geslagen richting het westen. Ook in onze gemeente worden er vluchtelingen opgevangen. De veerkracht die de Hillegomse gemeenschap heeft getoond tijdens de pandemie, laten onze inwoners nu ook weer zien bij de opvang van vluchtelingen. Als college zijn we trots op deze veerkracht en grote mate van flexibiliteit die door onze inwoners, ondernemers, instellingen, scholen, eigen organisatie maar ook door u als gemeenteraad weer is getoond.

Om fijn en veilig te wonen, te werken en te recreëren blijven we vooruitkijken en investeren in de herinrichting van wegen, mobiliteit, woningbouw, het sociaal domein, het veiligheidsbeleid en verduurzaming. Zo houden we ons Heerlijk Hillegom leefbaar en klaar voor de toekomst.

Vitaal, toegankelijk en toekomstbestendig

Hillegom is een mooi dorp met goede basisvoorzieningen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. We staan voor een inclusief Hillegom, een samenleving waar iedereen mee kan doen. Het nieuwe vastgestelde onderwijskansenbeleid 2020-2023 dat gelijke onderwijskansen bevordert en inzet op het voorkomen of verkleinen van achterstanden sluit hier naadloos op aan.

Het Integraal Kind Centrum (IKC), een nieuwbouwproject waarin basisschool Meer en Dorp (voorheen Jozefschool en Leerwinkel) en Wonderland Kinderopvang een plek krijgen, wordt voorjaar 2022 geopend.

De integrale toegang: Voor ieder 1 is een feit. Hiermee hebben we een belangrijke stap gezet om de dienst- en hulpverlening aan onze inwoners nog verder te verbeteren en de toegankelijkheid te vergroten. Bijna 40 organisaties hebben de verklaring "ik doe mee" hebben ondertekend om eenzaamheid eerder te herkennen, te voorkomen en tegen te gaan.

Gezonde en veilige leefomgeving

Met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, waarmee we koploper zijn in Nederland als het gaat om de stapsgewijze invoering van de Omgevingswet, zetten we op een integrale manier in op een gezonde levensstijl, groen, (betaalbaar) wonen en duurzaamheid. Met de geactualiseerde visie krijgen vele lokale initiatieven meer mogelijkheden en kansen. Met de actualisatie van de Omgevingsvisie is onze ambitie ten aanzien energie neutraal bijgesteld naar energieneutraal in 2050.

Als uitwerking van de Omgevingsvisie is een nieuwe woonvisie en bijbehorend uitvoeringsprogramma wonen 2020-2024, opgesteld, waarin we inzetten op een evenwichtige en duurzame woningvoorraad. Daarbij houden we rekening met verschillende wensen en behoeften.

In regionaal verband zijn we gestart met de Strategische agenda ruimte Duin en Bollenstreek. Net als in de Omgevingsvisie komen hierin verschillende thema's bij elkaar, waar we in de regio samen aan werken. Zo werken we van een duidelijke lokale visie en agenda naar regionale samenwerking, voor een optimaal resultaat.

Energietransitie

Na uitwerking van de Regionale Energiestrategie (RES) hebben we ook een lokale Energiestrategie (LES) gemaakt. Daarin staat wat we vanuit onze gemeente gaan doen voor de opgave van de energie transitie.

Hillegom draagt bij aan een circulaire economie door meer afval te recyclen. Dit jaar is uitvoering gegeven aan een nieuw afvalbeleid. We verhogen onze service door plastic en gft voortaan iedere week op te halen. De afname van het aantal kilo's restafval is al duidelijk zichtbaar.

Verantwoording

Ondanks corona en de recente vluchtelingencrisis kunnen we deze collegeperiode financieel positief afsluiten. Met een goed gevoel dragen we de portefeuilles over aan het nieuwe college en wensen het nieuwe college heel veel succes!

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit het programmaplan en de paragrafen.

Het door de raad vastgestelde programmaplan geeft de volgende programma-indeling:

1. Vitaliteit
2. Leefomgeving
3. Bedrijvigheid
4. Bestuur en ondersteuning

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid waarmee de integraliteit en programmasturing worden vergroot.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat willen we bereiken"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat gaan we daarvoor doen") aangegeven op welke wijze we deze doelstellingen hebben bereikt. Deze activiteiten hebben in dit jaar onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te vermelden zijn, evenals voorgaande jaar, niet meer in de rekening (en begroting) opgenomen.

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat mag het kosten?" In dit overzicht staan per taakveld de baten en lasten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen aan. Na de vier programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting.

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in de diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen of Verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaardindeling van het BBV.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een totaaloverzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

Programmaplan

Programma 1 Vitaliteit

Onderwijs

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer adequate, toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen en sportaccommodaties ten behoeve van o.a. het bewegingsonderwijs.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Nieuwbouw Integraal Kind Centrum Hillegom, locatie Weerlaan/Vosselaan.	De bouw heeft zijn hoogste punt bereikt en het nieuwe gebouw is 'wind en waterdicht' gemaakt. Het ontwerp voor de buitenruimte is afgerond en er is gestart met de bouwafwerking.
A2	Nieuwbouw basisschool De Giraf.	Er loopt een onderzoek naar de ruimtelijke mogelijkheden op de huidige locatie en een start gemaakt met de planvorming voor de nieuwbouw van de school. Voor de taken van de gemeente is een projectleider aangetrokken.
A3	Afwegen nieuwbouw/renovatie gymzalen Mesdaglaan en Guido Gezellelaan.	Er is een onderzoek gestart naar de ruimtelijke mogelijkheden in combinatie met vervangende nieuwbouw van De Giraf. Voor de taken van de gemeente is een projectleider aangetrokken.
A4	Ontwikkeling nieuwbouw/renovatie De Toermalijn.	Er is een onderzoek gestart naar de ruimtelijke mogelijkheden voor mogelijke nieuwbouw van De Toermalijn op de locatie van De Giraf.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Signaleren en ondersteunen van kinderen met een onderwijsachterstand.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Blijvend aandacht hebben voor een goede samenwerking Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), kinderopvang en onderwijs.	In 2021 is het nieuwe onderwijskansenbeleid in de gemeente Hillegom geïmplementeerd. Hierbij heeft de samenwerking tussen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), kinderopvang en onderwijs veel aandacht gehad.
B2	Uitvoeren van het onderwijskansenbeleid.	Het onderwijskansenbeleid is in 2021 geïmplementeerd. Hierbij is de Voorschoolse educatie versterkt met een nieuwe aanbieder. In september 2021 is de Bibliotheek op School gestart op drie basisscholen in Hillegom

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We sluiten aan bij het Landelijk Thuiszitterspact. Streven is alle leerlingen binnen 3 maanden op een passende onderwijsplek. Met, zo nodig, passende jeugdhulp.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Uitvoeren ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda 2019-2023 (REA). Onderwijs en jeugdhulp werken samen volgens de afspraken die in 2019 tussen schoolbesturen en gemeente zijn gemaakt.	De acties uit de Regionale Educatieve Agenda zijn (voor zover mogelijk vanwege Corona) uitgevoerd: er is een beleids- en uitvoeringsplan anderstalige leerlingen dat wordt uitgevoerd door het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, er is gebruik gemaakt van maatwerkvoorzieningen voor leerlingen die geen volledig onderwijs kunnen volgen of niet binnen een schoolse setting. De Variawet heeft het mogelijk gemaakt deze leerlingen toch een vorm van ontwikkeling en/of onderwijs te bieden. We geven zo min mogelijk vrijstellingen af maar gaan uit van leerrecht, tenzij een leerling geen ontwikkelingsmogelijkheden heeft. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt binnen Holland Rijnland die de afspraken van 2019 opvolgen en verbeteren: algemeen toegankelijke jeugdhulp in het gespecialiseerd onderwijs is daar een voorbeeld van. Het VVE-beleid is ook in 2021 conform de nota onderwijsachterstanden uitgevoerd
C2	Uitvoeren landelijk Thuiszitterspact met speciale aandacht voor risicoleerlingen.	Risicoleerlingen zijn in beeld en het Regionaal Bureau Leerplicht kan de leerplichtgegevens koppelen met het gebruik van jeugdhulp op schoolniveau. Hierdoor kunnen we tijdig in gesprek wanneer we zien dat er opvallend gebruik of juist geen gebruik van jeugdhulp wordt gemaakt door leerlingen. Zo sturen we via beschikbare data (geanonimiseerd) op de inzet van preventie en het gebruik van zwaardere jeugdhulp. Bij 22 leerlingen uit Hillegom is sprake van schoolverzuim.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Regionaal Bureau Leerplicht (onderdeel van Holland Rijnland)	Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Schoolbesturen CJG Kinderopvangorganisaties

Sport & Gezondheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Inwoners van Hillegom zijn vitaler en gezonder.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitvoeren beleidsnota 'Hillegom positief gezond'.	Het leefstijlakoord Healthy Hillegom geeft uitvoering aan de doelen uit de beleidsnota Hillegom Positief gezond.
A2	Uitvoeren programma's: 'Op weg naar een rookvrije generatie' & 'Jongeren op Gezond Gewicht'	De uitvoering van rookvrij Hillegom is onderdeel van Healthy Hillegom. Steeds meer verenigingen sluiten zich aan bij Rookvrij. In 2021 heeft gemeente Hillegom zich aangesloten bij het preventieakkoord. Daardoor kan de gemeente zich nu kosteloos aansluiten bij het project JOGG.
A4	Met onze partners bijdragen aan de uitvoering van het leefstijlakoord 'Healthy Hillegom'.	In 2021 heeft de gemeente Hillegom subsidie ontvangen voor de Sportieve Routes Healthy Hillegom. Vanwege het succes van healthy Hillegom neemt de gemeente deel aan werksessies rondom lokale en regionale preventieakkoorden in samenwerking met de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu).

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer inwoners sporten en bewegen

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Uitvoeren van de beleidsnota 'Hillegom Samen Sportief in Beweging'	Dit is een lopende activiteit, vastgelegd in het werkplan 2018-2020. Het uitvoeringsplan 2021 is uitgevoerd door Team Hillegom in Beweging. Hierbinnen is aandacht voor 'Promotie van sport en bewegen voor inwoners' en de samenwerking binnen het vitaliteitsprogramma Healthy Hillegom. Het jaar 2021 stond wederom in het teken van adequaat inspelen op de gevolgen van Corona en het team Hillegom in Beweging is ingezet ter ondersteuning van alle maatregelen ten behoeve van sport en bewegen in Corona tijd.
B2	Promoten van sport en bewegen bij inwoners.	De Website 'Hillegom in Beweging' maakt sport- en beweegaanbod zichtbaar en dient als promotie en inschrijvingstool voor activiteiten. Sinds 2020 is de promotie gekoppeld aan het programma Healthy Hilegom.
B3	Stimuleren en ondersteunen bij het maken van de verbinding tussen (sport)verenigingen en de transformatie van het sociale domein (preventie en (vroeg)signalering, participatie, etc.).	Dit is onderdeel van de uitvoering van het werkplan door het Team Hillegom in Beweging. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van sportverenigingen bij de uitvoering van sportclinics tijdens het Sportontbijt op basisscholen en de inzet van gymnastiekvereniging Jahn bij Bollenstroom. Door de deelname binnen Healthy Hillegom zijn er meer activiteiten georganiseerd in samenwerking met Welzijnskwartier en Welzijnskompass.

B4	Uitvoeren van het programma Grenzeloos Actief/Uniek Sporten bij sportaanbieders en voor potentiële doelgroepen.	In samenwerking met de regiogemeenten uit de Bollenstreek is onderzoek afgerond om de potentiële doelgroep van mensen met een fysieke, chronische, visuele of auditieve beperking in beeld te krijgen. Het onderzoek is in het voorjaar van 2021 afgerond. Met de deelnemende gemeente wordt nu gekeken hoe we hierin gezamenlijk en structureel uitvoering aan kunnen geven.
B5	Opstellen uitvoeringsplan voor de brede regeling combinatiefuncties.	Het uitvoeringsplan is opgesteld. De buurtsportcoaches, Team Hillegom in Beweging, zijn als strategische partner gekoppeld aan Healthy Hillegom. In 2021 zijn de activiteiten meer afgestemd op het vitaliteitsprogramma Healthy Hillegom.
B6	Uitvoering geven aan het masterplan Sport en Onderwijs.	Door de corona maatregelen kon het Masterplan slechts beperkt uitgevoerd worden. Wel zijn alternatieven in de openbare ruimte georganiseerd.
B7	Opstellen beweegplan 'Senioren in beweging'.	In 2021 is de 'Beweegvisie Volwassenen' in het werkplan opgenomen. Dit als uitwerking van het beweegplan 'Senioren in Beweging'. In de beweegvisie is de verbinding met andere maatschappelijke partners binnen Healthy Hillegom gemaakt.
B8	Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma spelen en sporten in de buitenruimte 2020 'Iedereen naar buiten!'	In Hillegom zijn speelplekken voor kinderen. Ieder jaar wordt een aantal speelplekken heringericht. Ook komen er speelplekken bij in nieuwbouwlocaties. Speelplekken worden in participatie aangelegd. We zetten ons in om de wens van de gebruiker zoveel mogelijk te realiseren.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Efficiënter en effectiever gebruik van maatschappelijk vastgoed.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Optimaliseren van de aansluiting tussen vraag naar en aanbod van maatschappelijke accommodaties in Hillegom.	Het ingediende Masterplan 2.0 van de vier betrokken sportverenigingen op sportpark Zanderij, draagt bij aan het optimaliseren van vraag en aanbod.
C2	Ontwikkeling vitaal sportpark: sport- en ontmoetingspark Zanderij.	Begin 2021 is project sport- en ontmoetingspark Zanderij stopgezet. In vervolg zijn met de betrokken vier verenigingen nieuwe verkenningen gestart. Dit heeft geleid tot het Masterplan 2.0. Dit plan is verder nader uitgewerkt en wordt in februari 2022 in de raad behandeld. Dit proces loopt door in 2022.
C3	Stimuleren en ondersteunen van de energietransitie/ verduurzaming van accommodaties.	In het traject Verduurzamen eigen maatschappelijk vastgoed is in 2021 sportaccommodatie De Vosse gestart, naast de brandweerkazerne. Bij de planvorming van het Masterplan 2.0 is rekening gehouden met duurzaamheidsmaatregelen. Zo biedt het dak voldoende ruimte voor zonnepanelen en worden de lichtmasten vervangen door LED. Met de HHK is start gemaakt inzake verduurzamen pand "de bestemming".

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG Hollands Midden	Sportsupport Sportfondsen Hillegom Stichting De Zanderij Sportaanbieders Sportservice Zuid-Holland Maatschappelijke organisaties

Sociaal domein

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer inwoners kunnen participeren in de samenleving, indien nodig met hulp en ondersteuning

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Versterken van het gemeentelijk opdrachtgeverschap richting de partners binnen het sociaal domein.	Bij de Klankbordgroep Wonen, Zorg, Welzijn Hillegom hebben organisaties en de gemeente samengewerkt aan de ambities van onder meer Thuis Wonen en Tegengaan Eenzaamheid. Het partnernetwerk Healthy Hillegom is in 2021 verder uitgebreid. In het partnernetwerk werken bewoners, organisaties en gemeente samen aan Vitaliteit en (Positieve) Gezondheid.
A2	Onderzoeken van aanvullende lokale/regionale vervoersmogelijkheden.	In 2021 is er, samen met de gemeenten Lisse, Teylingen, Katwijk en Noordwijk, onderzoek verricht naar de kostprijs van vervoer van en naar dagbesteding. Hieruit is een advies voortgevloeid. Verder heeft er een eerste oriëntatie plaatsgevonden voor het opzetten van ANWB automaatje in Hillegom.
A3	Realisatie van de integrale toegang in 2021.	In 2021 is de Integrale Toegang, Voor Ieder 1, van start gegaan. Inwoners van alle leeftijden hebben nu één plek waar zij terecht kunnen met hun vragen voor advies, ondersteuning en hulp. Inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen kracht staan worden ondersteund tot zij weer zelfredzaam zijn of met hulp van anderen weer in hun kracht staan. Vraagstukken binnen één gezin worden nu integraal opgepakt.
A4	Uitvoeren maatregelen armoedebeleid.	Het armoedebeleid is conform de nota uitgevoerd. Samen met het jeugdfonds sport en Cultuur hebben we een communicatiecampagne uitgevoerd. Daarmee zijn er weer meer kinderen gaan deelnemen dan voorgaande jaar. Er is gewerkt aan het opzetten van een Taalpact voor de bestrijding van laaggeletterdheid.
A5	Voortzetten pilot Vroeg Eropaf (preventie en vroegsignalering schulden). Uitbreiding van de schuldeisers met wie we samenwerken	Vroegsignalering is sinds in 1 januari 2021 een wettelijk verplichte taak voor gemeenten. De uitvoering wordt gedaan door de ISD (Intergemeentelijke Sociale Dienst) Bollenstreek. De ISD is aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering. Het aantal organisaties dat signalen meldt is uitgebreid.

A6	Stimuleren van het gebruik 'Welzijn op Recept' bij huisartsen en inwoners.	Bij huisartsen, praktijkondersteuners en inwoners is de mogelijkheid om gebruik te maken van Welzijn op Recept regelmatig onder de aandacht gebracht, onder andere via welzijnsadviseurs, diverse media en in overleggen. Een welzijnsadviseur houdt spreekuur in een huisartsenpraktijk. Het houden van het spreekuur heeft in Coronatijd tijdelijk stil gelegen.
A7	Doorontwikkelen van het Servicepunt Werk om meer mensen naar werk te begeleiden. Transformatie van de MareGroep naar een breed georiënteerd re-integratiebedrijf waarvan het ServicePunt Werk, maar ook andere organisaties zoals de VSO PrO scholen, gebruik maken om hun kandidaten naar de arbeidsmarkt toe te leiden met behulp van o.a. stages bij de MareGroep en de inzet van jobcoaches van de MareGroep.	De integratie van Servicepunt Werk en MareGroep is inmiddels een feit; op 23 september 2021 zijn beiden opgegaan in de nieuw gevormde organisatie Provalu. Provalu is het breed georiënteerde het re-integratie- en ontwikkelbedrijf van de Kust-, Duin-, en Bollenstreek. Zij werken samen met ISD, PRO/VSO scholen en andere organisaties en bedrijven aan het toeleiden van kandidaten naar de arbeidsmarkt en/of dagbesteding.
A9	Bevorderen samenwerking tussen huisartsen, Healthy Hillegom en welzijnsorganisatie	Op verschillende thema's en binnen diverse overleggen wordt de samenwerking gestimuleerd. Bijvoorbeeld bij Welzijn op Recept (zie A6) en bij het programma "Een tegen Eenzaamheid" (zie B3).

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Inclusiever maken van de Hillegomse samenleving

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Uitvoeren uitvoeringsagenda 'omzien naar elkaar'; Maatschappelijke zorg.	In 2021 is er in Holland Rijnland gezamenlijk gewerkt aan de voorbereiding van de decentralisatie Maatschappelijke Zorg per 2023. In de Duin- en Bollenstreek hebben we gewerkt aan het uitvoeringsplan 2021 –2023 'Omzien naar Elkaar'. We hebben activiteiten uitgevoerd op het gebied van prikkelarme huisjes, decentrale opvangplekken, preventie dakloosheid, huisvesting kwetsbare doelgroepen, preventie GGZ, ontwikkeling algemene voorzieningen, inloopfuncties en arbeidsparticipatie.
B2	Uitvoeren Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.	We hebben verschillende uitvoeringstaken van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uitbesteed aan de GGD. Met behulp van het systeem Khonraad, kan worden samengewerkt in elektronische dossiers. Dit systeem is aangepast aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.
B3	Samenwerking met o.a. WelzijnsKompas bij het programma 'Een tegen Eenzaamheid'.	Met de kerngroep eenzaamheid (met als partners o.a. WelzijnsKompas, Welzijnskwartier, Stichting Vluchtelingenwerk, Hillegomse muziekschool en The Pando Network) is gewerkt aan de aanpak van eenzaamheid. Inwoners hebben kaarten ontvangen om door te sturen en krachten zijn gebundeld in de Week van de Ontmoeting en een Summer school in de zomer.

B4	Intensivering van de inzet op opsporing en bestrijding van laaggeletterdheid.	In de regio Holland Rijnland is in 2020 het regionale programma 'Aanpak laaggeletterdheid 2020-2024' opgesteld. Op basis van dit plan is het Taalpact voor de Duin- en Bollenstreek opgesteld en afgelopen december afgerond. Het Taalpact zal in het voorjaar van 2022 worden ondertekend door de deelnemende partijen. Dit zou aanvankelijk eind 2021 gedaan worden, maar is vanwege corona-maatregelen uitgesteld naar begin 2022.
B5	Uitvoeren beleid doorlopende lijnen van 18- naar 18+	In de inkoop van de specialistische jeugdhulp en in de contractering met de integrale toegang Voor ieder 1 is het opstellen van een toekomstplan in samenwerking met de jongere opgenomen als contractafpraak.
B6	Uitvoeren van de regiovisie Hollands Midden voor de aanpak en bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling 2019-2023.	We voeren het regionale plan voor de aanpak en bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling uit. We zetten het plan Scheiden zonder schade in. Deze hulp bij scheiding heeft als doel conflicten en juridische strijd te voorkomen. Met vroegtijdige hulp en begeleiding aan gezinnen bevordert het programma het problemen oplossen door de partners en hun familiekring.
B7	In gesprek gaan met de ouderen om goed in beeld te krijgen waar wij ons verder kunnen ontwikkelen als senior vriendelijke gemeente.	Er vinden regelmatig gesprekken plaats met het Seniorenpodium als vertegenwoordigers van de senioren. Zij zijn uitgenodigd om mee te denken over de integrale opgaven wonen welzijn zorg waar we als gemeente voor staan.
B8	Uitvoeren lokale aanpak eenzaamheid.	Het uitvoeren van de lokale aanpak eenzaamheid komt overeen met het programma 'Een tegen eenzaamheid' (zie B3).
B9	Organiseren startbijeenkomst dementievriendelijk Hillegom en met inwoners en organisaties werken aan een dementievriendelijke gemeente.	In het najaar was de startbijeenkomst van Dementievriendelijk Hillegom in samenwerking met Alzheimer Nederland en de bibliotheek. Er is een werkgroep gevormd van inwoners om te werken aan een dementievriendelijke gemeente.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer sociale cohesie tussen inwoners en in de wijken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Voortzetten pilot Versterken van de wijk.	Naast de wijkavonden die het college met de inwoners heeft gehad, hebben de contactfunctionarissen contact gelegd tussen inwoners en de verschillende organisaties in de wijk om vraag en aanbod aan elkaar te koppelen. De contactfunctionarissen leggen in hun rol de verbinding tussen de samenleving en de interne organisatie van de gemeente.

C2	Organiseren van informele steunnetwerken op buurt- en wijkniveau.	Door het promoten van de wijkavonden, NLdoet, de straatspeeldag en Burendag leren inwoners elkaar beter kennen waardoor inwoners elkaar durven aan te spreken in hun wijk. Ook in 2021 is er weer door de contactfunctionarissen in samenwerking met Welzijnskompas en Kwadraad de wedstrijd "Het Beste idee van Hillegom" georganiseerd. Alle deelnemers werden ondersteund om hun idee te realiseren. Het Beste idee kreeg naast ondersteuning ook een financiële tegemoetkoming van € 1.000,00.
C3	Trainen en ondersteunen van vrijwilligers in wijken.	De contactfunctionarissen onderhouden samen met het Welzijnskompas contact met de vrijwilligers in de gemeente. Zij informeren over fondswerving, crowdfunding en wijzen op trainingen die voor vrijwilligers georganiseerd worden.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer kinderen groeien gezond en veilig op.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Uitvoeren van het inkoopplan jeugd dat in 2020 is vastgesteld en extra maatregelen nemen om de kosten in de jeugdzorg beheersbaar te houden.	Op basis van het inkoopplan is in 2021 de contractering met de specialistische jeugdhulpaanbieders afgerond. Daarnaast is een aantal maatregelen genomen om de kosten in de jeugdhulp beheersbaar te houden, waaronder het project wachtlijstaanpak GGZ, het maximaliseren van het aantal uren ambulante zorg.
D2	Monitoren (en evt. bijsturen) pilot Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd.	In 2021 is een start gemaakt met het monitoren en registreren van de vragen rond opvoeden en opgroeien die via de huisartsen door de POH-JGGz behandeld worden. Doel is om met zo weinig mogelijk administratieve last zo veel mogelijk informatie op te halen welke bijdraagt aan het goed kunnen monitoren en evalueren van de pilot. De samenwerking met zowel de huisartsen als binnen Voor Ieder 1 en andere partners in het werkveld is goed tot stand gekomen.
D3	Voortzetten van de tweejarige pilot lokale zorg- en veiligheidstafel jeugd. De pilot wordt eind 2021 geëvalueerd.	Na een positieve evaluatie in kwartaal 4 heeft het college 21-12-2021 besloten de Zorg- en Veiligheidstafel Jeugd te bestendigen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere aansluiting van jeugd- en jongerenwerk op de specifieke behoefte van de Hillegomse jeugd (project Jeugd Hillegom).

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
E1	Invzetten op een optimale benutting van het multifunctionele jongeren centrum in het multifunctioneel centrum.	Het beheer van Welzijnswijk geeft vorm aan de multifunctionaliteit van het activiteitencentrum en stemt het aanbod doorlopend af op de vraag van jongeren en de andere inwoners van Hillegom.

E2	Passende inzet jeugd- en jongerenwerk om vervolg te geven aan het project Jeugd Hillegom.	Project Jeugd Hillegom is voortgezet in de Zorg- en Veiligheidstafel Jeugd. Het Welzijnskwartier (het jeugd- en jongerenwerk) is een van de aangesloten partners en signaleert overlastgevend, problematisch of crimineel gedrag onder de jongeren, brengt dat in op de tafel. Het jeugd en jongerenwerk biedt aanbod specifiek gericht op de problematiek van de jongeren dat aansluit bij de behoefte.
E3	Intensiveren van de samenwerking tussen jongerenwerk, CJG, buurtsportcoaches (Hillegom in Beweging) integrale toegang en instanties als Brijder en Halt. Specifieke hulp voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met handhaving.	De samenwerking tussen Welzijnskwartier, Voor ieder1 en instanties als het Jeugd Preventie Team en Stichting Halt, op het gebied van jongeren die in aanraking zijn gekomen met handhaving, is geïntensiveerd via de zorg- en veiligheidstafel en het netwerkoverleg Jeugd Hillegom. Ook wordt gewerkt aan de verbinding tussen het voortgezet onderwijs (het Fioretti College) en het jeugd- en jongerenwerk met als doel om laagdrempelig in gesprek te gaan met leerlingen met een hulpvraag.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (MareGroep) RDOG Hollands Midden (GGD) Holland Rijnland	WelzijnsKompass Welzijnskwartier Huisartsen Onderwijs Bibliotheek Voor ieder 1 Maregroep Maatschappelijk middenveld Politie Instanties Maatschappelijke Zorg

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2020	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	545,8	nb	-	795,9	LISA
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4	nb	-	6	CBS
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolkingen t.o.v. de beroepsbevolking	71,3	nb	-	68,4	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1	nb	-	2	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	225,1	193,7	-	2021: 349,5	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	85,1	nb	-	202,0	CBS
Jongeren met delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	nb	-	1	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	15,7	nb	-	11,9	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,6	nb	-	1,2	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	nb	nb	-	0,4	CBS
Clënten met een maatwerk-arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	600	570	-	2021: 649	GMSD

De beleidsindicatoren zijn landelijk vastgesteld in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten. Hierin staat welke indicatoren verplicht opgenomen moeten worden in de programmarekening, in welke eenheid zij gepresenteerd worden en wat de bron is. Dit betekent dat wij hier geen andere gegevens presenteren.

Toelichting indicator Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit gaat zowel om fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Toelichting indicator Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

Toelichting indicator Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Toelichting indicator Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Toelichting indicator Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Toelichting indicator Lopende re-integratie-voorzieningen

Het aantal re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Toelichting Jongeren met jeugdbescherming

Dit betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een jeugdbeschermingsmaatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Toelichting indicator Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo

Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Einheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2020	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	3,2	nb	-	2,7	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	nb	nb	-	nb	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5	nb	-	1,7	DUO

Toelichting indicator Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. 2020 gaat over schooljaar 2019/2020.

Toelichting indicator Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen valt hier onder.

Toelichting indicator Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2020	Bron
Sporters	Percentage niet sporters	48,8	nvt	-	49,3	Gezondheids enquête (CBS, RIVM)

Toelichting indicator Niet sporters

Het percentage niet-wekelijkse sporters (minstens één keer per week) t.o.v. totale bevolking van 19 jaar en ouder.

nvt: Dit onderzoek wordt 1 keer per vier jaar uitgevoerd.

Kaderstellende stukken

Onderwijs:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
- Verordening regelende de toekenning van bijdragen in de kosten van het bezoeken van kinderopvang in Hillegom
- Verordening Leerlingenvervoer
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs 2015

Sport en gezondheid:

- Sport- en beweegnota 2017-2021
- Nota Volksgezondheid 2018-2022

Sociaal domein:

- Kadernota WMO Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda WMO en haar omgeving (2017-2018)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Armoedebeleid Hillegom, een stevig fundament, 2019-2022
- Doelenboom mantelzorg
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2017
- Verordeningen Participatiewet
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Algemene subsidieverordening Hillegom 2017

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-950	-937	-970	-907
Openbaar basisonderwijs	-53	-80	-80	-121
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-610	-938	-934	-783
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.306	-2.174	-2.972	-2.152
Arbeidsparticipatie	-326	-290	-260	-258
Inkomensregelingen	-7.064	-4.915	-6.911	-6.233
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-338	-289	-392	-345
Begeleide participatie	-1.876	-1.772	-1.811	-1.720
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.561	-4.421	-5.040	-4.697
Wijkteams	-1.684	-1.352	-1.599	-1.711
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.277	-4.377	-4.463	-4.371
Geëscaleerde zorg 18-	-537	-391	-374	-391
Geëscaleerde zorg 18+			-14	-14
Thema Sport & Gezondheid				
Sportbeleid en activering	-500	-543	-559	-311
Volksgesondheid	-1.178	-1.208	-1.607	-1.666
Sportaccommodaties	-877	-732	-748	-902
Totaal lasten	-27.137	-24.419	-28.734	-26.582

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	232	242	242	243
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	51	247	247	131
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	140	26	89	88
Inkomensregelingen	6.611	3.890	5.408	5.253
Wijkteams	89	0	0	269
Maatwerkdienstverlening 18-	-19	10	10	16
Thema Sport & Gezondheid				
Sportbeleid en activering	2	0	0	25
Volksgezondheid	22	9	101	75
Sportaccommodaties	326	321	344	330
Totaal baten	7.454	4.745	6.441	6.430
Saldo voor resultaatbestemming	-19.681	-19.672	-22.293	-20.151

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	-509	-3
Onttrekkingen reserves	727	153	1.658	252
Totaal reserves	727	153	1.149	249
Saldo na resultaatbestemming	-18.954	-19.519	-21.144	-19.902

Programma 2 Leefomgeving

Trends en ontwikkelingen

Schaarse ruimte

Het zoeken naar balans tussen wonen, werken, recreëren en verblijven geeft een continue spanning. En daarbij maakt de energie- en warmtetransitie ook aanspraak op de schaarse ruimte. Het is een uitdaging om de concurrerende ruimtevragen integraal af te wegen en waar mogelijk multifunctioneel gebruik te maken van ruimte. De volgende ontwikkelingen leiden tot extra ruimtevraag:

- > Door de krapte op de woningmarkt is het voor starters, spoedzoekers, kwetsbare groepen en huishoudens met lage en middeninkomens moeilijk om een betaalbare woning te vinden. Dit raakt zowel aan de huur- als de koopsector. Bijbouwen blijft urgent, omdat het woningtekort de komende jaren nog verder zal oplopen. Daarnaast ontstaan er steeds meer één- en tweepersoonshuishoudens die een andere woonvraag hebben dan de traditionele gezinnen. De uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen dragen bij aan deze ontwikkeling. Er is een toenemende vraag naar flexibele en tijdelijke woonruimte onder andere voor spoedzoekers. Ook de aanwezigheid van arbeidsintensieve bollenteelt leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten met een vraag naar (kwalitatieve) huisvesting.
- > Met de toenemende verstedelijking neemt de behoefte aan recreatie en groen toe. Inwoners hebben behoefte aan voldoende gebieden van goede kwaliteit voor bewegen, recreëren, natuur en rust. Ook de vraag naar accommodaties en voorzieningen stijgt. De toenemende behoefte aan ruimte om te recreëren en ontspannen staat in sommige gevallen op gespannen voet met andere fysieke ruimtevragers zoals woningbouw of duurzame energieopwekking.
- > De toenemende verstedelijking leidt tot zwaardere belasting van de bestaande infrastructuren en vervoersvormen. Dat betekent knelpunten in de capaciteit, veiligheid en leefbaarheid. Sterke en duurzamere vormen van ontsluiting en mobiliteit vragen om extra ruimte. De coronacrisis en het thuiswerken laten zien dat de behoefte om in de nabije omgeving groene ommetjes en fijne recreatieve verbindingen te hebben groot is.
- > De komende jaren zet de krimp in het aantal bedrijven in de bollensector door. Dat resulteert in verdergaande schaalvergroting en specialisatie binnen de sector, met aandacht voor duurzaam bodembeheer.
- > Voor de omschakeling van fossiele naar duurzame energiebronnen is veel ruimte nodig zowel boven de grond (o.a. zonneweides en windturbines) als ondergronds (warmtesystemen). Ook voor het klimaatbestendig inrichten is extra ruimte nodig (o.a. waterberging, meer groen in woonwijken).

Klimaat

Veranderingen in het klimaat worden meer en meer zichtbaar en voelbaar. De zeespiegel stijgt en het bodempeil daalt verder. De extreme situaties ten aanzien van zowel neerslag als droogte zullen toenemen. Beschermen tegen hoogwater, verzilting en zorgen voor voldoende zoetwater zijn de centrale opgaven. Onze regio moet klimaatbestendig worden.

Daarnaast is het een opgave om verdere klimaatverandering af te remmen of te stoppen door middel van het mondiaal terugdringen van CO₂-emissies. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn het Rijk en de decentrale overheden overeengekomen om gezamenlijk te streven naar het realiseren van de doelstelling tot het behalen van een CO₂-reductie van 49 % in 2030. Het Klimaatakkoord bevat concrete maatregelen om deze doelstelling te halen. De komende jaren betekent dit dat we allerlei duurzame veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving. Denk hierbij aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de omschakeling naar duurzame energie. Op lokaal niveau zijn de beleidskaders hiervoor, vormgegeven in de Lokale Energiestrategie (LES) en de Transitievisie Warmte (TWW), reeds vastgesteld. Deze ontwikkelingen vergen actieve betrokkenheid van vele organisaties, bedrijven en inwoners.

Meer integraal werken

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over een veilige en gezonde (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van integrale gebiedsontwikkeling. In deze gebiedsontwikkelingen worden zaken zoals klimaatadaptatie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid ook betrokken bij een integrale afweging.

Openbare orde en veiligheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Opstellen jaarlijks Veiligheidsjaarplan (VJP) op basis van het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2020-2023, waarin de concrete maatregelen integraal afgestemd zijn en de doelstellingen van het IVB geborgd.	Op basis van het Integraal Veiligheidsbeleid 'Samen houden we Hillegom veilig' is het Veiligheidsjaarplan 2020 opgesteld. Het jaarplan is in de eerste helft van 2021 ter kennisname gebracht aan de raad.
A2	Evalueren inzet mobiel cameratoezicht. Eventueel aanpassen van beleid en voortzetten toezicht.	Naar aanleiding van overlastmeldingen van inwoners en op advies van de politie zijn de drie mobiele camera's bijna het gehele jaar ingezet in het kader van openbare orde en veiligheid op verschillende locaties. Het eventueel aanpassen van beleid (technisch van aard) is verschoven naar 2022.
A3	Evalueren inzet mediation. Eventueel aanpassen beleid en voortzetten mediation.	Buurtbemiddeling wordt ingezet bij conflicten tussen burens of bij buurt-gerelateerde overlast. De inzet van mediation/buurtbemiddeling is met de betrokkenen woningcoöperatie Stek, politie geëvalueerd. Partijen hebben besloten om deze werkwijze voort te zetten.
A4	Actualiseren van de Algemeen Plaatselijke Verordening.	De Algemeen Plaatselijke Verordening is in januari 2022 integraal geactualiseerd en herzien.
A5	Actualiseren KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) Hillegom. Bij de ondernemers nagaan of zij in samenwerking met de gemeente en de politie het KVO in het winkelgebied willen herzien met als doel een schoon, heel en veilig winkelgebied.	Eind 2021 zou worden nagegaan bij de ondernemers of zij in samenwerking met de gemeente en de politie het KVO in het winkelgebied willen herzien. Dit is verschoven naar 2022.
A7	Continuering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit vindt o.a. plaats door de samenwerking te continueren in de gezamenlijke crisisorganisatie in de Duin- en Bollenstreek. Er is blijvende aandacht voor risico's en inzet daarop zodat de risico's beheersbaar zijn en blijven.	In samenwerking met de Veiligheidsregio en Bureau Gemeentelijke crisisbeheersing is het trainen en opleiden van de betrokkenen in de crisisorganisatie in aangepaste vorm doorgezet.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Multiproblematiek aanpakken door veiligheid en zorg te combineren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voortzetten -voor een periode van twee jaar- van de pilot 'zorg en veiligheid jeugd', d.m.v. een zorg- en veiligheidstafel. Eind 2020 evalueren we deze pilot.	De pilot zorg en veiligheidstafel jeugd is een doorstart/vervolg op het succesvolle project jeugd Hillegom. De pilot is geëvalueerd en uit de evaluatie blijkt het succes van het project. De betrokken zorg- en veiligheidspartners geven aan een meerwaarde te zien in de overlegstructuur en deze te willen voortzetten na beëindiging van de pilot. Het college heeft besloten om de zorg en veiligheidstafel structureel voort te zetten.

B2	Ontschotten op casusniveau (veiligheid, zorg, huisvesting, etc., problematiek integraal aanpakken)	Er zijn in 2021 geen casussen geweest waarbij openbare orde betrokken is geweest.
B3	Outreaching jongerenwerk in nauwe samenwerking met de inwoners en politie inzetten bij overlastgevendende jeugd.	Het jongerenwerk is heel actief betrokken geweest bij het toezicht op het naleven van de Cornamaatregelen. Daarbij heeft de nadruk gelegen op het in verbinding komen en blijven met de jongeren en (zorglijke) signalen doorzetten naar de (zorg)partners.
B5	Structureel periodiek overleg tussen woonconsulent Stek, wijkagenten en medewerker Openbare Orde en Veiligheid inzake zwaardere woonoverlast zaken.	In 2021 is het overleg tussen de woonconsulenten van Stek, medewerkers Openbare Orde en Veiligheid en de wijkagenten gecontinueerd. Doel van het overleg is om elkaar te informeren, meer aan de voorkant van mogelijke casuïstiek te komen en zo er samen voor te zorgen (een ieder vanuit zijn eigen taak en verantwoordelijkheid) dat inwoners geholpen worden een casus niet escaleert.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Het signaleren, voorkomen en aanpakken van (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Voortzetten van het programma Ondernijning d.m.v. een ondernijnings-tafel.	Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in het verbeteren van het zicht op ondernijning, de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie en het integraal aanpakken van criminaliteit die de samenleving ondermijnt (casuïstiek) via het lokaal signalenoverleg en de districtelijke ondernijningstafel. De samenwerkingsstructuren zijn ontwikkeld en de resultaten van die versterking zijn zichtbaar geworden.
C2	Het (doorlopend) versterken van awareness en meldingsbereidheid van bestuurders, medewerkers en inwoners.	De afgelopen periode is meer en beter zicht ontstaan op ondernijning door het vergroten van de bewustwording (awareness), het versterken van de meldingsbereidheid en het verbinden van relevante in- en externe partners. Er is geïnvesteerd op de inzet van ogen en oren van zowel de medewerkers in onze eigen organisatie, als van onze inwoners. Enerzijds middels communicatiecampagnes (algemeen en drugscriminaliteit), anderzijds middels doelgroepgerichte communicatie: ondernemers (ondernemerscampagne), jongeren (campagne geldezels op voortgezet onderwijs) en inwoners (voorlichting in winkelstraten m.b.v. hennepcontainer).
C4	Uitvoeren van integriteitsbeoordelingen, door toepassing van het Bibob-beleid.	Om te voorkomen dat criminelen misbruik maken van gemeentelijke voorzieningen zijn het afgelopen jaar 8 integriteitsbeoordelingen uitgevoerd. In twee gevallen heeft dit geleid tot het weigeren van een vergunning.
C5	Aanpak van hennepsteelt en drugshandel, door het sluiten van woningen of bedrijfspanden (art. 13B Opiumwet)	Door de politie is ingezet op de aanpak van hennepsteelt en drugshandel. Dit heeft in 2021 geleid tot 3 bestuurlijke sluitingen van panden op grond van de Opiumwet. Momenteel zijn 4 zaken bestuurlijk in onderzoek; mogelijke sluiting volgt.

C6	Inzetten integrale onderzoeken & acties en bestuurlijke maatregelen waar nodig.	We trekken gezamenlijk op met onze partners in onderzoeken, controles en acties en zetten bestuurlijke maatregelen in waar mogelijk. Denk hierbij aan het intrekken van vergunningen, terugvorderen van uitkeringen, sluiten van panden en het weren van personen.
C8	Verder werken aan kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten met aandacht voor informatiepositie, controles veiligheid (in samenwerking met brandweer) en eventuele handhaving bij strijdig gebruik.	Afgelopen jaar is ingezet op het verbeteren van de informatiepositie van de gemeente ten aanzien van arbeidsmigranten, is er gewerkt aan een eenduidige manier van registreren en zijn er stappen gezet op het gebied van regionale samenwerking in de Duin- en bollenstreek en in Holland Rijnland verband. Ook is er een aantal keer handhavend opgetreden. De opgave is echter niet opgelost en zal dus een vervolg moeten krijgen in een tweede fase van het actieprogramma arbeidsmigranten.
C9	Datagedreven werken (door)ontwikkelen.	Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in het vormgeven van een monitor ondermijning: specifiek om drugspanden in beeld te brengen.
C10	Het vormgeven van maatschappelijke coalities: samenwerking met sleutelfiguren en private partijen, het bewust maken van specifieke doelgroepen.	De afgelopen periode is meer en beter zicht ontstaan op ondermijning door het vergroten van de bewustwording (awareness), het versterken van de meldingsbereidheid en het verbinden van relevante in- en externe partners. Er is geïnvesteerd op de inzet van ogen en oren van zowel de medewerkers in onze eigen organisatie, als van onze inwoners. Enerzijds middels communicatiecampagnes (algemeen en drugscriminaliteit), anderzijds middels doelgroepgerichte communicatie: ondernemers (ondernemerscampagne), jongeren (campagne geldezels op voortgezet onderwijs) en inwoners (voorlichting in winkelstraten m.b.v. hennepcontainer).

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Veilig en legaal bouwen en voorkomen van gebruik in strijd met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom 2030.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Uitvoering Handhavingsbeleid 2019-2022 o.b.v. handhavingsprogramma's (o.a. prioriteiten APV en BWT-toezicht en handhaving).	De evaluatie van het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2021 is vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht van de gemeenteraad. Voor 2022 is een nieuw HUP opgesteld door het college en ook ter kennisname gebracht van de gemeenteraad.
D2	Vorbereiden veranderingen VTH-taken als gevolg van de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en invoering Omgevingswet (van kracht op 1 januari 2022).	Ondanks dat de startdatum voor de Omgevingswet is uitgesteld (oktober 2022 of januari 2023) gaan wij onverminderd door met de voorbereiding. We werken in de geest van de wet, dus samenwerking, participatie en een meer integrale benadering.

D3	Uitvoering project Handhaving Buitengebied 2019-2022 (ruimtelijke duurzaamheid). Intensief oppakken van toezicht en handhaving illegale bouw en gebruik in het buitengebied ten behoeve van behoud bollengebied (teeltareaal).	Het project handhaving buitengebied ISG is in 2019 gestart en zou tot eind 2022 doorlopen. Doel van het project is om strijdig gebruik van bollengrond tegen te gaan en verrommeling op te ruimen, dit om het areaal bollengrond waarop geteeld kan worden te herstellen. We handhaven met de menselijke maat, we gaan met de betrokkenen in gesprek om op die manier de betrokkenen te bewegen het strijdig gebruik te staken en de verrommeling aan te pakken. Het project handhaving Buitengebied loopt grotendeels volgens planning echter heeft in 2021 wel enige vertraging opgelopen door werkzaamheden vanwege handhaving corona maatregelen. De verwachting is dan ook dat dit project doorloopt in 2023.
----	--	--

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Hollands Midden Omgevingsdienst West-Holland	Politie GHOR Voor ieder 1 Zorg en Veiligheidshuis Hollands Midden Brijder Halt Welzijnskwartier OM Jeugdbescherming West

Verkeer en Vervoer

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere auto-, fiets- en OV-bereikbaarheid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Vaststellen uitvoeringsprogramma mobiliteit als een onderdeel van het Mobiliteitsplan dat wordt ingepast in de beleidscyclus van de Omgevingswet. In het uitvoeringsprogramma worden maatregelen voorgesteld voor 2022 en verder.	In september is de Mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie heeft de basis gevormd voor de verdere uitwerking van ons mobiliteitsbeleid. De in de visie vastgelegde ambities zijn daarbij vertaald in concrete doelstellingen met bijbehorende maatregelen. Met het Mobiliteitsplan Hillegom ligt er een actueel, gedragen en samenhangend mobiliteitsbeleid dat geïntegreerd kan worden in de omgevingsvisie. Dit Mobiliteitsplan zal in januari 2022 in de raad worden besproken.
A3	Onderzoek en analyse van data t.b.v. (actualisatie) van het mobiliteitsbeleid. Deze gegevens worden structureel gemonitord en geactualiseerd en worden ingezet voor risicogestuurde analyse van het netwerk en de voorzieningen.	In september 2020 hebben parkeer en verkeerstellingen plaats gevonden. Dit onderzoek is in Coronatijd uitgevoerd, maar in een periode met relatief weinig beperkingen. De resultaten van deze tellingen zijn gedeeld met de raad en betrokken bij het opstellen van het Mobiliteitsplan. In 2022 zullen de tellingen worden herhaald.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere verkeersveiligheid en verminderen ongevallen langzaam verkeer.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voortzetten van de lopende verkeerseducatie-acties voor jongeren met VVN, alle scholen en Holland Rijnland voor jongeren. We faciliteren bij de landelijke acties en stimuleren en faciliteren de verkeersbrigadiers bij lagere scholen. Regionaal en/of landelijk worden nieuwe educatieve – en/of voorlichtingscampagnes ontwikkeld	Activiteiten uitgevoerd, doorlopend. Het gaat daarbij om acties zoals de campagne 'Wij gaan weer naar school', de Schoolbrengweek, fietsverlichtingcampagne en de mono- en BOB campagnes.
B3	Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit hebben we nadrukkelijk aandacht voor verkeersonveilige situaties. We nemen maatregelen op in het uitvoeringsprogramma om deze onveilige situaties te verminderen en/of voorkomen. We zoeken hiervoor cofinanciering in de vorm van rijks- en/ of provinciebijdrage (impulsgelden SPV en SRM).	In 2021 is de dat jaar vastgestelde Mobiliteitsvisie vertaald in een Mobiliteitsplan Hillegom Dit Mobiliteitsplan zal in januari 2022 in de raad worden besproken. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor het verbeteren van de verkeersveiligheid, waarbij zowel gekeken wordt naar infrastructurele aanpassingen als naar gedrag.. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het aanpassen van rotondes en het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Wilhelminalaan.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Duurzamere mobiliteit.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Versnellen van plaatsingsprocedure laadpalen door het implementeren van een operationele plankaart.	In 2021 is integraal beleid voor laadinfrastructuur opgesteld. Medio 2021 heeft het college de beleidsregels voor laadinfrastructuur vastgesteld en is het Beleid Laadinfrastructuur gemeente Hillegom door de gemeenteraad vastgesteld. Het beleid en de beleidsregels vormen de basis voor de uitvoering; de daadwerkelijke implementatie van laadinfrastructuur in Hillegom. In de tweede helft van 2021 zijn prognosekaarten opgesteld voor de laadbehoefte tot 2025. Op basis van deze prognoses is in het laatste kwartaal van 2021 gestart met het opstellen van geactualiseerde plankaarten voor laadinfrastructuur. Met deze plankaarten wordt de plaatsing van laadpalen vergemakkelijkt en versneld. Deze plankaarten komen naar verwachting in het tweede kwartaal 2022 gereed.

C2	Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit hebben we nadrukkelijk aandacht voor het stimuleren van duurzame mobiliteit.	In 2021 zijn achtereenvolgens de Mobiliteitsvisie en, op basis daarvan, het Mobiliteitsplan Hillegom opgesteld. De Mobiliteitsvisie is in 2021 door de raad vastgesteld, het Mobiliteitsplan in januari 2022. In beide documenten is uitgebreid aandacht besteed aan duurzame mobiliteit. De inzet op duurzame mobiliteit is één van de drie hoofdambities in het Mobiliteitsplan en is uitgewerkt in een tweetal speerpunten: 1. Lopen en fietsen staan op plaats 1 en 2 (daarna pas andere vervoerswijzen), 2. Stimuleren van elektrisch rijden. Belangrijkste maatregel om elektrisch rijden te stimuleren is het voorzien in voldoende laadinfrastructuur. Duurzaam verplaatsen wordt gestimuleerd door het versterken van loop- en fietsnetwerken en de stimulering van deelmobiliteit (deelauto's). Ook de verkenning naar een nieuw OV-knooppunt aan de westzijde van het spoor bij station Hillegom kan hier aan bijdragen.
----	--	---

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere ontsluiting van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Continu aandacht vragen voor het belang van een goede noordelijke ontsluiting van de Duin- en Bollenstreek.	In februari 2021 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland besloten tot een Plan van Aanpak Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek. Hierin werken de provincie Zuid-Holland, Holland Rijnland en de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen samen aan een verbetering van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid van de noordelijke Duin- en Bollenstreek. Het doel van het Plan van Aanpak is te komen tot structurele maatregelen voor de middellange en lange termijn voor alle vervoerwijzen. Om daarmee aanspraak te maken op de gelden, die de provincie en Holland Rijnland beschikbaar hebben gesteld voor de bereikbaarheid van de Noordelijke Duin- en Bollenstreek..
D2	Het provinciale onderzoek naar de verbetering van de doorstroming op de N207/N208 is nog gaande. Wij dragen daaraan bij. In 2021 en verder wordt duidelijk wanneer de uitvoering zal plaatsvinden.	Het onderzoek van de provincie heeft tot een aantal snel te realiseren oplossingen geleid. In het vierde kwartaal van 2021 is de provincie gestart met uitvoering van de ze maatregelen. Vanwege weersomstandigheden volgde de afwerking begin 2022.
D3	In het kader van de Regionale Strategie Mobiliteit wordt in Holland Rijnland verband samengewerkt aan mobiliteitsvraagstukken. Samen wordt ingezet op het realiseren van plannen via de nodige lobby, ontwikkeling en uiteindelijk realisatie. Er wordt op aangedrongen om station Hillegom een grotere rol te geven in de regionale mobiliteit.	De Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) is na een wensen en bedenkingenprocedure op 30 juni 2021 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. In de RSM is aandacht voor het versterken van oost-westverbindingen door investeringen in weginfrastructuur en aansluiting van de Duin- en Bollenstreek op het HOV-netwerk van Haarlemmermeer. Daarbij richt de RSM zich op het benutten van kansen voor duurzame ketenmobiliteit, onder andere door mobiliteitshubs, overstappunten, waarbij verschillende vervoerwijzen worden verknoot.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Regiogemeenten / gemeente Haarlemmermeer Burgers, bedrijfsleven en belanghebbenden Provincies Noord en Zuid-Holland VWN / Fietsersbond / Politie Vervoerregio Amsterdam Openbaar vervoerbedrijven

Wonen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voorzien in de lokale en (boven)regionale woningbehoefte (kwantitatief en kwalitatief).

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Jaarlijks - Uitvoeren en monitoren van het meerjarig woningbouwprogramma Hillegom, zodat tijdig bijgestuurd kan worden.	De provincie Zuid Holland heeft medio 2021 de nieuwe woningbehoefteraming (WBR2021) op subregionaal niveau beschikbaar gesteld. De gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in de vier gemeenten van de subregio Noord (Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen) is 6.650 woningen. Na subregionale afstemming neemt Hillegom daarvan ruim 1.000 woningen op zich. Deze aantallen komen overeen met de woningbehoefte die is verwerkt in het Woonprogramma 2020-2024. We continueren de inspanningen om de programmering te realiseren.
A2	Jaarlijks - Regionaal afstemmen van de programmering en fasering van de woningbouw, zodat in de regio het gewenste woningbouwprogramma wordt gerealiseerd.	De provincie Zuid Holland heeft medio 2021 de nieuwe woningbehoefteraming (WBR2021) op subregionaal niveau beschikbaar gesteld. De gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in de vier gemeenten van de subregio Noord (Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk) is 6.650 woningen. In (sub)regionale afstemming en na provinciale goedkeuring zal Hillegom daarvan circa 1.000 woningen op zich nemen. De inspanningen om de programmering te realiseren worden gecontinueerd.
A3	Jaarlijks - Monitoren van demografische ontwikkelingen en overige ontwikkelingen op de woningmarkt. Waar nodig kan er bijgestuurd worden.	De nieuwe woningbehoefteraming (WBR2021) is in 2021 op subregionaal niveau beschikbaar gekomen. Deze cijfers passen binnen de uitgangspunten van het woonprogramma dat in 2020 is vastgesteld en waarin extra aandacht is voor verschillende doelgroepen zoals senioren en starters.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Actueel woonbeleid, gedragen door betrokken partners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Jaarlijks - Uitvoeren van het Woonprogramma 2020-2024: 'naar een duurzaam evenwicht' via een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma sluit aan op de Omgevingsvisie en geeft inzicht in de ambities, doelstellingen en prioriteiten.	In 2020 is het "Woonprogramma Hillegom: Naar een duurzaam evenwicht" vastgesteld. Dit woonprogramma vormt een uitvoeringsprogramma van de in 2021 herziene omgevingsvisie Heerlijk Hillegom. Hierin hebben we onze visie, ambities en keuzes op het gebied van wonen vastgelegd. De maatregelen en activiteiten die nodig zijn om onze ambities te verwezenlijken hebben we opgenomen in een uitvoeringskader. In 2021 zijn regels vastgesteld voor een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding voor nieuwbouwwoningen tot € 450.000. Daarnaast zijn een vereveningsfonds en stimuleringsfonds sociale woningbouw ingevoerd om de realisatie van sociale huurwoningen te bevorderen. Om ook in de toekomst voldoende woningen te realiseren voegen we plancapaciteit toe. We zoeken naar mogelijkheden om te verdichten en waar dat passend is geven we ruimte aan hoogbouw.
B2	Jaarlijks - Sluiten, uitvoeren en monitoren prestatieafspraken met Stek en Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek. Zodat er afspraken zijn over betaalbaarheid, voldoende woningen voor diverse doelgroepen, duurzame woningen, wonen met zorg en de huisvesting van bijzondere doelgroepen.	In de Prestatieafspraken 2021 hebben we afspraken vastgelegd over hoe we de volkshuisvestelijke opgaven in de gemeente aanpakken. Hierin is aandacht besteed aan betaalbaarheid, beschikbaarheid, wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid. Aan de prestatieafspraken is het afgelopen jaar uitvoering gegeven en de voortgang is tussentijds gemonitord. Om de doorstroming te verbeteren was afgesproken lokaal maatwerk in te zetten voor senioren die een sociale huurwoning in de gemeente achterlaten. Daarnaast was afgesproken dat jongeren bij specifieke woningen voorrang krijgen zonder dat zij daarbij hun inschrijftijd kwijt raken. In december 2021 zijn de nieuwe meerjarige prestatieafspraken 2022-2025 ondertekend door de gemeente, Stek en de Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek.
B3	Jaarlijks - Uitvoeren Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA) en in 2021 opvolging geven aan de aanbevelingen uit de evaluatie 2020.	De doelen uit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA) zijn meegenomen in het Woonprogramma 2020-2024. In het Woonprogramma is opgenomen dat 25% van de toe te voegen woningen bestaat uit sociale huur. In nieuwbouwplannen wordt actief gestuurd op het toevoegen van voldoende sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen en betaalbare koopwoningen. In 2021 is begonnen aan een actualisatie van de Regionale Woonagenda. De vaststelling is voorzien in 2022.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een meer passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Jaarlijks - Inzetten van instrumenten voor het realiseren van sociale huur-, goedkope koop- en middenhuur woningen, zodat de voorraad duurzaam betaalbaar blijft.	In het Woonprogramma 2020-2024 is vastgelegd dat we 60% van de plancapaciteit reserveren voor betaalbare en goedkope woningen. Omdat huishoudens steeds kleiner worden, mogen dit ook kleinere woningen zijn. Bij koopwoningen zetten we in op marktconform bouwen. Om speculatie te voorkomen heeft het college in 2021 regels opgesteld om bij nieuwbouw tot € 450.000 een antispesulatiebeding en een zelfbewoningsplicht opleggen. Om de ontwikkeling van sociale huur te borgen is een vereveningsfonds sociale huur ingesteld zodat een afdracht wordt betaald als er te weinig sociale huur in een project wordt gerealiseerd. Deze middelen komen ter beschikking aan woningcorporaties. Tot slot heeft de gemeenteraad in 2021 langjarig middelen beschikbaar gesteld om de bouw van sociale huur te kunnen stimuleren.
C3	2021 - Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland zodat er een transparant verdeelsysteem is dat inspeelt op de huidige sociale woningmarkt.	Naar aanleiding van het Themacafé woonruimteverdeling in 2020 en andere signalen is in 2021 in regionaal verband een onderzoek naar de bijstelling van het woonruimteverdeelsysteem gestart. Vragen daarbij zijn: Hoe verdelen we de schaarste? Is een wachtlijst het beste systeem? en: Wie zouden voorrang moeten krijgen voor een sociale huurwoning? Op basis daarvan wordt naar verwachting in 2022 de regionale huisvestingsverordening aangepast.
C4	Jaarlijks - Inzetten van de eigen grondposities zodat huisvesting van bijzondere doelgroepen (zoals spoedzoekers) mogelijk wordt (Hillegom-Noord).	In 2021 is er voor Tuindorp Hillegom (SIZO Terrein) gewerkt aan het ontwerp bestemmingsplan. In dit gebied worden 282 koopwoningen gerealiseerd, waarvan 136 goedkope koopwoningen, specifiek voor starters. Timpaan is in 2021 geselecteerd om aan dit plan ook 26 sociale huurwoningen toe te voegen. Het ontwerp bestemmingsplan heeft vertraging opgelopen omdat er aanvullend milieuonderzoek noodzakelijk is. Hierover zijn de omwonenden en geïnteresseerden geïnformeerd. Het voorlopig ontwerp van de woningen is in de eerste maand van 2022 goedgekeurd door de welstand. De voormalige locatie van de Savioschool wordt door Stek herontwikkeld tot woningen voor senioren. Er is in 2021 een inloopbijeenkomst geweest voor geïnteresseerden. Het voorontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen. De inspraakreacties die hierop zijn binnengekomen zijn verwerkt.
C5	Jaarlijks - Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave samenhangend met de transitie en transformatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Zo anticiperen we op de toekomstige woonvraag.	De gezamenlijke huisvestingsopgave in de Duin- en Bollenstreek voor zowel Beschermd Wonen (BW) als Maatschappelijke Opvang (MO) is eind 2021 in beeld gebracht. Over de benodigde aantallen woningen/woonplekken per gemeente worden met de corporaties afspraken gemaakt die worden vastgelegd in de Prestatieafspraken 2023 en volgende jaren. Daarnaast is in samenwerking met woningcorporatie Stek in de gemeente een aantal woningen beschikbaar voor crisisopvang en is in 2021 een 'scheef huisje' geplaatst.

C6	Jaarlijks - Verstrekken van startersleningen, zodat starters hun eerste stap op de koopmarkt kunnen zetten.	In 2021 zijn 14 startersleningen verstrekt.
C6	2021- 2022 - Inzicht krijgen in de huisvestingsopgave voor arbeidsmigranten en het faciliteren van de daaruit voortvloeiende woonopgave.	De vijf gemeenten in de Duin- en Bollenstreek werken gezamenlijk aan een integrale aanpak rondom o.a. huisvesting, veiligheid en registratie van arbeidsmigranten. In de tussentijd is in 2021 de Beleidsregel 'ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten' aangepast zodat deze praktisch beter toepasbaar is. Daarnaast is er in opdracht van de Greenport ook namens de gemeente een onderzoek uitgevoerd naar het arbeidspotentieel in de Duin- en Bollenstreek en waaruit ook een woonopgave kan voortvloeien. Dit is onderdeel van fase 1 van het vastgestelde Actieprogramma arbeidsmigranten.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een meer toekomstbestendige woningvoorraad.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Jaarlijks - Samen met stakeholders (WZZ Elsbroek / Jozefpark) bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave, zodat ouderen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.	In de Woonzorgzone Elsbroek zijn de koopwoningen in 2021 in de verkoop gegaan, deze zijn alle verkocht. Naast de koopwoningen worden 41 woonzorgappartementen en 35 levensloopbestendige appartementen ontwikkeld. Deze worden verhuurd door Bouwinvest. De aannemer is in 2021 begonnen met de voorbereidingen voor de start van de bouw. In het project Jozefpark is in 2021 gestart met de bouw van eengezinswoningen, appartementen en woonzorgenheden.
D2	Jaarlijks - Inzetten op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en het realiseren van duurzame nieuwbouw volgens Uitvoeringsprogramma duurzaamheid zodat de woningvoorraad toekomstbestendig wordt.	<p>Duurzaamheid is fundamenteel in het Woonprogramma 2020-2024 en de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom. Voor nieuwe woningbouwontwikkelingen hanteren we de GPR-waarden en de richtlijn Duurzame Gebiedsontwikkeling. De Lokale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte beschrijven de uitgangspunten voor de bestaande woningvoorraad. Wij zijn actief aan de slag gegaan met het stimuleren van energiebesparingen door eigenaren om gebouwen transitiegereed te maken. In 2021 zijn 16 duurzaamheidsleningen verstrekt.</p> <p>In de prestatieafspraken met Stek is opgenomen dat woningen met energielabels F en G in 2025 een A label hebben. Ook is met Stek afgesproken dat nieuwbouw standaard Bijna Energie Neutraal (BENG) is en streven naar Nul Op de Meter (NOM). Bij groot onderhoud en mutatie brengt Stek standaard energetische voorzieningen aan, zoals isolatie en zonnepanelen. Daarnaast is voor huurders een energiebesparingsactie gestart, waarbij ze met vouchers energiebesparende maatregelen konden treffen in hun huurwoning. Na het uitblijven van de RREW subsidie in 2021 heeft Hillegom ervoor gekozen om een eigen energiebesparingsactie voor huurders te starten. Net als bij de RRE, indertijd alleen voor huiseigenaren, is dit een waardebonactie. Het budget is bepaald op € 110.000. Huurders kunnen bij de Karwei, KlusWijs en via webshops energiebesparende producten aanschaffen t.w.v. € 70. Deze actie loopt door in 2022 en wordt verantwoord op het</p>

	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom. De actie draagt bij aan de energiebesparingsdoelstellingen die de gemeente (en de regio) zich heeft gesteld voor de gebouwde omgeving.
--	--

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek (HBVB) Huurders Holland Rijnland (HHR) Vereniging Holland Rijnland Wonen (HRW) Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) Zorgaanbieders

Implementatie Omgevingswet

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Via de instrumenten van de Omgevingswet werken we aan een veiligere en gezondere leefomgeving, waarbij duurzaamheid voorop staat. We zijn koploper voor wat betreft de implementatie van de Omgevingswet.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Opstellen van een Omgevingsplan voor het totale grondgebied van Hillegom, na vaststellen Omgevingsplan Buitengebied en Zanderij.	Op 15 juli 2021 heeft de gemeenteraad het omgevingsplan Buitengebied en de Zanderij vastgesteld. Tegen dit besluit loopt momenteel nog beroep door twee partijen. Daarnaast is gestart met het omgevingsplan voor het gehele grondgebied. Hiervoor zijn werksessies geweest.
A2	Vormgeven integraal beleid en beleidscyclus o.a. ·Jaarlijks evalueren en actualiseren van de Omgevingsvisie Hillegom op basis van monitoringsysteem TELOS en data-analyses. ·Opstellen, uitvoeren, evalueren en actualiseren van (uitvoerings-) programma's fysieke leefomgeving.	In 2021 is de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom geactualiseerd vastgesteld in het kader van de doorontwikkeling van het Omgevingsbeleid. De jaarlijkse monitor TELOS, nieuwe (beleids)ontwikkelingen, wet- en regelgeving, nieuwe inzichten en participatie hebben geleid tot deze actualisatie.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Optimale dienstverlening. Daar waar nodige een traject van cultuurverandering bij bestuurders en ambtenaren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voortzetten organisatie van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken structureel te borgen.	Ongeacht het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben we ons als organisatie op al deze onderdelen verder ontwikkeld om te werken in de geest van de Omgevingswet en om ons niveau van dienstverlening op peil te houden. We werken daarbij vanuit een 'ja, mits' en integrale benadering.

B2	Verder doorontwikkelen van en werken met serviceformules uitgaande van één-loket-gedachte(zie programma 4 Dienstverlening).	Door het werken met serviceformules worden producten die voldoen aan sneltoetscriteria (Snelserviceformule) gescheiden van de complexere aanvragen (Ontwerpformule). De intake- en omgevingstafel bij Vergunningen vormen nu het reguliere proces voor complexe aanvragen (Ontwerpformule). Initiatieven worden sneller en meer integraal met expertise van andere teams beoordeeld. De meer eenvoudige producten (Snelservice) worden door team Vergunningen zo snel mogelijk afgehandeld.
B3	Kaders ontwikkelen hoe we (overheids-) participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven (zie programma 4 Participatie).	Afgelopen jaar is gewerkt aan het opstellen van de kaders in de vorm van participatiebeleid en in het besluitvormingsproces gebracht. Ook is er een toolbox opgesteld voor verschillende gebruikers, zowel initiatiefnemers als interne gebruikers. Daarnaast is in een raadsbesluit vastgelegd voor welke (buitenplanse) initiatieven een participatie verplichting van toepassing is.
B4	Uitvoeren van het strategisch communicatieplan.	Intern is op structurele wijze via o.a nieuwsbrieven en digitale bijeenkomsten met de organisatie en het bestuur gecommuniceerd over de wijzigingen die de Omgevingswet met zich meebrengt. Ook is op landelijk niveau meegewerkt aan de voorbereiding van de publiekscampagne als de wet in werking treedt.
B5	Aanpassen competentieprofielen medewerkers.	In overleg met enkele van de kernteams en personeelszaken is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de wijzigingen in of creëren van nieuwe competentie profielen en is in beeld gebracht welke ontwikkelingen nog nodig en wenselijk zijn.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een digitale ontsluiting van gegevens en infrastructuur, die aansluit op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) passend bij de invoering van de Omgevingswet.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Kennisuitwisseling en samenwerking met partners.	Op structurele basis vindt kennisuitwisseling en overleg plaats met de ketenpartners zowel op beleidsinhoud als bij het aanpassen van de werkprocessen aan de komende wet. Doordat systemen nu steeds meer gaan werken kan ook gezamenlijk aan de gehele keten van het DSO worden samengewerkt.
C2	Pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet.	In 2021 is een deel (1/3) van de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet gerealiseerd. Het overige deel is niet gerealiseerd omdat de ICT aan de kant van het DSO nog niet gereed was waardoor de Omgevingswet op 27 mei 2021 uitgesteld werd van 1-1-2022 naar 1-7-2022. (Inmiddels is er weer een uitstel aangekondigd), Door uitstel van de wet hebben leveranciers die periode ook gebruikt om hun software te optimaliseren. Dit alles heeft er voor gezorgd dat we niet bereikt hebben wat we wilden, maar zijn er ook evenredig minder kosten gemaakt. In 2022 gaan we wel proberen volledig aan te sluiten op het DSO en worden de kosten ook evenredig in 2022 gemaakt.

C3	Noodzakelijke IT-architectuur (applicaties en gegevens) realiseren om nieuwe processen te ondersteunen.	De interne IT-architectuur is gerealiseerd, maar er moeten nog wel steeds aanpassingen worden gedaan gestuurd vanuit de Landelijke Voorziening DSO.
----	---	---

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland RDOG Hollands Midden (GGD Hollands Midden) Veiligheidsregio Hollands Midden	Ministerie van Binnenlandse zaken VNG Omgevingswet Livinglab Zuid Holland (Hogeschool Leiden) Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland Omliggende gemeenten Inwoners en initiatiefnemers

Gebiedsontwikkeling

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Integrale duurzame gebiedsontwikkeling in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030 en de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Stimuleren en faciliteren van plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers die bijdragen aan de koers van de Omgevingsvisie en/of bijdragen aan de ISG.	We beoordelen plannen en initiatieven van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers in een vroeg stadium op de Intaketafel. We bespreken integraal of een initiatief in voldoende mate bijdraagt of in potentie bij kan dragen aan de koers van de Omgevingsvisie. Bij de beoordeling van een initiatief met een 'ja, mits' geven we actief adviezen mee aan de initiatiefnemer op het gebied van stedenbouw, milieu, gezondheid, duurzaamheid (streefwaarden GPR), sociale woningbouw, landschappelijke inpassing, groen, ecologie, biodiversiteit en klimaat en/of participatie, zodat een initiatief of plan een betere bijdrage levert aan de ambities uit de Omgevingsvisie. Daarnaast is het van belang dat de initiatiefnemer in een vroeg stadium de omgeving informeert en betreft. Bij de grotere projecten leggen we daarnaast afspraken vast in een anterieure-overeenkomst of een koop- en realisatieovereenkomst.

A2	Invullen van eigen grondposities, zoals Vossepolder, Hillegom-Noord en Woonzorgzone Elsbroek. Duurzaamheid en/of betaalbaarheid staan hierbij voorop. We maken afspraken over de voortgang, de beschikbaarheid van woningen voor Hillegommers en doorlopen processen zo vlot mogelijk.	Bij de woningbouwprojecten waar de gemeente eigenaar is/was van de grond, zoals Vossepolder, Hillegom-Noord (SIZO) en de Woonzorgzone hebben we specifieke afspraken gemaakt met de ontwikkelaars over duurzaamheid en/of betaalbaarheid en hebben we de vooraf vastgestelde kaders vastgelegd in koop- en realisatie-overeenkomsten. We proberen deze afspraken bij alle projecten in te voeren, zoals de Saviolocatie, Jozefpark en Dunantstate e.d.. We maken afspraken met ontwikkelaars over de voortgang. Bij het SIZO-terrein is er sprake van enige vertraging vanwege milieu, Zorgvuldigheid is hierbij van belang om te komen tot een prettig, gezond en veilig woon- en leefklimaat, dat bijdraagt aan de koers uit de Omgevingsvisie. Daarnaast maken we met de ontwikkelaars afspraken om zoveel mogelijk eerst Hillegommers in de gelegenheid te stellen om te reageren op een betaalbare koopwoning. De gemeenteraad is in 2021 bijgepraat over de voortgang van deze projecten tijdens de halfjaarlijkse projectenpresentaties.
----	--	---

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. Holland Rijnland	Woningbouwcorporaties Projectontwikkelaars Bedrijven Particuliere initiatiefnemers

Openbare ruimte en duurzaamheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een aangename, gezonde en veilige leefomgeving voor alle gebruikers.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitvoering geven aan het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek en daarmee een bijdrage leveren aan landschap, recreatie, natuur en economie van de streek.	Binnen het gebiedsprogramma de B(l)oeiende Bollenstreek/ Groenprogramma Holland Rijnland is gewerkt aan verschillende projecten. Het project Ecologische verbindingzone Trekvaart is opgestart en het project Belevingstops Trekvaart is opgeleverd.
A2	Bijdrage leveren aan een mogelijk nieuw gebiedsprogramma voor de Duin- en Bollenstreek aan de hand van de visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving van de provincie Zuid-Holland. Bij invoering zullen we hier uitvoering aan geven.	De focus heeft gelegen op de projecten uit het lopende programma. Daarom is het ontwikkelen van een nieuw programma uitgesteld naar 2022.

A3	Gericht communiceren met bewoners over de eigen invloed op de leefomgeving (bijv. over trias energetica, milieuvuiling, geluidsoverlast en vergroening t.b.v. waterberging).	De vertaling van duurzame onderwerpen van de gemeente naar inwoners, via communicatie en acties, is inmiddels een vast onderdeel van de aanpak vanuit de gemeente. Dat geldt voor kleine (zwerfvuil) en grote (RRE-campagne) acties. We gebruiken daarbij de systematiek van CASI (Communicatie Activatie Strategie Instrument) omdat gedragsverandering via communicatie een belangrijke bouwsteen is voor het bereiken van blijvend resultaat.
A5	Opstellen Integraal Waterbeheerplan c.q. uitvoeringsprogramma (waarin het maatregelenpakket voor klimaatadaptie wordt opgenomen). In dit plan is ook aandacht voor bermen en biodiversiteit.	In 2021 is het ambitieniveau Actief gekozen voor klimaatadaptatie strategie. In het Programma Water en Klimaatadaptatie (integraal waterbeheerplan) wordt op basis van deze keuze de gevolgen voor het watersysteem (baggeren, beschoeiing en duikers) uitgewerkt voor de gemeente Hillegom. In Q2 2022 wordt dit beleidsstuk opgeleverd en aan het bestuur aangeboden. Tevens wordt in samenspraak met dit beleidsstuk projecten in kaart die nu of binnenkort starten conform deze ambitieniveau, mogelijk middels subsidie, te ontwikkelen.
A6	Uitvoering geven aan het Groenbeleidsplan	Het groenbeleidsplan 2014-2023 is de basis voor het huidig groenonderhoud. De extra middelen in het groen die beschikbaar zijn gesteld worden ingezet voor vervangingen, groenrenovaties en extra biodiversiteit. De besteding van deze middelen past binnen het bestaande beleidsplan.
A7	Opstellen van een Groenbeheerplan c.q. uitvoeringsprogramma (waarin ook de relatie gelegd wordt met biodiversiteit en klimaatadaptie).	In 2021 zijn de voorbereiding gestart om te komen tot een groenbeheerplan. In 2022 wordt het groenbeheerplan opgesteld en definitief gemaakt.
A8	Uitvoering geven aan het nieuwe beleid c.q. uitvoeringsprogramma Spelen, Sport en Bewegen in de buitenruimte.	Op basis van het beleidsplan zijn een speeltuinen heringericht en zijn achterstanden weggewerkt.
A9	Uitwerken maatregelenpakket voor klimaatadaptie op basis van in 2020 vastgestelde ambities (afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie).	Zie tekst bij A5
A10	Optimaliseren van de samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland bij de invulling van de (milieu) taken.	Zie tekst A1
A10	Uitvoering geven aan het Groenprogramma Holland Rijnland.	Binnen het gebiedsprogramma de B(l)oeiende Bollenstreek/Groenprogramma Holland Rijnland is gewerkt aan verschillende projecten. Het project Ecologische verbindingzone Trekvaart is opgestart en het project Belevingstops Trekvaart is opgeleverd.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Het stimuleren van een circulaire economie.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Opstellen van een evaluatie van het nieuwe afvalbeleid om de effecten te meten en de maatregelen richting de gewenste resultaten (VANG-doelstellingen) zo nodig te kunnen bijsturen.	De maatregelen van het nieuwe afvalbeleid, exclusief diftar, zijn in 2021 geïmplementeerd. Medio 2022 wordt het nieuwe beleid geëvalueerd. Daarbij wordt de uitstel van diftar (extra gewenningsjaar voor onze inwoners) een onderdeel van.
B2	Onderzoek naar een nieuwe opzet van een milieustation 3.0, passend in de context van een circulaire economie.	Het samenwerkingsbedrijf Meerlanden verzorgt het regionale onderzoek naar een hedendaagse milieustation 3.0. In 2021 is door Meerlanden een potentiële locatie gevonden. Er wordt onderzocht of deze voldoet aan de gestelde eisen (ruimte, omgevingsvergunning, etc.)
B3	Implementatie nieuw afvalbeleid: voor ieder huishouden een afvalpas, gechipte rolcontainers voor laagbouw en ondergrondse containers voor hoogbouw.	Implementatie nieuw afvalbeleid (exclusief de maatregel van diftar) is afgerond. De huishoudens hebben een nieuwe gechipte rolcontainer en de hoogbouw is voorzien van ondergrondse containers.
B4	Borging van het nieuwe afvalbeleid met aandacht voor de nazorg, o.a. met de inzet van communicatie, handhaving, monitoring en evaluatie.	Het nieuwe afvalbeleid is geborgd. Zowel communicatie, handhaving en monitoring is geregeld. In de evaluatie van 2022 wordt dit meegenomen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Energieneutrale gemeente in 2030 en klimaatneutrale gemeente in 2050.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Uitvoeren activiteiten en monitoren van het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022, waarbij de nadruk ligt op de fysieke leefomgeving en in het bijzonder de energietransitie, waaronder: > Actief deelnemen aan de uitvoering van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 en het opstellen van de Regionale Energiestrategie, vast te stellen in 2021.	Op 27 mei 2021 is de RES vastgesteld. Door Holland Rijnland is een Ondersteuningsprogramma opgesteld om gemeenten te helpen in het realiseren van lokale ambities. Holland Rijnland zelf werkt aan de RES 2.0.
C2	Opstellen Lokale Energiestrategie en Warmtetransitievisie vast te stellen in 2021	Op 25 maart heeft de raad uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van de LES en TVW. Op basis van deze uitgangspunten, de bijgestelde ambitie uit de Omgevingsvisie (energie neutraal 2050) en de uitkomsten van het participatietraject zijn de LES en TW opgesteld. Op 14 oktober heeft de raad de TVW vastgesteld en op 9 december de LES. Ondertussen is er in het najaar een pilot bouwjaar aanpak opgestart, uitvoering van deze pilot vindt plaats in 2022. Ook is er een huurdersactie opgezet, na het uitblijven van de RREW subsidie in 2021 heeft Hillegom ervoor gekozen om een eigen energiebesparingsactie voor huurders op te starten. Net als bij de RRE, indertijd enkel voor huiseigenaren, is dit een waardebbonactie. Het budget is bepaald op 110.000 euro. Huurders kunnen bij de Karwei, KlusWijs en via webshops energiebesparende producten aanschaffen t.w.v. 70 euro. Deze actie loopt door in 2022 en draagt bij aan de energiebesparingsdoelstellingen die de gemeente zich heeft gesteld voor de gebouwde omgeving. Momenteel wordt gewerkt aan een Uitvoeringsprogramma om de LES en TVW uit te voeren.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Openbare ruimte is klimaatbestendig.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D2	Uitwerken maatregelenpakket voor klimaatadaptatie op basis van in 2020 vastgestelde ambities (afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie). Dit plan wordt onderdeel van het nieuwe Integrale Waterbeheerplan.	Zie tekst bij A5
D3	Jaarlijks actualiseren we de Leidraad duurzame (her)inrichting van de openbare ruimte aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en ervaringen die voortkomen uit de toepassing van de methode Duurzame Gebiedsontwikkeling.	In 2021 zijn de eerste projecten volgens Duurzame Gebiedsontwikkeling (DGO) in de ruimtelijke ontwikkeling opgenomen in Hillegom. De projecten zijn nog volop in ruimtelijke ontwikkeling. De eerste ervaringen zullen zich vertalen in de actualisatie van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). De LIOR kent inmiddels een cyclus waarin jaarlijks een update plaatsvindt op basis van onder andere de laatste trends, ontwikkelingen, wet- en regelgeving.
D4	Uitvoeren bewustwordingscampagne Operatie Steenbreek: op basis van de landelijke campagne Operatie Steenbreek voeren we jaarlijks bewustwordingscampagnes uit gericht op het vergroenen van tuinen.	In 2021 hebben we de actie Tegel eruit, plant er in gehouden. Tegels werden ingeleverd bij de lokale tuincentra. Vanuit Steenbreek is er een online workshop gegeven aan de bewoners om hiermee bewoners te stimuleren hun tuin te ontstemen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland Meerlanden N.V. Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek Veiligheidsregio Hollands Midden Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.	Hoogheemraadschap Rijnland Provincie Zuid-Holland Inwoners Bedrijven

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 293	€321	€ 291	2021: € 290	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	0,5	10,2	17,2	2020: 8,9	Basis-registratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	73,1 %	72,9 %	77 %	2021: 70,1 %	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 755	€812	€ 760	2021: € 733	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 810	€871	€ 815	2021: € 810	COELO

Toelichting indicator Gemiddelde WOZ waarde

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Toelichting indicator Nieuwgebouwde woningen

Het aantal nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

Toelichting indicator Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2019	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Restafval kg/inw/jr. (excl. grof huishoudelijk restafval).	179	114	186	172	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit o.a. wind, waterkracht, zon of biomassa	nb**	4,6 %	10,5 %	2019: 20,0%	RWS

Toelichting indicator Omvang huishoudelijk restafval

In april 2021 is het nieuwe afvalstelsel, met uitzondering van diftar, geïmplementeerd. Op basis van drie kwartalen heeft dit geleid tot een aanzienlijke verlaging van het ongescheiden restafval (exclusief het grof huishoudelijk afval) van 186 naar 114 kg/inw/jr. De landelijke VANG-doelstelling (2020) is 100 kg/inw/jr. Op basis van een vol jaar (vier kwartalen) verwachten we het bereiken van de VANG-doelstelling (2020).

De VANG-doelstelling voor 2025 is 30 kg/inw/jr.

Toelichting indicator Hernieuwde elektriciteit

De gegevens hebben betrekking op 2019 en komen uit de landelijke Klimaatmonitor. Recente gegevens zijn niet beschikbaar. De ontwikkeling van betere monitoring wordt opgepakt door Holland Rijnland.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (in de leeftijd 12 - 17 jaar)	70	NB	200	2020: 110	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,7	1,4	0,5	2020: 2,0	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	1,04	3	2020: 4,5	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,9	0,18	2,5	2020: 21,8	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	6,1	3	2,5	2020: 6,2	CBS

Toelichting indicator Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Toelichting indicator Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Toelichting indicator Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Openbare orde en veiligheid

- Wet veiligheidsregio's
- Regionaal Crisisplan
- Integraal Veiligheidsbeleid 2020 - 2023 'Samen houden we Hillegom Veilig'
- Handhavingsnota Bouwen/Ruimtelijke Ordening 2014-2017
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2021
- Algemene Plaatselijke Verordening Hillegom
- Drank- en horecaverordening 2014
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom-Stek
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland
- Verkeer en vervoer
- Visie Ruimte en Mobiliteit provincie Zuid-Holland.
- Het Hillegoms Verkeer- en Vervoersplan (HWVP)
- Nota Parkeerbeleid Hillegom (2016)
- Beleidsplan wegen 2015-2019
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2011-2021
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom-Stek
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland

Wonen

- Woonprogramma Hillegom 2020-2024
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom-Stek
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland

Implementatie omgevingswet

- Omgevingsvisie Hillegom
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom 2017-2020
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland

Gebiedsontwikkeling

- Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Provincies Noord- en Zuid-Holland, 2006
- Drank- en horecaverordening 2014
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom-Stek
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland
- Kunstwerkbeleid 2015-2019
- Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010
- Verordening Erfgoedcommissie Hillegom 2019
- Centrumplannen

Openbare ruimte en duurzaamheid

- Groenbeleidsplan 2015-2024
- Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma Duin- en Bollenstreek 2016-2020
- Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020
- RioolBeheerPlan en BasisRioolPlan 2016-2020

- Motie energie- en klimaatneutraal (juli 2016)
- Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022
- Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025
- Beleidsplan huishoudelijke afvalstoffen 2010-2020
- Gemeentelijke afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit
- Wet Milieubeheer (Wmb)
- Landelijk afvalbeheersplan (LAP2)
- Afvalscheidingsadvies Meerlanden "Op weg naar 65%"
- VANG (Van Afval Naar Grondstof)
- Drank- en horecaverordening 2014
- Dienstverleningsovereenkomst met De Meerlanden
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Hillegom-Stek
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afsproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland
- Kunstwerkbeleid 2015-2019
- Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010
- Verordening Erfgoedcommissie Hillegom 2019
- Verordening Duurzaamheidslening Hillegom
- Centrumplannen

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	-726	-753	-1.191	-1.181
Thema Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid	-750	-842	-749	-787
Crisisbeheersing en brandweer	-1.270	-1.311	-1.394	-1.385
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	-2.091	-2.502	-2.537	-2.371
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.795	-1.986	-2.047	-2.204
Begraafplaatsen en crematoria	-124	-81	-112	-169
Riolering	-1.651	-1.657	-1.676	-1.639
Milieubeheer	-1.281	-1.259	-1.243	-1.244
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	-2.646	-3.841	-3.576	-3.794
Parkeren	-42	-46	-109	-109
Recreatieve havens	-91	-150	-141	-44
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	-515	-598	-2.622	-739
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.039	-4.573	-5.366	-3.831
Totaal lasten	-15.021	-19.600	-22.763	-19.497

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	112	0	0	330
Thema Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid	8	26	24	14
Crisisbeheersing en brandweer	48	46	46	135
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	2.807	3.489	3.489	3.329
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8	5	5	9
Begraafplaatsen en crematoria	67	87	87	153
Riolering	2.323	2.384	2.384	2.395
Milieubeheer	183	0	0	165
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	59	80	73	97
Parkeren	3	-10	3	3
Recreatieve havens	7	9	12	2
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	502	352	1.314	585
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.678	4.504	5.352	3.960
Totaal baten	8.805	10.972	12.789	11.177
Saldo voor resultaatbestemming	-6.215	-8.627	-9.973	-8.319
Reserves				
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	-6.681	-750	-5.813	-4.706
Onttrekkingen reserves	7.456	2.653	8.949	6.338
Totaal reserves	775	1.903	3.136	1.632
Saldo na resultaatbestemming	-5.440	-6.725	-6.837	-6.687

Programma 3 Bedrijvigheid

Trends en ontwikkelingen

Economie

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie 'werken aan regionale economische structuurversterking' uitgesproken. De economische agenda Duin- en Bollenstreek heeft een vergelijkbare doelstelling: het versterken van de regionale economie zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om genoemde doelstellingen te realiseren.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven gaan steeds meer specialiseren. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer de komende jaren door. Door meer rotatie van gewassen ontstaat meer vraag naar areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 gestart met het optimaal inrichten van de beschikbare ruimte in de streek. Desondanks zien we de afgelopen jaren een trend dat telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. Om de economische positie van de Greenport te versterken is in 2019 de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek opgericht. Binnen deze stichting werken onderwijs, overheid en ondernemers samen. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (KAVB, BKD, Hobaho e.a.), toeleveranciers, de band met Keukenhof en de nabijheid van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijsinstellingen (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool Inholland).

Arbeidsmigranten

De arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak (bollenteelt) en andere sectoren zoals logistiek, horeca en distributie, leiden tot een toestroom van arbeidsmigranten. Dit leidt tot verschillende knelpunten zoals het stimuleren van deelname aan onze lokale samenleving en illegale of slechte huisvestingssituaties. Dit vraagt om een integrale afweging die leidt tot oplossingen voor integratie en huisvesting, waarbij het evenwicht ten opzichte van de andere doelgroepen in stand moet blijven. Bestaande beleidsterreinen werken samen aan een integrale aanpak.

Detailhandel en bedrijventerreinen

De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder, staan onder druk. Structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en verdere internationalisering van productieprocessen, hebben gevolgen voor de lokale economie. We zien dat terug in een vermindering van het aantal winkels en leegstaande panden op bedrijventerreinen. Als gevolg van de coronacrisis staat de lokale economie extra onder druk. Ten aanzien van de bedrijventerreinen zien we weer meer vraag ontstaan, waarbij de kwaliteit van de bedrijventerreinen een punt van aandacht is.

Lokale economie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: In nauwe en constructieve samenwerking met stakeholders inzetten op duurzame groei en revitalisering van ons centrum.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Opstellen meerjaren-werkprogramma dat, in aanvulling op de reeds ingeslagen weg, ons centrum brengt tot de cultuur-historische, levendige ontmoetingsplaats met het voorzieningenniveau zoals in 'Heerlijk Hillegom - Omgevingsvisie 2030' beschreven.	De activiteiten zijn vooral gericht geweest op de gevolgen van de coronamaatregelen. Wel zijn gesprekken gevoerd die moeten leiden tot een nieuwe samenwerking in het centrum van Hillegom.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder vergroten van aantrekkelijkheid van Hillegom.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Stichting Hillegom Marketing promoot Hillegom zowel lokaal als regionaal. Wij dragen hieraan bij door Stichting Hillegom Marketing financieel te ondersteunen.	Het convenant met 'Stichting Hillegom Marketing 2020-2021' is met één jaar verlengd tot 31 december 2022. Stichting Hillegom Marketing is voornemens om vanaf 2023 gezamenlijk met andere (ondernemers)verenigingen verder te gaan als 'Ondernemend Hillegom'. Er zal dan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst moeten worden opgesteld tussen de gemeente en Ondernemend Hillegom.
B2	Op basis van de in 2019 afgesloten intentieovereenkomst 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst' wordt samengewerkt	Er is met de verschillende stakeholders gesproken over een nieuwe vorm van samenwerken.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Fysiek-ruimtelijke aanpassingen uitvoeren die bijdragen aan revitalisering van het centrum en aansluiten op het reeds vastgestelde beleid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C2	Toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030 en op basis van de klimaatstresstest.	Zijn met ondernemers bedrijventerrein Noord in gesprek om bedrijventerrein te transformeren naar combinatie wonen en werken.
C3	Kijken hoe we samen met ondernemers de bedrijventerreinen aantrekkelijker, groener en veiliger kunnen inrichten.	Geen ontwikkelingen.
C4	Ontwikkelen nieuwe bedrijfslocaties alleen als dit vanuit een breed en regionaal perspectief noodzakelijk is.	Er is geen aanleiding geweest om nieuwe locaties te ontwikkelen.

C4	In relatie met ontwikkelingen op het gebied van o.a. mobiliteit- en ontsluiting vertalen we de bevindingen van de bedrijventerreinenanalyse naar onze gemeente. We komen tot een plan van aanpak waarin ook de opgaven voortkomend uit de klimaatstresstest en op het gebied van verduurzaming worden meegenomen.	Er wordt gewerkt aan de toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen. Daarnaast maakt het onderdeel uit van de ruimtelijke opgaven in de Duin-en Bollenstreek en Holland Rijnland.
----	---	--

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) Holland Rijnland	Stichting Hillegom Marketing Koopcentrum Hillegom Economic Board DBS Stichting Greenport DBS Provincie Zuid-Holland

Regionale economie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken economische positie van Duin- en Bollenstreek.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Ondersteunen van de activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.	Er is ambtelijke ondersteuning, advies en coördinatie geboden aan projecten en activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.
A2	Ondersteunen van de activiteiten van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek.	De stichting heeft onder andere activiteiten ontwikkeld op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheid, positionering van de Greenport, de gevolgen van Corona, landelijke Greenport programma's en onderzoeksprogramma's op het gebied van circulariteit en biodiversiteit.
A3	Waar mogelijk lokale initiatieven laten aanhaken bij regionale samenwerking, om zo de effecten voor Hillegom te maximaliseren (en andersom).	In 2021 is door de Economic Board onderzocht wat de kansen zijn voor een 'ondernemershuis/startersfonds', een initiatief dat het lokale bedrijfsleven, kan helpen bij het toekomstbestendig ondernemen. Door de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek is een regiodeal voor het MKB in Hillegom en drie andere gemeenten uit deze streek verkregen, waarvoor een Energieloket voor ondernemers wordt opgezet.
A4	Intensiveren van de samenwerking tussen Stichting Hillegom Marketing en de regiopartners waar het de promotie van de aantrekkelijkheid van de streek voor recreatie en toerisme betreft.	In de Stichting Promotie Duin- en Bollenstreek werken de lokale marketingorganisaties samen. Er is een gezamenlijke website om de inwoners en bezoekers van de Duin- en Bollenstreek welkom te heten en te informeren over activiteiten en evenementen.

A5	Verkennen of en hoe de verschillende kernen in de Duin- en Bollenstreek elkaar kunnen versterken, en daar waar mogelijk uitvoeringsafspraken erover maken.	Er is gesproken over initiatieven met o.a. de Rabobank in het bestuurlijk overleg Economie Duin- en Bollenstreek om de ondernemers in de lokale kernen gezamenlijk te stimuleren om meer toekomstbestendig te opereren. Dit heeft nog niet geleid tot concrete initiatieven.
A6	Vaststellen van een visie/beleid voor verblijfsrecreatie voor de HLT-gemeenten.	De gesprekken en bijeenkomsten met stakeholders en de uitwerking van de opgehaalde informatie hebben meer tijd gekost. Daardoor wordt de visie pas in Q1 van 2022 vastgesteld.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken bovenregionale economische positie.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Verkennen strategische samenwerking met omliggende gemeenten (ook buiten de Duin- en Bollenstreek).	In 2021 is een strategische uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek opgesteld, waarin ook de prioritaire economische opgaven voor de toekomst zijn opgenomen. Tevens zijn de gedeelde economische opgaven van de streek beschreven op basis waarvan de economische samenwerking wordt voortgezet in 2022. In het bredere samenwerkingsverband van Holland Rijnland is dit meegenomen in het overleg over de regionale omgevingsagenda Holland Rijnland 2040.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Omliggende gemeenten Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Provincie Zuid-Holland Provincie Noord-Holland Metropoolregio Amsterdam

Kunst en Cultuur

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Bevorderen van toename van cultuurparticipatie (actief en passief).

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A2	Ondersteunen/stimuleren van verbinding in het kunst- en cultuurveld door o.a. een Cultureel Café, Cultuuragenda.	Door de coronamaatregelen zijn in 2021 geen Cultureel Cafés en kunst-en cultuurevenementen, zoals het Cultuurfestival en Hillegom Romantique georganiseerd. Wel zijn een kunstmarkt, atelierroute en het fotoproject "Hillegom Rondom" georganiseerd.
A3	Benutten bibliotheek als facilitator van activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein.	De bibliotheek is benut als facilitator van activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein. Dit heeft vanwege de coronamaatregelen echter in beperkte mate en in aangepaste vorm plaatsgevonden.
A4	Muziekonderwijs van de toekomst verkennen met de muziekschool en andere partners in het cultuurveld. Na verkenning geven wij in 2021 hieraan verdere invulling.	Toekomstgericht muziekonderwijs is in 2021 met de muziekschool verkend. In 2022 wordt dit verder ingevuld op basis van prestatieafspraken en de ambities uit de Maatschappelijke Agenda.
A4	Evaluatie huidig cultuurbeleid in 1e kwartaal 2021. Hierna geven wij verdere invulling aan het cultuurbeleid.	De evaluatie heeft niet in 2021 plaatsgevonden, maar wordt 2022 uitgevoerd en is de basis voor het opstellen van een uitvoeringsagenda die aansluit bij de Omgevingsvisie en de Maatschappelijke Agenda.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Vergroten van kennis en waardering voor kunst en cultuur.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voortzetten deelname aan deelregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.	Hillegom heeft cultuureducatie voortgezet door deelname aan het nieuwe Programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. Hiervoor heeft het college een adhesieverklaring ondertekend en is in april 2021 een samenwerkingsovereenkomst met Kunstgebouw afgesloten.
B2	Aandacht voor cultuurhistorisch erfgoed Hillegom (waaronder Open Monumentendag).	Er is aandacht voor cultuurhistorisch erfgoed door het kunnen maken van historische wandelingen door Hillegom via een gratis wandel-app. Lokaal Erfgoedspoor maakt onderdeel uit van cultuureducatie op de basisscholen. In 2021 heeft Open Monumentendag plaatsgevonden. Hillegom trekker van project trekvaarten onder het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek. 7 belevingsstops gerealiseerd met informatiepalen om historie van trekvaart bekend te maen bij wandelaars, fietsers en waterrecreanten.
B3	Starten pilot 'Cultuur om de Hoek'	Cultuur om de Hoek is in 2020 afgerond en wordt voortgezet als Verwonder om de Hoek in het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024'. Helaas kon door corona geen mooie afsluiting van de pilot plaatsvinden, maar is er een korte film gemaakt van het aanbod van de cultuuraanbieders en enkele basisschoolleerlingen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Bevorderen van efficiency en professionaliteit van kunst- en cultuursector.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Monitoren afspraken met Stichting CultuurBeleving Hillegom.	Er zijn twee bestuurlijke overleggen geweest, waarin de voortgang van de afspraken uit de subsidieovereenkomst zijn besproken. Er is een nieuwe subsidieovereenkomst voor de jaren 2021-2025 met de stichting CultuurBeleving Hillegom afgesloten.
C2	Stimuleren samenwerking met bedrijfsleven.	Culturele instellingen treden op als cultureel ondernemers en zorgen zelf zoveel mogelijk voor een sluitende exploitatie door zelfwerkzaamheid, sponsoring, fondsenwerving en samenwerking met het bedrijfsleven en horeca. Als ze subsidie ontvangen wijzen we ze hier ook op bij de subsidieverlening. Helaas konden in 2021 veel evenementen (zoals Hillegom Romantiek, muziekfestival en het Cultuurfestival) geen doorgang vinden vanwege de Corona maatregelen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Vergroten van zichtbaarheid van culturele uitingen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Structureel investeren in beeldende kunst in de openbare buitenruimte	In 2021 hebben we locaties voor kunst in de buitenruimte verkend met de kunstcommissie. Voorstel is in voorbereiding
D3	Kunstroute	Sinds 12 september 2020 kunnen de inwoners van Hillegom gratis gebruik maken van de wandel-app VoetstAPPen.
D5	Dorpsdichter	De dorpsdichter is in 2020 aangesteld en heeft in 2021 diverse gedichten voor Hillegom geschreven. Deze zijn gepubliceerd in De Hillegommer en op Facebook.
D5	Kulturele Raad	De Kulturele Raad heeft met aanpassingen ivm de corona maatregelen en lock downs een cultureel activiteitenprogramma neergezet.
D5	Kunst & cultuur- evenement	Door coronamaatregelen is in 2021 het cultuurfestival niet doorgedaan. Wel zijn een kunstmarkt, een atelierroute en het fotoproject "Hillegom Rondom" georganiseerd.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Cultuurbeleving Hillegom Bibliotheek Muziekschool Kunstcommissie Cultuurverenigingen en -organisaties Vrienden van Oud Hillegom Cultuureducatiegroep Kunstgebouw Stichting Hillegom Marketing Floretti Basisscholen Hillegom Welzijnskompas

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Funcziemenging	Index die verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	43,9%		44 %	2020: 53,2 %	LISA
Vestigingen van (bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	153,8		137,8	2020: 158,4	LISA

Toelichting indicator Functievermenging

De functiemenging index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Toelichting indicator Vestigingen van (bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Centrumontwikkeling

- Programma Centrumontwikkeling Hillegom, september 2015
- Detailhandelsvisie Hillegom 2015

Regionale economie

- Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek 2016
- Economische agenda Duin- en Bollenstreek, visie 2030 en uitvoeringsprogramma
- Meerjarenprogramma Greenport Duin- en Bollenstreek 2017-2020
- Intentieverklaring 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst'
- Koersdocument Economie en Toerisme Hillegom 2012-2020
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek 2016

Bedrijventerrein

- Bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland

Kunst en Cultuur

- Nota: Cultuur creëert en verbindt! 2017-2020

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	-167	-219	-221	-139
Thema Kunst en Cultuur				
Media	-483	-466	-482	-493
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-378	-475	-622	-335
Cultureel erfgoed	-27	-41	-66	-43
Thema Lokale economie				
Economische havens en waterwegen			-9	-11
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkeling	-685	-706	-910	-636
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-16			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-30	-44	-53	-42
Totaal lasten	-1.786	-1.951	-2.363	-1.699

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	0	3	3	0
Thema Regionale economie				
Economische ontwikkeling	0	22	22	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	11	13	13	11
Totaal baten	11	38	38	11
Saldo voor resultaatbestemming				
	-1.776	-1.913	-2.325	-1.689

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	45	10	247	0
Totaal reserves	45	10	247	0
Saldo na resultaatbestemming				
	-1.731	-1.903	-2.078	-1.689

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Trends en ontwikkelingen

Het programma Bestuur & ondersteuning beschrijft hoe Hillegom het democratisch proces organiseert, hoe de samenwerking met andere overheden vorm krijgt, hoe de organisatie aansluit bij maatschappelijke doelen en hoe de dienstverlening aan inwoners en bedrijven is georganiseerd.

Samenleving en bestuur

Onze moderne samenleving kent een grote dynamiek met verandering en ontwikkeling als constante factoren. Dit dwingt de gemeentelijke organisatie mee te bewegen en na te gaan welke eisen dit stelt aan de gemeente. De moderne samenleving heeft wensen en eisen en stelt de overheid verantwoordelijk voor het oplossen van maatschappelijke problemen en het realiseren van maatschappelijke waarden (mobiliteit, leefomgeving, werk, inkomen, veiligheid). Ze verwacht kwaliteit van beleid, wil betrokken worden bij de totstandkoming ervan en gaat daarbij uit van een dienstverlenende houding.

Dienstverlening

Op het gebied van dienstverlening zijn grote wetswijzigingen in aantocht zoals de Omgevingswet, wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en de wet Private Kwaliteitsborging, naast zaken als Basisregistratie personen en Fraudebestrijding. Juist nu is extra aandacht nodig voor de menselijke maat van dienstverlening gezien de verdergaande digitalisering en het feit dat niet iedereen mee kan komen in de huidige digitale wereld.

Interbestuurlijk programma (IBP)

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft in juni 2018 ingestemd met de programmastart van het Interbestuurlijk programma (IBP). In het IBP werken gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen aan negen maatschappelijke opgaven en een aantal overkoepelende thema's. We hebben de ambitie om de beweging die met het Interbestuurlijk Programma is ingezet de komende jaren verder te versterken en daar waar mogelijk het gedachtegoed van het IBP te gebruiken in de interbestuurlijke (regionale) samenwerking.

In het IBP staan tien maatschappelijke opgaven centraal. Het IBP is ingericht langs drie lijnen:

Fysiek	Sociaal	Overkoepelend
<ul style="list-style-type: none"> • Samen aan de slag voor het klimaat • Toekomstbestendig wonen • Regionale economie als versneller • Naar een vitaal platteland	<ul style="list-style-type: none"> • Merkbaar beter in het sociaal domein • Nederland en Migrant goed voorbereid • Problematische schulden voorkomen en oplossen	<ul style="list-style-type: none"> • Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving • Passende financiële verhoudingen • Overkoepelende thema's

Activiteiten die met de maatschappelijke opgaven samenhangen zijn opgenomen in de verschillende programma's van de begroting.

Versterken van de wijk

In het kader van het werken 'van buiten naar binnen' zetten we stevig in op een integrale wijk- of gebiedsaanpak. Een wijk of gebied heeft de potentie om samen met onze inwoners en andere organisaties tot concrete uitvoering te komen en fysieke ingrepen hand in hand te laten gaan met het versterken van de sociale structuur. Hiervoor zetten we een pilot op. Via het actief ophalen van ervaringen van inwoners van enkele wijken, geven we vorm aan het programma 'Samen werken aan Heerlijk wonen in Hillegom'.

Datagedreven sturen en monitoren

We hebben als gemeente de ambitie om de maatschappij meer feitelijk en actueel inzicht te geven in ontwikkelingen op diverse gebieden. Datagedreven sturing geeft inzicht in het hier en nu. Waar staan we? Hoe doen we het? Op basis van cijfers kunnen we antwoorden geven op maatschappelijke vragen. Zo willen we met de monitor sociaal domein laten zien of wij onze inwoners met een hulpvraag wel de juiste zorg bieden.

De behoefte aan inzicht en informatie neemt toe. Monitoring kan ons daarbij helpen. Het antwoord op vragen van inwoners wordt vaak gezocht in individuele oplossingen. Die kunnen centraal gebundeld worden als we werken met een robuuste onderzoeksvoorziening; een centrale plek met antwoorden en informatie voor inwoners/gebruikers. We besparen tijd en middelen door onze krachten te bundelen.

Communicatie

Communicatie, en het effectief inzetten van communicatiekanalen, is onontbeerlijk. Proactieve communicatie met onze partners (burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen) draagt bij aan de beweging van een representatieve naar een participatieve democratie.

Dienstverlening

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We werken daadkrachtig en snel, en staan dicht bij onze inwoners en ondernemers. We streven naar zo mogelijk één relatie met de klant en geven via elk dienstverleningskanaal hetzelfde antwoord. Onze klanten ondervinden geen hinder van onze interne structuur.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Invulling geven aan de een-loket-gedachte en verdergaan met werken met serviceformules.	<p>Door het werken met serviceformules worden producten die voldoen aan sneltoetscriteria (Snelserviceformule) gescheiden van de complexere aanvragen (Ontwerpformule).</p> <p>De intake- en omgevingstafel bij Vergunningen vormen nu het reguliere proces voor complexe aanvragen (Ontwerpformule). Initiatieven worden sneller en meer integraal met expertise van andere teams beoordeeld. De meer eenvoudige producten (Snelservice) worden door team Vergunningen zo snel mogelijk afgehandeld.</p> <p>Bij Burgerzaken is gewerkt aan het inrichten van e-diensten waardoor inwoners zelf digitaal aanvragen of een melding kunnen doen. De e-diensten die nu beschikbaar zijn, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verhuizingsaangifte (naar gemeente en binnen de gemeente) - Aanvraag diverse uittreksels BRP - Aanvraag afschrift Burgerlijke Stand - Wijzigen geheimhouding persoonsgegevens
A2	Doorontwikkelen van thema's kanaalsynchronisatie, kanaaltransitie (meten en sturen) en kanaalinteractie (newsroom) uit het programma 'Regie op Kanalen'. De newsroom wordt in 2021 geëvalueerd.	<p>Vragen van onze klanten komen via verschillende kanalen binnen. Bijvoorbeeld telefonisch, per mail, per post, via social media of via accountmanagers. In de newsroom komen deze kanalen bij elkaar en wordt de strategie voor het behandelen en beantwoorden van de vragen besproken. Er wordt ook proactief informatie gedeeld op de website en social media kanalen.</p> <p>Net als in 2020 zijn corona-gerelateerde vragen via de crisisorganisatie beantwoord.</p>
A3	Proactief communiceren en in begrijpelijke taal. We helpen onze klanten en versterken hierbij de een-loket-gedachte. We verleiden de klant naar het optimale dienstverleningskanaal.	Met communicatiecampagnes via de website, social media, gemeenteberichten, sandwichborden en de schermen in de hal van het gemeentehuis worden de klanten naar het optimale dienstverleningskanaal verleid.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We ondersteunen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers, vanuit een positieve grondhouding (ja, mits...) en onderzoeken de kansen om initiatieven mogelijk te maken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Inzetten contactfunctionarissen voor wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie (Ontwerpformule en Ontwikkelformule).	Er zijn contactfunctionarissen aangesteld voor wijken, verenigingen en ondernemers. Zij zijn het vaste, eerste aanspreekpunt voor inwoners, instellingen en ondernemers in de gemeente.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We willen de grenzen bereiken van een maximale digitalisering.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Digitaliseren en automatiseren, van zo veel mogelijk producten en diensten, waarbij voor maatwerk wordt gezorgd voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld.	Zo veel mogelijk producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, zijn beschikbaar. Waar mogelijk worden E-formulieren samengevoegd om efficiënter te kunnen werken. Klanten die niet digitaal vaardig zijn, ontvangen we in het gemeentehuis.
C2	Gericht sturen aan de hand van data. Data-analyse vaker en gericht inzetten bij het opstellen en uitvoeren van beleid.	In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: De klant waardeert de dienstverlening van de gemeente en er vindt gerichte sturing plaats aan de hand van data en slimme technologieën.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Metten van de klanttevredenheid en de prestatie van onze dienstverlening. We relateren de scores aan onze servicenormen. Mede aan de hand van deze uitkomsten sturen we bij en verbeteren wij onze dienstverlening.	In 2021 is niet deelgenomen aan de Burger- en Ondernemerspeiling van 'Waar staat je gemeente'. Dat gebeurt een keer per twee jaar en staat voor 2022 weer op de planning. In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen. De klanttevredenheid van de website en fixi (meldingen openbare ruimte) wordt gemeten met GovMetric. Zoals in eerdere verantwoordingen gemeld wordt sinds 2020 geen gebruik meer gemaakt van Vensters op dienstverlening.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We zetten in op het bestrijden van adres- en identiteitsfraude.
Arbeidsmigranten:
We willen beter inzicht krijgen waar arbeidsmigranten gehuisvest zijn door hen op te nemen in de Basisregistratie Personen (BRP) als zij hier langer dan 4 maanden verblijven. Het is bekend dat een groot aantal arbeidsmigranten niet staat ingeschreven bij de gemeente.

Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA):
Het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) en het bestrijden van adresgerelateerde fraude.

Participatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van de bijdrage van inwoners aan vraagstukken in de leefomgeving.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Betrekken van de samenleving bij projecten en inhoudelijke thema's. Het uitgangspunt hierbij is 'Ja, mits...'	In 2021 zijn de inwoners vooral middels digitale participatiemethodes betrokken bij de projecten en inhoudelijke thema's vanwege COVID. Dit heeft tot nieuwe manieren van contact geleid en tot het benaderen van (nieuwe) en andere doelgroepen.
A2	Geven van inzicht in en invulling aan de verschillende rollen die de betrokkenen in het proces van burgerparticipatie in kunnen nemen.	Iedere inwoner mag meedenken en initiatieven aandragen om de gezamenlijke leefomgeving verder te verbeteren. Aan de voorkant van zulke participatietrajecten gaan de verschillende partijen met elkaar om tafel, bijvoorbeeld in de vorm van de omgevingstafels als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet. Een van de onderdelen van het verder uit te werken participatiebeleid is het bepalen van de uitgangspunten rondom de rollen en verantwoordelijkheden van initiatiefnemers.
A3	Opstellen visie inclusief toolbox voor medewerkers en bestuurders voor burgerparticipatie.	De toolbox voor medewerkers is verder aangevuld en mee geëxperimenteerd in de uitvoering. In 2021 zijn de opgedane kennis en ervaringen van raadsleden, college en medewerkers opgehaald en geanalyseerd als onderdeel van het project "lessons learned". Dit project is onderdeel van het programma participatie. en dient als basis voor het samen te stellen participatiebeleid en participatie verordening.
A4	Aandacht schenken aan verwachtingsmanagement.	Hier is aandacht aan geschonken middels de omgevingstafels van waaruit de Omgevingswet werkt en nieuw te starten complexe vraagstukken zoals bij het opstellen van de stukken omtrent de energie transitie.
A5	Verzorgen van communicatie op maat bij het oppakken en uitvoeren van projecten en thema's.	Ondanks de beperkende maatregelen door COVID is er op verschillende manieren ingezet op communicatie op maat. Onder andere door de uitvoering van de netwerkstrategie, de inzet van digitale participatie methoden om toch contact te houden met inwoners en andere belanghebbenden en door het benoemen van vaste herkenbare campagnes vanuit communicatie.

A6	Bezoeken van wijken en met inwoners in gesprek gaan over door hen aangedragen onderwerpen.	In 2021 hebben we door corona minder wijkavonden georganiseerd dan de geplande 4. Voor de wijk De Zanderij heeft er een digitale bijeenkomst plaatsgevonden, voor de Wijk Weerestein is deze door onvoldoende deelname van inwoners komen te vervallen. In 2022 wordt de organisatie van wijkavonden gecontinueerd want het informele gesprek dat wordt aangegaan met inwoners wordt zeer gewaardeerd. Er wordt hierdoor een duidelijk beeld verkregen van wat er in de wijk speelt.
A7	We leveren een kader op voor Online Participatie, een werkwijze en middelen/ platform.	Deze zijn opgeleverd in 2021.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Invulling geven aan overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven inwoners).	Iedere inwoner mag meedenken en initiatieven aandragen om de gezamenlijke leefomgeving verder te verbeteren. Onze contactfunctionarissen spelen hierin een belangrijke rol als intermediair.
B2	Inzicht en invulling geven aan de verschillende rollen die betrokkenen in het proces van overheidsparticipatie in kunnen nemen.	Onderdeel van het tot stand komen van het participatiebeleid is het verduidelijken van de verschillende rollen en verantwoordelijkheden in participatietrajecten. Hier is in 2021 verder aan gewerkt en op ingezet.
B3	Opstellen handelingsperspectief inclusief toolbox voor medewerkers en bestuurders voor overheidsparticipatie.	Het opstellen en uitvoeren van beleid rondom digitale participatie heeft in 2021 voorrang gekregen vanwege de beperkte mogelijkheden om fysiek in gesprek te gaan met inwoners. Er is beleid opgesteld, een werkwijze met tools en medewerkers zijn getraind om invulling te kunnen geven aan digitale bijeenkomsten. Daarnaast is er vanuit het programma participatie verder gewerkt aan het opstellen van een participatiebeleid, participatie verordening en toolbox.
B4	Met de raad haar rol, rolvastheid en zelfstandige positionering in het kader van participatie bespreken.	Vanuit de griffie van Hillegom heeft er een evaluatie van verschillende participatietrajecten plaatsgevonden onder leiding van de raad. Daarnaast is er met de raad gesproken over het opstellen van beleid en een bijpassende toolbox waarvan rollen en verantwoordelijkheden een onderdeel zijn.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Communicatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder versterken verbinding met de samenleving door proactief en doordacht te communiceren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitvoeren communicatie actieprogramma om daarmee samenhang en samenspraak te versterken.	Er is meer samenhang gecreëerd in communicatie door gebruik te maken van een helder overzicht van speerpunten (grid) en gebruik te maken van kernboodschappen. Door gebruik van het grid is de samenhang beter in beeld en kan er meer samenhangend gecommuniceerd worden.
A2	Door middel van webcare en de newsroom halen van 'buiten naar binnen'.	Corona heeft kansen gegeven om de communicatie verder door te ontwikkelen. De newsroom heeft er onder andere voor gezorgd dat ambtenaren in staat zijn gesteld om snel en proactief op de omgeving te reageren. De kwaliteit van de omgevingsanalyses is sterk verbeterd. De omgevingsanalyses worden naar alle medewerkers gestuurd. Dit zorgt ervoor dat zij snel kunnen inspelen op wat er in de omgeving leeft.
A3	Verbeteren van de communicatie rondom weg- en groenwerkzaamheden	Corona heeft kansen gegeven om de communicatie verder door te ontwikkelen. De newsroom heeft er onder andere voor gezorgd dat ambtenaren in staat zijn gesteld om snel en proactief op de omgeving te reageren. De kwaliteit van de omgevingsanalyses is sterk verbeterd. De omgevingsanalyses worden naar alle medewerkers gestuurd. Dit zorgt ervoor dat zij snel kunnen inspelen op wat er in de omgeving leeft.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Faciliteren en inrichten communicatie wijkgericht werken en overheidsparticipatie.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Inzetten extra communicatiemiddelen om het wijkgericht werken te ondersteunen.	Door de corona-pandemie zijn er geen wijkbezoeken afgelegd.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Communicatieve vaardigheden van de medewerkers verder versterken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Activiteiten gericht op stimuleren van maatschappelijke sensitiviteit en omgevings-bewustzijn van de organisatie.	De newsroom heeft als doel om als gemeente meer inzicht te krijgen in wat er speelt bij inwoners, ondernemers en stakeholders. In 2021 is een flinke kwaliteitsslag gemaakt. Dagelijks is er een intensieve analyse van wat er om ons heen gebeurt. In die analyse staan de prioriteiten per gemeente centraal. Door de intensieve samenwerking die communicatiemedewerkers, contactfunctionarissen en medewerkers van het informatiecentrum hebben, is het omgevingsbewustzijn verder vergroot. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen om de dagelijkse monitoring te vertalen in een omgevingsbeeld waarin het belangrijkste nieuws is genoemd en is geduid. Deze duiding vindt plaats in een samenwerking tussen de newsroom-medewerkers en beleidsmedewerkers. Zo krijgen alle medewerkers van HLTsamen vanaf januari 2022 twee keer per week de belangrijkste ontwikkelingen en de duiding voor ons als gemeente en besturen in hun mailbox.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners

Regionale samenwerking

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van onze strategische positie

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitbouwen van een goede samenwerkingsstructuur in de Duin- en Bollenstreek.	Er is gewerkt aan de versterkte samenwerking met de Duin- en Bollengemeenten wat heeft geleid tot een stevige belangenbehartiging richting Holland Rijnland en Provincie Zuid-Holland, door bijvoorbeeld de Strategische Agenda duine en Bollenstreek, op het gebied van duurzaamheid (RES 1.0) en de economische agenda Duin en Bollenstreek. Ook is een start gemaakt met de intensivering van de samenwerking voor de uitvoeringsagenda Duin en Bollenstreek. In 2022 volgt hier nadere informatie over.
A2	Uitbouwen van een (bestuurlijk) netwerk met: -Haarlemmermeer -Bloemendaal -Haarlem -De Metropoolregio	Deze activiteit heeft minder aandacht en tijd gekregen o.a. door Corona en de beperkte mogelijkheid tot fysieke netwerkbijeenkomsten. Wel is ingezet op de strategie ten aanzien van dubbeldorpen (via het netwerk gemeentesecretarissen) en bestuurlijk geanticipeerd op de Haarlemmermeerse nieuwbouwstrategie in Haarlemmermeer Zuid/Beinsdorp – Nieuw Venneep.

A3	Innemen van strategische (bestuurlijke) posities.	Bestuurders van Hillegom hebben in 2022 vanuit bestaande posities de invloed op regionale beleidsvoering, bijvoorbeeld aan de tafel van Holland Rijnland, bestendig. Daarnaast heeft de versterkte samenwerking met de Duin- en Bollengemeenten geleid tot een stevige belangenbehartiging richting Holland Rijnland en Provincie Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland is ook doorlopend betrokken bij de intensivering van de samenwerking tussen de Duin en Bollenstreek gemeenten.
A4	De Werkorganisatie HLTsamen focust zich in 2020 op het verbeteren van de strategische positie. Ook worden de aanbevelingen van de tussenevaluatie van HLTsamen uitgevoerd.	Vanwege de beperkte capaciteit is vnl ingezet op de verbetering van de gezamenlijke strategische positie van de Duin en Bollenstreek door het opstellen van de Fysieke strategische Agenda Duin en Bollenstreek en het voorbereiden van een uitvoeringsagenda. Daarnaast zijn voorbereidingen uitgevoerd en het netwerk uitgebreid ten behoeve van een ambtelijk strategisch netwerk (Viamorgen) en bijeenkomsten die we vanuit HLTsamen regisseren en faciliteren binnen de Randstad. Daarnaast zijn er werksessies voorbereid en uitgevoerd met alle strategische en senior beleidsmedewerkers met als doel een lange termijn verkenning voor te bereiden voor de drie gemeenten.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland Werkorganisatie HLTsamen	De gemeenten Haarlemmermeer, Bloemendaal en Haarlem De Metropoolregio's Amsterdam en Den Haag De gemeenten Noordwijk en Katwijk

Verbonden partijen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een goede regie voeren op de verbonden partijen waarbij de standpunten van Hillegom (tijdig) helder naar voren komen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden.	Het vooroverleg Duin en Bollenstreek ten behoeve van de vergaderingen van het AB van Holland Rijnland wordt voorbereid. De AB-vergaderingen worden subregionaal in de Duin- en Bollenstreek vooraf voorbereid. Dat heeft dit tot gevolg dat soms met 1 standpunt naar buiten wordt getreden in de AB-vergaderingen. Er blijft vanzelfsprekend alle ruimte om als gemeente Hillegom "alleen" te spreken in de AB-vergaderingen.
A2	Deelname in belangenorganisaties zoals de VNG.	De adviezen over de agendapunten (waaronder de moties) van de ledenvergadering van de VNG bespreken wij vooraf in de colleges. Hierdoor is van een zorgvuldige en gedegen voorbereiding sprake.

A3	Onderhouden van en investeren in ons bestuurlijk netwerk waarbij van Holland Rijnland als 'basis' gebruik wordt gemaakt. Daarbij zijn we zowel gericht op de Duin en Bollenstreek als op de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem/Bloemendaal en de Metropool regio.	Onze bestuurders investeren voortdurend in ons bestuurlijk netwerk. Dat vertaalt zich in deelname aan diverse zorgvuldig voorbereide portefeuillesoverleggen, regio-overleggen, deelname aan themacafé's (Holland Rijnland), regionale collegewerkconferenties met de Duin- en Bollenstreekgemeenten, themabijeenkomsten, overleggen met buurgemeenten. Ook informele contacten worden onderhouden. Naast het bestuurlijke opereren, functioneren medewerkers zelfstandig in regionaal verband; vanuit de verschillende domeinen schuiven medewerkers aan bij diverse regionale en bovenregionale werkgroepen.
A4	Lobby gericht inzetten om (regionale) doelen te realiseren.	De verschillende portefeuillesoverleggen van Holland Rijnland worden goed en zorgvuldig voorbereid. Over de agendapunten vindt advisering plaats aan de bestuurders zodat zij mede dankzij deze voorbereiding een sterke en richtinggevende rol kunnen spelen. Daarbij is ieder zich bewust van onze lokale en regionale belangen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer grip hebben op de verbonden partijen om uiteindelijk een betere kwaliteit met elkaar te bereiken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Gezamenlijk met de raad en griffie uitwerken van de nota Verbonden partijen en het beleidskader Governanceregime Verbonden partijen 2018, waardoor de bestuurlijke inbreng verder verstevigt.	In 2018 werd de nota verbonden partijen vastgesteld als beleidskader voor versterking van de grip op verbonden partijen. Bij de besluitvorming werd destijds gesteld dat het inrichten van het governanceregime per verbonden partij, het door ontwikkelen en aanscherpen daarvan een meerjarig traject is. Steeds moeten stapje voor stapje verbeteringen en aanscherpingen worden aangebracht. In afwachting van een evaluatie van de inzet van lokale expertteams bij een buurgemeente bepalen wij of via die weg ook de versterking van de governance kan plaatsvinden door (een) eigen expertteam(s).
B2	Zorgvuldig en kritisch voorbereiden van de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen en voorleggen aan de raad.	De verschillende portefeuillesoverleggen van Holland Rijnland worden goed en zorgvuldig voorbereid. Over de agendapunten vindt advisering plaats aan de bestuurders zodat zij mede dankzij deze voorbereiding een sterke en richtinggevende rol kunnen spelen. Daarbij is ieder zich bewust van onze lokale en regionale belangen. De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen 2022 zijn zorgvuldig en kritisch voorbereid. Voor iedere verbonden partij is tijdig via een afzonderlijk raadsvoorstel een zienswijze uitgebracht over de ontwerpbegrotingen 2022.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Cocensus Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) * De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.	

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen		Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 473		€ 473	*
Overhead	% van de totale lasten	13,46 %		12,01 %	*

* Eigen gegevens

Toelichting indicator Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

Toelichting indicator Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is berekend de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december.

Toelichting indicator Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Toelichting indicator Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Toelichting indicator Overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Kaderstellende stukken

Dienstverlening

- Overheidsbrede dienstverlening 2015-2020 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- www.klantinfocus.nl/diensten/govmetric
- www.operatiebrp.nl
- Kadernota 2021
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie

Participatie

- www.omgevingswetportaal.nl
- Kadernota 2021
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie

Communicatie

- 'Verbindingen leggen', Evaluatienota Communicatie gemeente Hillegom (2012)
- Kadernota 2021
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie

Regionale samenwerking

- Kadernota 2021
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie

Verbonden partijen

- Nota Verbonden Partijen 2018 (raad 22 februari 2018)
- HLT Samen Sterker! (Bedrijfsplan voor de vorming en doorontwikkeling van de ambtelijke werkorganisatie HLT Samen. Een werkorganisatie van, voor en door de zelfstandige gemeentebesturen van Hillegom, Lisse en Teylingen, december 2015).
- De raadsbesluiten van Hillegom, Lisse en Teylingen over de ambtelijke samenwerking.
- Kadernota 2021
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Dienstverlening				
Burgerzaken	-522	-636	-607	-561
Beheer overige gebouwen en gronden	-290	-218	-357	-316
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	-1.954	-1.772	-1.574	-1.484
Totaal lasten	-2.766	-2.626	-2.538	-2.361

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Dienstverlening				
Burgerzaken	219	298	293	252
Beheer overige gebouwen en gronden	1.178	97	357	495
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	31	0	28	61
Totaal baten	1.428	395	678	808
Saldo voor resultaatbestemming	-1.337	-2.230	-1.859	-1.552

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	-2	-2	-2	-2
Onttrekkingen reserves	659	595	743	662
Totaal reserves	657	592	740	659
Saldo na resultaatbestemming	-680	-1.638	-1.119	-893

Algemene dekkingsmiddelen

De afgelopen periode is een degelijk en transparant financieel beleid gevoerd, dat zetten wij voort. Structurele uitgaven worden betaald uit structurele inkomsten.

Vanaf 2018 zijn we gestart met het geleidelijk overhevelen van de precariobelasting (indirect via de nutsbedrijven aan onze inwoners geheven) naar de Onroerend Zaak Belasting (OZB). Dat gebeurt binnen een periode van 5 jaar. Dit is in 2020 voortgezet. De totale (gemiddelde) woonlasten per huishouden zijn in de afgelopen jaren hierdoor vrijwel niet gestegen (van indirecte heffing door nutsbedrijven naar directe heffing door gemeente).

Op basis van de beschikbare middelen is het uitgangspunt gehanteerd dat de tarieven voor de OZB slechts met het jaarlijkse inflatiepercentage is gestegen. Voor wat betreft de tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing en die voor leges: deze moeten in principe 100 % kostendekkend zijn. Wij heffen geen hondenbelasting, parkeerbelasting, heffing BedrijfsInvesteringsZone (BIZ) en toeristenbelasting.

Het huidige kwijtscheldingsbeleid is voortgezet. Mocht er in de toekomst bezuinigd moeten worden, dan rust er op geen enkel programma een absoluut taboe. De (financieel) meest kwetsbare inwoners in onze gemeente worden in die opgave dan wel ontzien.

Bij de decentralisaties in het sociaal domein hanteren wij onverkort het principe rijksbudget = werkbudget. Dit principe is in de praktijk momenteel niet houdbaar. Om die reden zijn de meeruitgaven in relatie tot de inkomsten die wij hiervoor van het Rijk ontvangen, structureel in de jaarrekening opgenomen. Dit laat onverlet dat wij blijven inzetten op de zogeheten sturingsagenda Jeugd en de transformatieagenda WMO om deze uitgaven terug te dringen.

Actiepunten

- Gelijkblijvende (woon)lasten voor onze inwoners
- Huidig financieel beleid voortzetten

Raakvlakken

- Financiën heeft met alle programma's raakvlakken

VERPLICHTE ONDERDELEN BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke.

In algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien moet worden opgenomen.

LOKALE HEFFINGEN

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerendezaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. De rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden vallen hier niet onder. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening opgenomen over de dekkingspercentages in relatie tot het weerstandsvermogen.

ALGEMENE UITKERING UIT HET GEMEENTEFONDS

In de begroting is rekening gehouden met de effecten van de Meicirculaire 2020. Bij de 2e Bestuursrapportage zijn de ramingen aangepast tot de met de Meicirculaire 2021. Voor de berekening van de algemene uitkering 2021 is rekening gehouden met de verwachte stijging van het aantal inwoners en het aantal woningen in 2020. De gelden uit het BTW Compensatiefonds (BCF) zijn uit de berekeningen gehaald door bijgestelde regelgeving en uitname van de deelnemende gemeenten. De decentralisaties zijn voor een deel opgenomen in de algemene uitkering, op termijn worden alle decentralisaties opgenomen in de berekeningen van de algemene uitkering. Het deel dat is achtergebleven als deelfonds zijn de decentralisatie Participatiewet en Voogdij 18+. In de getoonde jaarrekeningcijfers zijn de compensatiepakketten corona opgenomen.

Algemene uitkering	Begroting 2021	1e Bestuursrapportage	2e Bestuursrapportage	September-circulaire 2021	December-circulaire 2021	Rekening 2021
Maatstaven	19.101.809	19.432.237	19.718.284	19.792.394	19.940.813	19.940.813
Uitkeringsfactor	1,656	1,659	1,676	1,690	1,691	1,691
	31.632.596	32.238.081	33.047.844	33.449.145	33.719.914	33.719.914
Kortingen OZB	-3.057.323	-3.057.323	-3.095.239	-3.006.190	-3.006.190	-3.006.190
Suppletie integratie Soc Domein	-12.708	-11.081	-11.081	-27.032	-27.032	-27.032
Algemene uitkering sub totaal	28.562.565	29.169.677	29.941.524	30.415.923	30.686.692	30.686.692
Decentralisatie uitkeringen						
Combinatiefuncties Brede Scholen sport en cultuur	101.872	101.872	101.872	101.872	101.872	101.872
Gezond in de Stad		5.784	5.784	5.784	5.784	5.784
Armoedebestrijding kinderen	72.494	72.494	72.494	72.494	72.494	72.494
Voorschoolse vz peuters	29.394	34.391	34.391	34.391	34.391	34.391
Dec.prov.taken vergunningverl toez en handhaving	37.455	37.455	37.455	37.455	37.455	37.455
Brede aanpak dak - en thuisloosheid		32.051	32.051	32.051	32.051	32.051
Maatschappelijke begeleiding			35.550	35.550	35.550	35.550
Extra kosten verkiezingen Covid-19 (2e kamer)		28.861	28.861	28.861	28.861	28.861
Versterking omgevingsveiligheid		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Cultuurmiddelen Covid-19		70.269	70.269	70.269	70.269	70.269
Jeugd aan zet			10.000	10.000	10.000	10.000
Herorientatie zelfstandigden			7.913	7.913	7.913	7.913
Einde lening inburgeringsplicht					4.665	4.665
Integratie uitkeringen						
Vergoeding raadsleden kleine gemeenten	77.780	77.780	85.126	85.126	85.126	85.126
Inburgering	30.224	30.271	29.998	29.998	46.647	46.647
Integratie-uitkeringen : Deelfonds sociaal domein						
Voogdij/18+	359.626	359.626	367.149	367.149	367.149	367.149
Decentralisatie Participatiewet	1.739.025	1.739.025	1.809.884	1.803.864	1.844.731	1.844.731
Totaal diverse uitkeringen	2.447.870	2.592.879	2.731.797	2.725.777	2.787.958	2.787.958
Totale Algemene uitkering	31.010.435	31.762.556	32.673.321	33.141.700	33.474.650	33.474.650
Verskil met vorig rekenmoment		752.121	910.764		332.950	801.329

In 2021 is, naast de € 33 miljoen aan algemene uitkering en diverse uitkeringen, ook een nabetaling ontvangen voor de jaren 2019 en 2020 van € 60.225.

Het financiële effect van de aanvullende corona compensatiemaatregelen en de extra kosten zijn verwerkt in de jaarrekening.

DIVIDENDEN

We ontvangen dividend van Alliander, Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) en De Meerlanden NV naar rato van het bedrijfsresultaat over het voorgaande jaar 2020 (dividenduitkeringen zijn ontvangen in 2021).

Dividend	Bedragen x € 1.000			
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Alliander	420	553	553	346
Bank Nederlandse Gemeenten	63	142	142	90
Meerlanden	39	56	56	35
	521	751	751	471

SALDO FINANCIERINGSFUNCTIE

In de vernieuwde BBV zijn de regels over rentetoerekening gewijzigd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft in een stellige uitspraak aan, dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). We berekenen in Hillegom geen rente over investeringen.

Onze gemeente heeft in 2020 een geldlening afgesloten van € 12 miljoen. De betaalde rente wordt positief beïnvloed door de ontvangen renten, de werkelijke rentelasten zijn minimaal. Overschotten op de financiering worden overeenkomstig het schatkistbankieren 'gestald' bij het Rijk. De overhead wordt verantwoord in prestatieveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendeekkende tarieven.

MUTATIES RESERVES

Per programma is vermeld wat de mutaties op de reserves zijn. Een aantal mutaties is niet toe te wijzen aan een programma en worden daarom hier verantwoord.

Toelichting Doel A

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Structurele uitgaven betalen uit structurele inkomsten.
Een transparant financieel beleid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Een solide financiële huishouding voeren.	<p>Aan het doel, structurele uitgaven betalen uit structurele inkomsten wordt voldaan. Het transparante financieel beleid komt ten uitdrukking in de behandelde Bestuursrapportages en deze jaarrekening.</p> <p>Activiteiten De uitgaven van de decentralisaties in de diverse gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen in deze jaarrekening. Met het gevoerde beleid behoudt de gemeente Hillegom zijn solide financiële huishouding.</p>

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Cocensus	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Algemene middelen				
Overhead	-6.991	-7.054	-7.330	-6.900
Treasury	-56	-128	-128	-64
Overige baten en lasten	-23	-25	-650	-2
Belastingen overig	-821	-955	-894	-953
Totaal lasten	-7.891	-8.162	-9.002	-7.919

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Algemene middelen				
Overhead	14	13	13	37
Treasury	560	771	771	493
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	31.338	31.180	32.694	33.535
Overige baten en lasten	0	0	0	-7
OZB niet-woningen	1.242	1.270	1.270	1.341
OZB woningen	2.882	3.058	3.058	3.075
Belastingen overig	2.024	1.916	1.916	2.039
Totaal baten	38.060	38.208	39.722	40.513

Saldo voor resultaatbestemming	30.170	30.045	30.720	32.593
--------------------------------	--------	--------	--------	--------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0

Saldo na resultaatbestemming	30.170	30.045	30.720	32.593
------------------------------	--------	--------	--------	--------

Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom is er door de wetgever voor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze nieuwe systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoe rekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten/diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. In dat verband houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2021 was het totaal aan overhead afgerond € 6.864.000, dit is 10,93 % van de totale uitgaven in 2021.

De overhead bestaat uit:

bedragen x € 1.000				
Onderdeel	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Bijdrage HLTsamen-overhead deel	5.554	6.336	6.080	5.672
Huisvesting	246	266	181	148
Overige overhead (zoals bijdrage VNG)	1.178	439	1.056	1.044
Totaal	6.977	7.041	7.317	6.864

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevendende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe vennootschapsbelasting-belastingplichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Een inventarisatie wijst er op dat Hillegom geen onder de vennootschapsbelasting vallende activiteiten heeft.

Onvoorzien

Van Onvoorzien is in het rekeningjaar niet gebruikt gemaakt.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

ALGEMEEN

De lokale heffingen zijn te verdelen in belastingen en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen rechten is ontvangen. De gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De gemeente Hillegom maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting, heffing BedrijfsInvesteringsZone (BIZ) en baatbelasting te heffen.

BELASTINGEN

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. In 2021 heft onze gemeente de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB) en precariobelasting.

RECHTEN

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Hillegom worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

ONTWIKKELINGEN/ACTUALITEIT

- Geen uitbreiding lokaal belastinggebied tot 2025. In het Coalitieakkoord van Rutte IV zijn geen ontwikkelingen hiervoor opgenomen.
- Van de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2020 is het aantal gebruikers gestegen naar 41% van de aanslagen.

OVERZICHT LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen	Bedragen x € 1.000			
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Onroerende zaak belasting	4.133	4.327	4.327	4.416
Precariobelasting	1.995	1.909	1.884	2.018
Overige baten (dwangbevelen)	28	32	32	20
Totaal niet bestedingsgebonden	6.156	6.268	6.243	6.453
Reinigingsheffingen	2.664	3.099	3.099	3.074
Rioolheffing	2.323	2.384	2.384	2.371
Secretarieleges	235	349	313	271
Leges bouwvergunningen	502	350	650	585
Begrafenisrechten	64	84	84	151
Rechten en Marktgelden	12	13	13	11
Totaal gebonden aan bestedingen	5.801	6.278	6.542	6.462
Totaal	11.957	12.547	12.786	12.915

ONROEREND ZAAKBELASTINGEN

De tarieven zijn bij de vaststelling aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2021 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2020. De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2021 verhoogd met het inflatiecijfer 1,8%. De opbrengsten zijn daarnaast positief beïnvloed door de toename van nieuwbouw en de stijgende WOZ-waarde na vaststelling van het tarief. De stijgende trend van de waarden van de woningen zet zich door.

PRECARIOBELASTING

Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. De opbrengsten precariobelasting voor het hebben van leidingen, kabels of buizen is hoger dan geraamd door de opgave kilometrage voor de leidingen elektra en gas. Gemeenten hebben de mogelijkheid om deze vorm van precariobelasting tot en met het jaar 2021 te heffen.

OVERIGE BATEN

Bij de inning van de belastingen en rechten zijn wettelijke aanmanings- en dwangbevelkosten in rekening gebracht.

LEGES EN RECHTEN

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

- De directe lasten van personeel HLTsamen zijn verantwoord op het taakveld. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
- De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW-compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
- Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
- Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
- De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Cocensus mogen worden toegerekend aan de rechten.

REINIGINGSHEFFINGEN

Reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. De overige reinigingsrechten heffingen worden betaald voor het inzamelen en verwerken van afvalstoffen onder meer op de gemeentewerkplaats. De afvalstoffenheffing is voor de huisgezinnen. De tarieven zijn maximaal kostendekkend, de afvalstoffenheffing aangepast aan het nieuwe afvalbeleid, "De volgende stap van Afval naar Grondstof". Het tarief is vastgesteld op € 300 voor eenpersoonshuishoudens en € 330 voor meerpersoonshuishoudens. De Diftar-tarieven zijn uitgesteld en voor huishoudens met al een kleine container in 2020 is éénmalig een kortingsregeling ingesteld.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Reinigingsheffingen					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Afval	Kosten van taakveld	2.091	2.502	2.502	2.371
	Baten van taakveld	143	375	186	258
	Netto kosten	1.948	2.127	2.316	2.112
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	123	124	124	124
b.	BTW	439	567	567	554
c.	Afvoeren veegafval	85	91	91	165
d.	Kwijtschelding	94	100	100	104
e.	Perceptiekosten	105	105	105	105
	Totale kosten	2.794	3.114	3.303	3.164
	Opbrengsten heffingen	2.664	3.114	3.114	3.070
	Kostendekkingspercentage	95%	100%	94%	97%

Toelichting

De directe kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in de 1e Bestuursrapportage aangepast aan de werkelijke werkzaamheden, hierdoor zijn onder meer ook de kosten van afvoeren veegafval gestegen. De baten zijn gestegen door het verbeterde scheidingsgedrag van de gebruikers.

RIOOLHEFFING

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100 % dekking van de geraamde kosten.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Riolering					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Riolering	Kosten van taakveld	1.651	1.657	1.676	1.639
	Baten van taakveld	0	0	0	24
	Netto kosten	1.651	1.657	1.676	1.614
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	104	106	106	197
b.	BTW	317	348	348	222
c.	Afvoeren veegafval	85	94	94	165
d.	Kwijtschelding	70	78	78	73
e.	Perceptiekosten	97	101	101	101
	Totale kosten	2.323	2.384	2.402	2.371
	Opbrengsten heffingen	2.323	2.384	2.373	2.371
Kostendekkingspercentage		100%	100%	99%	100%

Toelichting

Er wordt meer in de voorziening gestort dan geraamd omdat er minder uitgaven zijn gemaakt voor regulier onderhoud, daardoor is er ook minder doorberekening van BTW. De directie kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in de 1e Bestuursrapportage aangepast aan de werkelijke werkzaamheden, hierdoor zijn onder meer ook de kosten van afvoeren veegafval gestegen.

LEGES

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 1,8 %. De tarieven voor rijbewijzen en identiteitsbewijzen zijn aangepast aan de wettelijke toegestane prijzen.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Leges					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Leges	Kosten van taakveld	722	766	732	676
	Baten van taakveld	0	0	0	0
	Netto kosten	722	766	732	676
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	761	775	88	81
b.	BTW	132	140	130	125
	Totale kosten	1.615	1.680	950	882
	Opbrengsten heffingen	235	349	313	271
Kostendekkingspercentage		15%	21%	33%	31%

Toelichting

Onder de leges vallen de kosten van burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en vergunning verlening APV. De directie kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in de 1e Bestuursrapportage aangepast aan de werkelijke werkzaamheden. Daarnaast wordt de overhead berekend met het geraamde percentage zoals opgenomen in de begroting.

LEGES BOUW

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 1,8 %.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Wonen en bouwen					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Wonen	Kosten van taakveld	315	297	531	552
en	Baten van taakveld	0	0	0	0
bouwen	Netto kosten	315	297	531	552
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	410	417	64	66
b.	BTW	66	62	111	116
	Totale kosten	791	777	706	734
	Opbrengsten heffingen	502	350	650	585
Kostendekkingspercentage		63%	45%	92%	80%

Toelichting

De omgevingsvergunningen zijn ondergebracht in het taakveld Wonen en bouwen. De directie kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in de 1e Bestuursrapportage aangepast aan de werkelijke werkzaamheden. De opbrengsten zijn de leges voor omgevingsvergunningen en welzijnstoetsing en zijn door meer vergunningsaanvragen hoger dan geraamd.

GRAFRECHTEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn rechten verhoogd met 1,8 %.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Grafrechten					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Begraaf- plaats	Kosten van taakveld	124	69	112	169
	Baten van taakveld	3	3	3	3
	Netto kosten	121	66	109	167
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	17	17	13	20
b.	BTW	23	12	21	31
	Totale kosten	161	95	144	218
	Opbrengsten heffingen	64	84	84	151
Kostendekkingspercentage		40%	89%	58%	69%

Toelichting

De kosten en lasten worden verantwoord in het Taakveld Begraafplaatsen en crematoria. De geraamde extra kosten zijn beperkt tot de additionele kosten. In de opbrengsten zijn nagekomen rechten van 2020 opgenomen.

MARKTGELDEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges verhoogd met 1,8 %.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekking Marktgeldten					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Bedrijven	Kosten van taakveld	30	30	27	26
loket en	Baten van taakveld	0	0	0	0
regeling	Netto kosten	30	30	27	26
	<i>Toe te rekenen kosten</i>				
a.	Overhead	21	21	21	21
b.	BTW			6	6
	Totale kosten	51	50	36	35
	Opbrengsten heffingen	12	13	13	11
Kostendekkingspercentage		24%	26%	36%	31%

Toelichting

De kosten zijn overeenkomstig de ramingen na wijziging en worden verantwoord in het Thema Regionale Economie, onderdeel Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen onderdeel Markt.

KWIJTSCHELDINGEN

Aan degenen die niet in staat zijn om de een belastingaanslag te betalen, kan (op grond van de Invorderingswet 1990) gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De ministeriële regeling Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 geeft regels over de uitvoering. Deze regeling geldt ook voor de gemeentelijke heffingen (art. 255 Gemeentewet). De gemeenteraad heeft een beperkt aantal keuzen waaronder de criteria voor de kosten van bestaan. De kwijtscheldingsnorm is bepaald op 100 % van de geldende bijstandsnorm en wordt jaarlijks met de belastingverordeningen bevestigd.

(Bedragen x € 1.000)

Kwijtscheldingen lokale heffingen					
Taak- veld	Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
	Kwijtscheldingen Rioolheffing	70	78	78	72
	Kwijtscheldingen Afvalstoffenheffing	94	100	93	103
	Kwijtschelding OZB	0			0
Totaal kwijtscheldingen		165	178	170	175

WOONLASTEN REGIOGEMEENTEN

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De OZB is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning per gemeente en een meerpersoonshuishouden. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Hillegom en een aantal regio- en omliggende gemeenten van het afgelopen begrotingsjaar.

Woonlasten 2021 (bron Coelo)

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigingsheffing	Rioolheffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0880%	0,3437%	€ 210	€ 146	€ 356	€ 614
Katwijk	0,0845%	0,4614%	€ 334	€ 133	€ 467	€ 752
Haarlemmermeer	0,0848%	0,5473%	€ 382	€ 135	€ 517	€ 809
Lisse	0,1088%	0,4539%	€ 353	€ 238	€ 581	€ 843
Hillegom	0,0962%	0,3800%	€ 330	€ 234	€ 564	€ 871
Noordwijk	0,0923%	0,2865%	€ 362	€ 189	€ 551	€ 920
Leiden	0,1240%	1,0299%	€ 390	€ 170	€ 560	€ 944
Heemstede	0,0736%	0,4127%	€ 357	€ 226	€ 583	€ 1.008
Oegstgeest	0,1073%	0,5153%	€ 390	€ 212	€ 602	€ 1.096
Bloemendaal	0,1081%	0,6299%	€ 402	€ 255	€ 657	€ 1.517

Verplichte tabel kengetallen Woonlasten

Woonlasten	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	292	309	309
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	233	234	234
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	287	330	330
D Eventuele heffingskorting	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	713	871	871
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	776	810	810
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	92%	108%	108%

Paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing

Deze paragraaf scheidt inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Hillegom beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

*Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. D

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Hillegom geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvormogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Hillegom € 2.209.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit.

Omvang risico Hillegom

Per 31-12-2021	
Strategisch netto risico (nieuw + oud beleid) <i>-Zie uitsplitsing hieronder</i>	€ 2.209.000
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5%
Netto risico Financiering	€ 289.000
Netto risico Overkoepelend risico	€ 91.000
Netto risico Verbonden Partijen	€ 1.183.000
Netto risico Leefomgeving	€ 252.000
Netto risico Vitaliteit	€ 232.000
Netto risico Bestuur en ondersteuning	€ 83.000

Omvang incidentele weerstandscapaciteit Hillegom

	2021
Algemene reserve	31.120.000
Stille reserve	0
Vastgestelde buffer	-6.000.000
<i>Totaal</i>	25.120.000

Omvang structurele weerstandscapaciteit Hillegom

	2021
Onbenutte capaciteit:	
OZB	2.660.746
Hondenbelasting	70.000
Toeristenbelasting	15.000
Onvoorzien	25.000
Afboeken/Bijboeken	0
<i>Totaal</i>	2.770.746

De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Conclusies en Kengetallen

De risico's waarvan de impact incidenteel en structureel zijn kunnen worden opgevangen binnen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Kengetallen Hillegom

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuldquote	12,2 %	43,1 %	18,2%
- <i>Gecorrigeerd voor verstrekte leningen</i>	-2,8 %	25,7%	3,7%
Solvabiliteit	71,5 %	60,5 %	68,2%
Grondexploitatie	11 %	-0,4%	7,0%
Structurele exploitatieruimte	3,8 %	3,2 %	2,4%

Woonlasten - <i>t.o.v. landelijk gemiddelde</i>	112,2 %	107,6 %	107,6
Ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit * omvang risico)	13,7	14,5	12,6

De kengetallen geven het volgende aan:

Netto schuld quote:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Hillegom zit hier aanzienlijk onder. De berekening is uitgewerkt in de paragraaf financiering

Netto schuldpositie gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met een solvabiliteit van 67,3% steekt Hillegom gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de voorraadquote op.

Structurele exploitatieruimte:

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Woonlasten: De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan het landelijk gemiddelde. In de paragraaf lokale lasten zijn de woonlasten van de diverse heffingen weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen: Wij maken gebruik van de waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor risicomanagement. De minimale ratio is $1,4 < x < 2$. Hoe hoger de ratio, hoe beter de gemeente in staat is om risico's op te kunnen vangen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. Het gewenste onderhoudsniveau, de financiële consequenties van het beleidskader evenals de vertaling ervan in de begroting zijn van belang. De gemeente Hillegom kent de volgende kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, straatmeubilair/bebording/wegbewijzing, water, bruggen, duikers en overige kunstwerken, groen, riolering en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de jaarlijkse lasten die rechtstreeks op de exploitatie drukken.

Voor het in stand houden van kapitaalgoederen wordt in de gemeente Hillegom gebruik gemaakt van beheerplannen. In dergelijke plannen wordt het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen vastgelegd. Op basis daarvan wordt een meerjarig onderhoudsplan opgesteld met de daarbij behorende financiële consequenties. De beheerplannen zijn financieel vertaald in de begroting.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving door onze bewoners en aan draagvlak voor het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzing	
Naam beleidsplan	Niet aanwezig
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Niet aanwezig
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Exploitatiebedrag kosten onderhoud	36	38

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Verschillende werkzaamheden m.b.t. straatmeubilair. Hekken herstellen en plaatsen, afvalbakken en bankjes plaatsen etc.

Groot onderhoud op de verkeersborden is uitgevoerd.

Gemeentelijke gebouwen en objecten	
Naam beleidsplan	Beleidsplan beheer gemeentelijke gebouwen 2021-2024
Vastgesteld	2021
Looptijd	4 jaar
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Conditie score 3
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhouds Plan 2021-2040
Looptijd	2021-2040
Actualisatie	2025

Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening gemeentelijke gebouwen Hillegom en Voorziening Groot onderhoud brede school Elsbroek

Voorziening groot onderhoud gebouwen

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	1.078	1.078
Storting	291	175
Uitname	143	24
Stand per 31 december	1.226	1.229

Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	103	103
Storting	5	5
Uitname	5	0
Stand per 31 december	103	108

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

NEN 3140 keuring alle gebouwen
 Vervangen vuilwaterpompen "t Hof

Sportcomplex de Vosse

Naam beleidsplan	Meerjaren onderhoudsplan sportcomplex de Vosse
Vastgesteld	2017
Looptijd	20 jaar
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Meerjaren onderhoudsplan sportcomplex de Vosse
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening sportcomplex de Vosse

Voorziening zwembad

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	620	813
Storting	132	132
Uitname	98	390
Stand per 31 december	654	554

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Geen bijzonderheden.

Riolering	
Naam beleidsplan	Gemeentelijk rioleringsplan Hillegom
Vastgesteld	2021
Looptijd	2021 - 2025
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Operationeel plan
Looptijd	2021 - 2025
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervanging riolering

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	490	480
Bedragen t.i.v. exploitatie	141	136
Bedragen t.i.v. voorziening	281	281

Voorziening vervanging riolering		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	1.136	1.500
Storting	281	463
Uitname	281	649
Stand per 31 december	1.136	1.314

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Rioolrenovaties/ riolreparaties: Marellaan, Brouwerdwarstraat, Meerlaan, Troelstralaan, Weeresteinstraat, Catswende, Lodewijk van Deysellaan, Mauritslaan, Pieter Breughellaan, Van den Eendelaan, Karel Doormanplein, Avenbeeck, Garbialaan, Havenstraat, Leidsestraat

Uitvoering vervangingsplanning elektromechanische installaties drukrioleringsunits

Toelichting:

Het beheer en onderhoud van de riolering is uitgevoerd op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025. Het rioleringsplan omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van de financiële consequenties van het plan wordt de hoogte van de riolheffing bepaald.

In 2021 zijn in een aantal straten delen van de vrijvervalriolering gerenoveerd vanuit de rioolleiding zelf. Deze renovaties waren gepland in het Operationeel Plan 2021-2025. Daarnaast zijn er volgens de planning 50 drukrioleringsunits gerenoveerd op diverse locaties in het buitengebied.

Groen	
Naam beleidsplan	Groenbeleidsplan 2014-2023
Vastgesteld	2015
Looptijd	2014-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	-

Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Het groenbeleidsplan 2014-2023 is de basis voor het huidig groenonderhoud. De extra middelen in het groen die beschikbaar zijn gesteld worden ingezet voor vervangingen, groenrenovaties en extra biodiversiteit. De besteding van deze middelen past binnen het bestaande beleidsplan.

Aanplant/vervangen van bomen en renovaties van groenborders op diverse locaties met als doel meer beleving en extra biodiversiteit

Toelichting:

In 2021 is de campagne 'Alle tuinen groen' in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging voortgezet. In 2021 is de focus gelegd op bewustwording en het vergroenen van je eigen tuin, door onder andere de actie 'Fiets zoekt Groen'. In 2021 zijn we gestart met de inzet van wijkambassadeurs: vrijwilligers die helpen bij het vergroenen van hun tuin.

Actie Steenbreek is voortgezet en de gemeente heeft meegedaan aan de competitie "NK Tegelwippen".

Bij groenrenovaties/herinrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelstruiken, zodat zoogdieren er kunnen schuilen en overwinteren (bijvoorbeeld egels) of een nest kunnen maken (vogels). Ook zijn er in 2021 op diverse locaties nectar- en stuifmeel gevende bloembollen mengsels aangelegd gecombineerd met bloeiende kruiden die tot in het late najaar doorbloeien, zoals bijvoorbeeld aan de Abellalaan en Olympialaan.

Wegen	
Naam beleidsplan	Beleidsplan Wegen 2020-2024
Vastgesteld	2020
Looptijd	2020-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	N.v.t.
Looptijd	5 jaar
Actualisatie	N.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen:		
Reconstructie wegen (groot onderhoud)	658	543
Aanpassing verkeerssituatie Jozef/Leerwinkel	690	0
Reconstructie Nieuweweg	890	457
Herinrichting Prinses Irenelaan	750	20
Bedragen t.l.v. exploitatie	530	413

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties

Groot onderhoud asfalt Margrietenlaan, 1e Loosterweg, Nieuweweg, rotonde Olympiaweg

Toelichting

In oktober 2020 is het nieuwe Beleidsplan Wegen 2020-2024 vastgesteld. In dit plan is gekozen om voor alle wegtypes het kwaliteitsniveau B te kiezen. Deze richtlijn komt overeen met het basisniveau van verantwoord wegbeheer. Alleen voor de fietspaden, de verhardingen in winkelcentra en de voetpaden/trottoirs rond zorgcentra is nu gekozen voor het hogere kwaliteitsniveau A. Hierdoor blijft de kwaliteit op deze locaties ook hoger. Komende jaren zal het beheer en onderhoud volgens dit plan worden uitgevoerd.

Afgelopen jaar is in diverse straten het straatwerk aangepakt. Ook is er groot onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen in de Margrietelaan, de 1e Loosterweg, de Nieuweweg en de rotonde Olympiaweg. Daarnaast is er op diverse locaties klein onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen.

Speelplaatsen

Naam Beleidsplan	Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte Hillegom 2020
Vastgesteld	2020
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Geen eind datum
Actualisatie	Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedrag Bilderdijkweide	31	0
Investeringsbedrag Stijn Streuvelsplantsoen	31	41
Investeringsbedrag Visserlaan	31	16
Investeringsbedrag Esdoornlaan	31	31
Exploitatiedrag Kosten onderhoud	30	89

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Er zijn 3 speelplekken in participatie heringericht.

De jaarlijks hoofdingpectie is uitgevoerd.

Het vervangingsplan is geactualiseerd. Ouderdom en slijtage bepalen welke plek wanneer heringericht wordt. Als er integraal gewerkt kan worden doen we dat.

De kaart met speelplekken is geactualiseerd. Deze is te vinden via www.hillegom.nl/spelen

Onderhoud aan kunstgras is uitgevoerd. Dit is grotendeels elektrisch uitgevoerd.

Er zijn 8 speelplekken verwijderd. Dit is een onderdeel van het "uitvoeringsplan spelen en bewegen".

Alle speelplekken zijn gecontroleerd op toegankelijkheid voor kinderwagens, rolstoelen en rollators. Daar waar het nodig was zijn toegangen verbreed, hekken verwijderd en/of stoepranden en straatwerk aangepast.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd met een budget uit de exploitatie. Dat bedoeld is om achterstand in onderhoud weg te werken en toekomstige beheerkosten omlaag te brengen.

- Assumburgh, het gazon is hersteld.
- Albert Verweijlaan, het gazon is hersteld en een bankje is bijgeplaatst.
- Schepmanlaan, het gazon is hersteld.
- Ooijen, de heuvels zijn opnieuw aangebracht. Het gazon is hersteld. De glijbaan is aangepast. de waterkant is hersteld. Onder de schommel, glijbaan en het duikel rek zijn doorgroei matten aangebracht.
- Abellalaan, de houtsnippers zijn vervangen voor gras en de voetbalkooi is hersteld.
- Hillinenweg (Park Elsbroek), de schommel is aangepast, de rotte bomen zijn verwijderd, en er is een klimtoestel met glijbaan bijgeplaatst.

Openbare verlichting	
Naam beleidsplan	Beleidsplan openbare verlichting 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan het Nationaal Energieakkoord 2030
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Beheer- en uitvoeringsplan Openbare verlichting
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Niet in onderhoud maar wel in het vervangingsprogramma 2021. Dit wordt begin 2022 ingehaald.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	205	374
Bedragen t.i.v. exploitatie	78	79

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de openbare verlichting vervangen door led-verlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen. In 2030 is dan alles led-verlichting. Door leverings- en capaciteitsproblemen bij de aannemer is het niet gelukt het programma van 2021 geheel uit te voeren. Dit wordt begin 2022 ingehaald. Onderhoud loopt volgens planning.

Civiele kunstwerken	
Naam beleidsplan	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2020-2024
Vastgesteld	2020
Looptijd	2020-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2020-2024
Looptijd	2020-2024
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen		
- Zuider Leidsevaart Brug (2021)	100	0
- Voet/fietsbrug Oosteinderlaanbethlehemlaan (2020)	120	0
- Voetgangersbrug Beekkade (2020)	50	0
- Verkeersbrug Noorderlaan (2020)	210	0
Bedragen t.i.v. exploitatie	65	55

Voorziening civiele kunstwerken		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	37	26
Storting	37	37
Uitname	19	24
Stand per 31 december	55	38

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

In het beheerbeidsplan civiele kunstwerken 2020-2024 is een programma voor onderhoud en de vervanging van de civiele kunstwerken opgenomen en de financiële gevolgen daarvan.

Vervangingen:

Er is een projectplan opgesteld voor de vervanging van de brug aan de Zuider Leidsevaart door een duikerconstructie. Uitvoering vindt in 2022 plaats.

De vervanging van brug Noorderlaan is nog afhankelijk van RO- en verkeersveiligheidsontwikkelingen.

De planning was om 2 fietsbruggen (Waardenburg en Ammerzoden) te vervangen.

Hiervoor is een aanbestedingsprocedure opgestart. Doordat de uitvraag niet geheel eenduidig was is de aanbestedingsprocedure ingetrokken en is een nieuwe procedure opgestart. Hierdoor zullen de vervangingen in 2022 plaatsvinden.

Baggeren

Naam beleidsplan	Baggerplan en -programma
Vastgesteld	2015
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water) Hoogheemraadschap
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Baggerplan en -programma
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2020
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	-

Onderwerp

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Bedragen t.i.v. exploitatie	77	58

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Er is uitvoering gegeven aan het plan en waar mogelijk worden zaken gebundeld uitgevoerd waardoor we efficiëntie voordelen proberen te behalen.

in 2021 hebben we gestart met de uitvoering van het fysiek baggeren van watergangen in Hillegom, dit ronden we af in Q1 2022.

In Q2 2022 bieden we in het Programma Water en Klimaatadaptatie aan het bestuur. Onderdeel in Water is baggeren, hierin geven we een actueel overzicht van het areaal en onderhoudskosten.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2014 vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Welke ontwikkelingen speelden er?

Rente-ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00% en is sindsdien onveranderd. Momenteel (januari 2022) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,35% (0,35% te ontvangen). De vergoedingen bij het schatkistbankieren staan op 0%. De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. 0,21% en 0,48%. De verwachting is dat deze rentetarieven voorlopig ongeveer op dit niveau zullen blijven.

Gemeentelijke ontwikkelingen

In 2021 is er een langlopende lening afgesloten met een hoofdsom van €4.000.000 met een looptijd van 1,5 jaar. Rentepercentage van -0,42%

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we een liquiditeitsprognose op met een horizon van vier jaar.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.

De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2020 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 4.465.000,- te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.

Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)		2021
1	Begrotingstotaal lasten	57.770
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	4.910
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	1.193
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	3.718

Renterisiconorm

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		2021
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	400
3	Renterisico (1 en 2)	400
4	Renterisiconorm	11.554
5a	Ruimte onder risiconorm	11.154
5b	Overschrijding risiconorm	

4a	Begrotingstotaal lasten	57.770
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	11.554

De verwachting is dat we voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2020 bedroeg het financieringstekort € 4.221.000,-. Dit is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen). Het werkelijke liquiditeitstekort per 1 januari 2020 kan afwijken ten gevolge van debiteuren- en crediteurensaldi en vooruit ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Financieringsbehoefte (bedragen x € 1.000)	Begroting 1-1-2021	Rekening 1-1-2021
1 Reserves en voorzieningen	59.495	68.704
2 Langlopende leningen	18.000	11.800
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	77.495	80.504
4 Boekwaarde investeringen, incl. voorraden grond	82.937	75.652
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	-5.442	4.852

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen.

Recapitulatie kengetallen	rek. 2020	begr. 2021	rek. 2021
Netto schuldquote	12,2%	43,1%	18,2%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	-2,9%	25,7%	3,7%
Solvabiliteitsratio	71,7%	60,5%	68,2%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Hillegom zit daar aanzienlijk onder.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		rek. 2020	rek. 2021
Vaste schulden	+	11.800	15.400
Netto vlottende schuld	+	1.163	5.722
Overlopende passiva	+	6.513	3.514
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d,e,f)*	-	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	10.426	11.066
Liquide middelen	-	312	303
Overlopende activa	-	1.790	2.526
Totaal		6.948	10.741
Totale baten, excl. mutaties reserves		55.759	58.941
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		12,5%	18,2%

* Betreft art. 36 BBV

- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rek. 2020	rek. 2021
Vaste schulden	+	11.800	15.400
Netto vlottende schuld	+	1.163	5.722
Overlopende passiva	+	6.513	3.514
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	8.428	8.561
Uitzettingen < 1 jaar	-	10.426	11.066
Liquide middelen	-	312	303
Overlopende activa	-	1.790	2.526
Totaal		-1.605	2.180
Totale baten, excl. mutaties reserves		55.759	58.941
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-2,9%	3,7%

* Betreft art. 36 BBV

- b. leningen aan:
  - 1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet fido;
  - 2. woningbouwcorporaties;
  - 3. deelnemingen;
  - 4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.

De gemiddelde gemeente heeft een solvabiliteitsratio van 32%. Met een solvabiliteit van 67,2% steekt Hillegom gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rek. 2020	rek. 2021
Eigen vermogen	63.183	64.065
Balanstotaal	88.180	93.902
Solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal)	71,7%	68,2%

Verstreckte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Verstreckte leningen per einde dienstjaar	rek. 2020	rek. 2021
Starters- en duurzaamheidsleningen	1.489	1088
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	1.087	1.499
Leningen aan verenigingen en instellingen	5.960	5.960
Overige leningen	17	14
Totaal verstreckte leningen	8.553	8.561

(Bedragen x € 1.000)

Risico op borgstellingen	1-1-2021	31-12-2021
a Totaal volume van in de borgstelling betrokken geldleningen	0	0
b Borgstelling gemeente Hillegom	0	0
Percentage b/a	100%	100%

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2021
Restant korte financiering		0
Restant lange financiering		11.800.000
Totaal externe financiering		11.800.000
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		0,42%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	-4.017
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	53.190
b. De externe rentebaten	-	
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		49.173
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
<i>Saldo door te rekenen externe rente</i>		49.173
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
<i>De aan taakvelden toe te rekenen rente</i>		49.173
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	0
f. <i>Renteresultaat op het taakveld treasury</i>		49.173

Met ingang van het dienstjaar 2017 moet in het kader van de gewijzigde BBV de rente op een nieuwe manier worden verwerkt.

Alle rente loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Conform het advies van de commissie BBV wordt er geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.

Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel).

Overzicht EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen. Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. De prognose van het EMU-saldo van de gemeente Hillegom ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)

EMU saldo Jaarrekening		2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan of onttrekking uit reserves	+ 881
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+ 3.106
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+ 812
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd	- 7.983
5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en overigen	+ 140
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vast activa	- 14
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vast activa	- 306
7	Uitgaven aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	+ 59
8a	Verkoopopbrengsten van grond	- 3314
8b	Boekwinst op grondverkoop	- 0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	- 1.109
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	- 0
	Saldo	-7.727

Paragraaf Bedrijfsvoering

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamen. HLTsamen is een ambtelijke werkorganisatie, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig. In de organisatievisie HLTsamen is opgenomen dat:

‘de werkorganisatie - in opdracht van de gemeentebesturen – een krachtige, inventieve partner en dienstverlener voor inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties is.’

De werkorganisatie HLTsamen ondersteunt de zelfstandige gemeentebesturen bij de strategische denkkracht en de uitvoering van hun taken. De aandacht van HLTsamen richt zich daarbij op de realisatie van de visie en de ambities op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en een verbeterde Strategische positie (3K's en S).

Voor de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen waren voor 2021 een aantal belangrijke thema's en speerpunten benoemd in het Concernplan 2021 die een relatie hebben met de 3K's.

- Versterken strategische positie
- Informatieveiligheid
- Ontwikkeling van een integraal werkconcept gericht op de toekomst
- Verbetering kwaliteit voorstellen bestuurlijke besluitvorming
- Doorontwikkeling van datagedreven sturen
- Professionalisering communicatie aan de hand van bestuurlijke speerpunten
- Grip op inzet van middelen
- Sturen op competenties en gedrag
- Aandacht voor de toenemende werkdruk en verhouding werk en beschikbare capaciteit

De verwachting was echter dat Corona een ondergeschikte rol zou gaan spelen. Helaas was de werkelijkheid anders waardoor we niet alleen hebben geactiveerd op de bestaande taken en rollen maar ook een crisorganisatie operationeel hebben gehouden op een kwalitatief hoog niveau om de verbinding met de samenleving te behouden. Dit heeft wel zijn effect gehad op de voorgenomen uitvoering van de speerpunten. Ondanks corona is HLTsamen doorgegaan met het verder verbeteren en ontwikkelen van de organisatie. Belangrijkste focus is en blijft de realisatie van de visie en daarmee de ambities op het gebied van kwaliteit, kostenreductie, kwetsbaarheid en de verbeterde strategische positie.

Onderstaand gaan we kort in op de speerpunten. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2021 van HLTsamen.

Strategische positie

De als gevolg van corona beperkte mogelijkheden om fysieke bijeenkomsten te beleggen heeft een negatieve invloed gehad op versterking van de strategische kracht van organisatie en bestuur. Juist de dynamiek van het gesprek en de betrokkenheid op elkaar is een investering in de ambtelijke en bestuurlijke (strategische) kracht. Toch zijn er in 2021 stevige stappen gezet. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ambtelijke en bestuurlijke rol en positie die we innemen in regionale samenwerking op het gebied van de regionale strategische ruimtelijke agenda, de regionale energietransitie, het regionale mobiliteitsbeleid en de invloed vanuit HLT op de (sub)regionale dossiers in de sociale agenda, zien we dat we ambtelijk en bestuurlijk nog steeds aan invloed winnen.

Kosten

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen zijn gebaseerd op de uitvoering van de bestuurlijke programma's van de drie deelnemende gemeenten.

De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamen. De drie k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamen leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamen.

De bijdrage aan HLTsamen is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten voor 2021 € 10.887.000,-.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 20 juni 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Hillegom 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college de doelmatigheid onderzoekt en de doeltreffendheid toetst. Jaarlijks voor 1 april zenden wij u een onderzoeksplan toe. In de bestuursrapportages en de jaarrekeningen geven wij de voortgang aan van de onderzoeken, de rapportages en de ontwikkelplannen.

2021

De werkdruk in de organisatie was fors in 2021 en de lopende onderzoeken 2020 en 2021 hebben daardoor vertraging opgelopen. We ronden het 213a onderzoek *Sturen op Gemeenschappelijke regelingen* in 2022 af. Daarnaast starten we in 2022 met het 213a onderzoek *Afhandelen klantvragen* uit 2021 en wijzen we de geplande *Financiële evaluatie inbrengpercentages HLTsamen* aan voor een 213a onderzoek in 2022.

Het onderzoek Anterieure overeenkomsten uit het Onderzoeksplan 2020 is afgerond. Op 22 maart 2022 is de rapportage Anterieure overeenkomsten door ons vastgesteld. De belangrijkste ontwikkelpunten zijn samengevat: geef in de college- en raadsvoorstellen Bestemmingsplanwijziging aan welke beleidsdoelen in de onderhandelingen zijn overeengekomen en die door middel van de Anterieure overeenkomst worden gerealiseerd, breng de Leges Omgevingsvergunning in overeenstemming met de kosten en hanteer de meest recente plankostenscan, stuur op en monitor de uitvoering van de Anterieure overeenkomsten en verwerk afgesloten Anterieure overeenkomsten in de begroting via een wijziging of in een Planning & control rapportage. Domein Ruimtelijke ontwikkeling heeft het Ontwikkelplan Anterieure overeenkomsten samengesteld en het management heeft daar mee ingestemd.

2020

De rapportage Succesvol inkopen (Onderzoeksplan 2020) is door ons op 23 maart 2021 vastgesteld. In het proces van waarderend onderzoek is naar voren gekomen dat onderzoek naar alleen het inkoopbeleid te beperkt is. Het onderzoek is dan ook uitgebreid van het Inkoopbeleid naar het Succesvol inkopen door werkorganisatie HLTsamen. In de rapportage Succesvol inkopen is een ontwikkelplan opgenomen met een 8-tal ontwikkelpunten en daarbij behorende acties. Eind 2021 zijn de belangrijkste ontwikkelpunten opgepakt. Het inkoopbeleid is in concept gereed. In van 2022 wordt het inkoopproces geactualiseerd en binnen HLTsamen geïmplementeerd. In 2022 worden trainingen georganiseerd om het inkoopproces binnen HLTsamen te professionaliseren. Daarna kan met name het inrichten van de rol en positionering contactpersoon inkopen en het opdrachtgeverschap naar Stichting RIJK worden uitgewerkt.

Informatieveiligheid en ENSIA

In 2020 zijn een aantal verbeterpunten geformuleerd om naar een voldoende niveau van informatiebeveiliging te groeien. De noodzaak van deze verbeterpunten kwam ook naar voren in de ENSIA uitslagen van 2020. Hier zijn sterke bevindingen gedaan gepaard met een dringend advies om de benodigde maatregelen te implementeren om verder onderzoek van het ministerie te voorkomen.

In 2021 zijn de eerste stappen gezet richting de professionalisering en structurering van informatiebeveiliging binnen HLTsamen en hiermee invulling te geven aan de adviezen van 2020. In Q2 2021 is het strategisch informatiebeveiligingsbeleid 2021-2023 vastgesteld. Het informatiebeveiligingsbeleid draagt onder meer bij aan de vormgeving van de beveiliging van persoonsgegevens en andere (vertrouwelijke) informatie binnen de processen van de organisatie en de verantwoordelijkheid daaromtrent.

In Q3 2021 heeft er een personele wisseling plaatsgevonden en is er een nieuwe Chief Information Security Officer (CISO) aangesteld. Voor de resterende periode van 2021 is er hard gewerkt met de organisatie aan de verbetermaatregelen die vanuit de ENSIA geadviseerd zijn. In samenwerking met Burgerzaken, I&A en Facilitaire Zaken zijn de maatregelen uitgevoerd. Dit heeft er in geresulteerd dat de ENSIA score voor 2021 beduidend beter is. Dit betekent dat we in 2021 een voldoende hebben behaald in het kader van de ENSIA, maar dat er nog genoeg opgaves liggen om te groeien naar een ruim voldoende en in controle te blijven als organisatie.

In Q4 2021 is gewerkt aan het structureren van de organisatie en de betrokkenheid van de CISO bij verschillende onderwerpen en vraagstukken. Zo is de CISO een vast onderdeel geworden van het Strapp, het gremium waarin ideeën worden besproken met een i-component, zoals de aanschaf van een applicatie. Hierdoor wordt informatiebeveiliging vanaf het eerste idee geborgd en getoetst.

Daarbij is de rol van Technical Information Security Officer (TISO) aan het eind van 2021 geïntroduceerd, voorlopend op de officiële aanstelling in januari 2022. Met deze rol wordt een sterk duo gevormd met de CISO en de TISO binnen HLTsamen, waarbij techniek en organisatie samenkomen.

In de laatste weken van 2021 heeft een informatiebeveiligingsincident geleid tot een crisis. Dit incident, bekend onder de naam Log4J, betrof een internationale kwetsbaarheid van software. Complicerende factor in deze crisis was de grote potentiële scope van de kwetsbaarheid, aangezien deze mogelijk ook aanwezig was bij onze leveranciers. De adequate inzet van het crisisteam heeft er toe geleid dat de kwetsbaarheid niet is uitgebuit bij HLTsamen en dat onze dienstverlening weinig tot geen hinder heeft ondervonden van het handelen van het crisisteam. Daarbij was de betrokkenheid van het crisisteam, medewerkers, directie en bestuur benoemingswaardig hoog. Dit toont dan ook op zijn minst aan dat bewustwording binnen de organisatie groeit.

De lessen uit de ENSIA 2021, de Log4J crisis en de groei van het afgelopen jaar vormen dan ook een mooie basis voor de opgaven in 2022.

Integraal werkconcept

In 2021 is door de projectgroep Integraal werkconcept hard gewerkt om samen met de directie, concern- en teammanagers, de OR, de input vanuit de organisatie en ervaringen van vele gemeentes om ons heen te komen tot een nieuw werkconcept: werk waar het werkt. HLTsamen zet hiermee een stap in een nieuwe manier van werken waar de standaard werkplek op kantoor niet meer leidend is en er meerdere varianten van een plek om te werken mogelijk zijn, passend bij de werkzaamheden. De motivatie voor dit concept komt vooral voort uit de behoefte en de noodzaak aan innovatie en ontwikkeling. Als organisatie wil HLTsamen mee blijven doen met de wereld om haar heen en dat vraagt hetzelfde van de mensen die er werken. Corona heeft hierin voor een stroomversnelling gezorgd. Want thuiswerken als onderdeel van de Corona maatregelen heeft de ogen geopend voor wat er allemaal kan buiten de standaard kantoorwerkplek.

Vanuit P&O is aandacht voor de vitaliteit van onze medewerkers te monitoren. Ook arbo en preventie worden hierbij niet uit het oog verloren. Het verhogen van digitale vaardigheden van onze medewerkers, veilig omgaan met onze werkomgeving buiten en op kantoor en support waar dat nodig is, zijn ook onderdelen van het werkconcept. In 2022 zal nog geïnvesteerd worden in het online vergaderen. Tevens zal er een evaluatie plaatsvinden van het nieuwe werkconcept. De organisatie gaat samen leren hoe het is om op deze manier te werken, waar we gaan bijschaven, welke nieuwe behoeftes er ontstaan etc. om zo uiteindelijk tot een toekomstige huisvestingsvisie voor de langere termijn te komen waar ook de besturen nauw bij betrokken zullen gaan worden.

Verbetering kwaliteit voorstellen bestuurlijke besluitvorming

In mei 2021 is een nieuw teamonderdeel ingericht binnen Team Bestuurs- en Managementondersteuning: bureau BBV (Bestuurlijke BesluitVorming). Doel van de oprichting van bureau BBV is het verhogen van de kwaliteit van de Bestuurlijke Besluitvorming binnen HLTsamen. Bureau BBV is het centrale punt binnen de organisatie waar medewerkers terecht kunnen met al hun vragen over het proces rond bestuurlijke besluitvorming en voor advies bij het schrijven en in de routing brengen van voorstellen. Het voordeel van de samenwerking komt hierin ook naar voren. Dus een gezamenlijke aanpak met waar nodig couleur locale.

De doelstelling dat 70% van de voorstellen voldoet aan de kwaliteitsnormen van de organisatie, willen we o.a. bereiken door meer vanaf het begin betrokken te zijn bij opstellers. Hiervoor organiseren we per domein intaketafels waar opstellers voordat ze gaan schrijven al terecht kunnen voor advies. Hierbij kijken we ook naar de Raadsplanningen. Door opstellers vanaf het begin te koppelen aan vaste adviseurs ontstaan er korte lijnen die de kwaliteit van het voorstel uiteindelijk ten goede komen. Door vanaf het begin actief te adviseren en communiceren worden er kwalitatief betere voorstellen ingediend. De wekelijkse regiegroep zorgt ervoor dat er alleen voorstellen op de colleegetafels komen, die getoetst zijn op de belangrijkste punten.

Data Gedreven Sturen

In 2021 is het Programma Datagedreven Sturing (hierna: DgS) verder tot volwassenheid gebracht. Er is geïnvesteerd in het programmateam, maar ook in techniek (o.a. een datawarehouse). Het team heeft werkwijzen en vaardigheden ontwikkeld om DgS-producten te ontwerpen en te bouwen. Er is vooral veel aandacht besteed aan afstemming op behoeften vanuit de vakafdelingen, maar ook aan privacy-kwesties. Er is een speciale voorziening geïmplementeerd om persoonsgegevens 'aan de bron' te anonimiseren of pseudonimiseren.

De DgS-producten die nu worden opgeleverd, zijn meestal nog 'beschrijvend' van aard. Er is nog weinig ervaring met verklarende of zelfs voorspellende analyses. Om op dat niveau te komen, is meer kennis en tooling nodig op het gebied van o.a. kunstmatige intelligentie. Dat is niet haalbaar binnen de bestaande formatie, maar wel een ontwikkelmogelijkheid voor de toekomst. Er zijn in 2021 diverse toepassingen op het gebied van geo-informatie ontwikkeld, om te verkennen hoe we geo-producten kunnen integreren met andere informatieproducten.

De ontwikkelde producten zijn nog niet altijd goed zichtbaar voor managers en bestuurders. Ze zijn nog niet altijd verankerd in overlegstructuren, beleidscycli, communicatie met besturen en externe communicatie. Dit heeft te maken met de data-volwassenheid van de organisatie: de informatieproducten die nu worden ontwikkeld, worden vooral gebruikt door bv. beleidsmedewerkers en programmamanagers. Zij verwerken de informatie uit de DgS-producten in beleidsdocumenten, presentaties, evaluaties en dergelijke. Er is in 2021 op diverse manieren gewerkt aan het verhogen van de data-volwassenheid van de organisatie: uiteindelijk moeten informatieproducten direct beschikbaar komen aan meer collega's, maar ook aan bestuurders, ketenpartners, bedrijven en burgers. Hiermee gaan we in 2022 uiteraard door.

Eind 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor het verankeren van de DgS-activiteiten in de lijn. Per 1 januari 2022 wordt het ontwikkelen van informatieproducten niet langer aangestuurd vanuit een tijdelijke programmastructuur, maar is DgS onderdeel is van de reguliere dienstverlening door Team Informatisering & Automatisering. Hiermee worden dus belangrijke onderdelen van het DgS-programma 'opgeleverd'. Het programma richt zich nu met name op het verder uitwerken van de benodigde randvoorwaarden (o.a. techniek) maar ook op het opzetten van regionale samenwerking (met name met gemeenten Katwijk en Noordwijk). Die samenwerking is van belang omdat verdere professionalisering op DgS-gebied kennis vereist die op grotere schaal beter kan worden opgebouwd en vastgehouden.

Focus op communicatie / etalageprioriteiten

In 2021 is vanuit bedrijfsvoering een belangrijke stap gezet in de verdere professionalisering. Als gemeenten willen we echt in contact zijn met inwoners, ondernemers en organisaties. Maar als we over alle onderwerpen communiceren, is het al gauw te veel. Dan schaad je dit contact juist. Daarom hebben we in overleg met de colleges gekozen welke onderwerpen communicatieprioriteit krijgen. Deze zetten we 'in de etalage'. Kiezen doen we door te kijken naar waaraan bestuurders de meeste waarde hechten én naar wat de samenleving het meest bezighoudt. Vakambtenaren, management en Team Communicatie geven stevig advies, het uiteindelijke besluit voor de prioriteiten ligt bij het college. Met deze werkwijze zijn we klaar voor de toekomst. We maken helder inzichtelijk waar de prioriteiten van bestuurders en samenleving liggen. En op die onderwerpen laten we zien dat we ambitie en kwaliteit leveren.

Met deze werkwijze levert Team Communicatie proactieve ondersteuning. Zo helpen we bij het ontwikkelen van een stevige communicatiestrategie en de bijbehorende kernboodschappen. We zoeken actief contact met de omgeving (omgevingsanalyses) en met de media (perswoordvoering). We helpen lange radiostiltes te voorkomen, onderzoeken gericht wat onze acties opleveren en zoeken actief naar kansen (bijvoorbeeld project- en praktijkvoorbeelden).

Het prettige van de samenwerking tussen Hillegom, Lisse en Teylingen is dat we een aantal onderwerpen samen kunnen aanvliegen. Bijvoorbeeld met één gezamenlijke communicatiestrategie die we dan per gemeente kunnen vertalen. Waar nodig werken we met accentverschillen in de kernboodschap en (in beperkte mate) de communicatieactiviteiten. Dus een gezamenlijke, strategische aanpak met waar nodig couleur locale.

Grip op inzet van middelen

In 2021 is managementrapportage voor sturing van HLTwerkorganisatie ontwikkeld die meer inzicht geeft in het kostenverloop gedurende het jaar. Hierdoor kunnen we steeds meer sturen en anticiperen op ontwikkelingen. Tevens is samen met een vertegenwoordiging van de raden van de drie gemeenten en de griffies een werkgroep actief met de doorontwikkeling van de P&C. Met de ervaringen die zijn opgedaan en nieuwe ontwikkelingen wordt vooruit gekeken naar de mogelijkheden tot verbetering van deze cyclus. Dit loopt in 2022 door.

Van P&O naar HRM

P&O is niet alleen een stuwende kracht achter de organisatie ontwikkeling maar richt zich ook op de voorbereidingen voor strategisch personeelsmanagement. De visie is om de mens te verbinden met de organisatie en de omgeving, zodat de talenten van de medewerkers optimaal kunnen worden ingezet, de organisatie de juiste talenten heeft en ontwikkeling doormaakt zodat deze past bij de continue veranderende omgeving nu en in de toekomst. Competenties en gedrag spelen hier een belangrijke rol in. Aandacht voor de hoge werkdruk en verhouding werk en beschikbare capaciteit zijn belangrijke onderwerpen voor behoud van werkplezier en vitaliteit van onze organisatie in een steeds krappere arbeidsmarkt en met de effecten van de Coronatijd.

Binnen P&O is hard gewerkt om de basis op de orde te krijgen en de voordelen van automatisering verder te benutten. Arbeidsmarktcommunicatie sluit nu beter aan op de visie HLTsamen en de voorbereidingen voor HR zijn getroffen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft en medeverantwoordelijkheid draagt (mede-eigenaarschap). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt, geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingsysteem (*governance*). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen, is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat noodzakelijk is voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Op 14 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Hiermee wordt de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking versterkt. Volksvertegenwoordigers krijgen zo meer mogelijkheden om hun controlerende rol in dit soort samenwerkingen in te vullen en te versterken. De wijziging moet vanaf 1 juli 2022 in werking treden.

Met deze wijziging wordt de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers bij het bestuur van een samenwerkingsverband verbeterd. Zo krijgen de volksvertegenwoordigers meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld via zienswijzen of door het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden bij zware regelingen. Ook krijgen volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden om invloed te hebben op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over evaluatie van de regeling en de verplichting om scherpere afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Daarnaast komen er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een enquête in te stellen over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. Wel dienen alle betrokken volksvertegenwoordigers met deze enquête in te stemmen.

De inwerkingtreding van de nieuwe Wgr is gepland op 1 juli 2022. Het deel van de wet dat rechten geeft aan volksvertegenwoordigers gaat dan direct in. Voor het andere deel (verplichtingen om bestaande gemeenschappelijke regelingen aan te passen, om zo scherpere afspraken te maken over bijvoorbeeld uittreding of evaluatie) geeft de wet een implementatieperiode van 2 jaar.

OVERZICHT MET VERBONDEN PARTIJEN

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeldt deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk mede-opdrachtgeverschap dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Totaal overzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2021	Realisatie 2021
1. Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 10.956.000	€ 10.887.000
Holland Rijnland	€ 802.595	€ 802.595
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 12.179.931	€ 11.433.222
Werkvoorzieningschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu	€ 202.000	€ 202.000
Regionale dienst openbare gezondheidszorg HECHT Hollands Midden	€ 1.352.000	€ 1.352.000
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 1.289.254	€ 1.229.288
Cocensus	€ 359.400	€ 359.400
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 731.000	€ 724.189
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 103.917	€ 142.555
2. Vennootschappen en coöperaties		
De Meerlanden N.V.	€ 4.103.298	€ 4.392.144
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ n.v.t.	€ n.v.t.
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	€ n.v.t.	€ n.v.t.
Alliander N.V.	€ n.v.t.	€ n.v.t.
3. Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 142.244	€ 142.244
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 32.221.639	€ 31.666.637

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen	
Vestigingsplaats	Hillegom
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 230	€ 923
	Vreemd vermogen	€ 10.932	€ 9.974
	Resultaat		€ -
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.		

Holland Rijnland	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Lisse. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan geen lid afkomstig uit de gemeente Lisse.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 3.120	€ 1.667
	Vreemd vermogen	€ 51.949	€ 58.809
	Resultaat		€ 992
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	<p>De Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland 2040 (ROA) en de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) zijn op 30 juni j.l. door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De ROA en RSM zijn een belangrijke eerste stap voor het realiseren van een aantal grote maatschappelijke opgaven die integrale ruimtelijke afwegingen op regionaal niveau vragen. Scherpere integrale ruimtelijke keuzes zijn nu nodig evenals concretisering van gezamenlijk op te oppakken activiteiten om gezamenlijke ambities te bereiken. Hierbij valt te denken aan gerichte versterking van ambtelijke en bestuurlijk netwerken, beïnvloeding van beleidsagenda's van andere overheden en creëren investeringsbereidheid gemeenten, provincies en Rijk voor gezamenlijk geprioriteerde regionale projecten</p> <p>Daarbij wordt gewerkt aan een gebiedsgerichte programmatische aanpak langs de volgende lijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verstedelijkingsas Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn met aanhaking van Noordwijk (NL-Space) voor de versterking van de kennis. • Toekomstbestendig landelijk gebied (veenweide en droogmakerijen) • Integrale gebiedsontwikkeling noordelijke Duin- en Bollenstreek in wisselwerking met Noord Holland Zuid. <p>En in aansluiting daarop de aanpassing van de governance en vergaderstructuur.</p> <p>Naast vervolg geven aan ROA en RSM wordt nagedacht over een vervolg op de Regionale Energie Strategie 1.0 en wordt gewerkt aan een bestuursopdracht wonen die moet leiden tot een actualisatie van de Regionale Woonagenda.</p>		

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	
Vestigingsplaats	Lisse
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ -	€ -
	Vreemd vermogen	€ 7.495	€ 6.784
	Resultaat		
Risico's	Het aantal bijstandsklanten stijgt naar verwachting in 2022 als een economisch gevolg van de coronacrisis.		
Ontwikkelingen	De verwachte stijging van de uitgaven voor de Wmo, vooral bij de post Begeleiding. De invoering van het abonnementsstarief voor de eigen bijdrage. De verwachte stijging van Participatiewet uitgaven, vooral door de loonkostensubsidies. Voor 2020 wordt gewerkt met een kadernota. De voorbereiding van de nieuwe Wet inburgering voor een grotendeel is afgerond. De Verordening Wet Inburgering is vastgesteld. Het beleidsplan Schulddienstverlening 2022-2025 is vastgesteld. Startpunt geldzaken is uitgebreid met geldplan 'Werkloosheid'. De regeling TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) is uitgevoerd. Het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) is tijdelijk verruimd geweest tot 1 januari 2022.		

Werkvoorzieningschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Provalu begeleidt de plaatsing van mensen met een arbeidsbeperking en/of afstand tot de arbeidsmarkt naar passend werk en/of dagbesteding en is het re-integratie en ontwikkelingsbedrijf van de regio Kust-, Duin, en Bollenstreek.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 6.181	€ 4.450
	Vreemd vermogen	€ 4.424	€ 3.080
	Resultaat		€ -145
Risico's	Provalu heeft kenbaar gemaakt dat beschut werken een negatieve businesscase oplevert. De financiële onderbouwing hiervoor volgt in 2022.		
Ontwikkelingen	Op 23 september 2021 zijn de MareGroep en Servicepunt Werk (SPW) geïntegreerd en gaan verder onder de naam Provalu. Een nieuwe organisatie met een nieuwe naam en gestroomlijnd proces voor het best mogelijke resultaat en de beste uitstroom. Slimmer, beter en goed herkenbaar voor medewerker, klant en werkgever.		

Regionale dienst openbare gezondheidszorg HECHT Hollands Midden			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	<p>De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (HECHT) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg.</p> <p>HECHT Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.</p>		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van HECHT Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 7.714	€ 9.681
	Vreemd vermogen	€ 41.089	€ 46.615
	Resultaat		€ 1.828
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	<p>Het proces om de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer uit te splitsen, het vastleggen van een helder (en haalbaar) takenpakket en het introduceren van een solide financieringssysteem wordt in 2020 afgerond. De belangrijkste thema's voor 2020 zijn: Preventie, waarbij vooral aandacht is voor roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en diabetes. Daarnaast gezondheidsbescherming (infectiezieken bestrijding, antibiotica resistentie) en het stabiliseren van het terugbrengen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden. De veranderende rol van de centrumgemeente met taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg, de Wvvgz en daaraan gerelateerd de ontwikkeling van een Zorg en Veiligheidshuis, heeft consequenties voor taken binnen de organisatie van HECHT HM. Tot slot neemt de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) een belangrijke plaats in, met name wat betreft de doorontwikkeling van Veilig Thuis.</p>		

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 7.519	€ 6.134
	Vreemd vermogen	€ 34.497	€ 42.381
	Resultaat		€ 589
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Nieuw Regionaal Risicoprofiel VRHM, Beleidsplan 2020-2023 en Crisisplan: Eind 2019 wordt het nieuwe beleidsplan vastgesteld door het bestuur van de veiligheidsregio. Dit strategisch beleidsplan geeft richting aan de inspanningen door de veiligheidsregio en beschrijft de te behalen prestaties. Het beleidsplan dient mede gebaseerd te zijn op een door het bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld risicoprofiel. Het risicoprofiel geeft niet alleen inzicht in waarschijnlijkheid en impact van risico's, maar ook de rol in het bijbehorende netwerk en inzicht in (risico- en crisis) beheersmaatregelen. Het risicoprofiel vormt de basis en de twee plannen dienen ter input voor het op te stellen crisisplan (crisisbeheersingsorganisatie). In het crisisplan worden de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de hulpverleningsdiensten vastgelegd voor de bestrijding van rampen en crisis.		

Cocensus			
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Cocensus verricht voor 14 gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang			
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang			

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 250	€ 250
	Vreemd vermogen	€ 13.891	€ 16.449
	Resultaat		€ 553
Risico's	Financieel risico betreft nieuwe huisvesting van Cocensus, omdat per 31-12-2021 de huurovereenkomst afloopt en niet wordt verlengd. In 2020 zal duidelijk zijn welke financiële consequenties dit met zich meebrengt. Het risico schuilt in het vervroegd ontbinden van de huurcontracten en is naar inschatting begrensd tot maximaal 200.000 euro. De verwachting is dat herhuisvesting op 1 locatie lagere exploitatielasten met zich kan brengen.		
Ontwikkelingen	Er zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen op het gebied van samenwerking belastingen.		

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 594	€ 1.384
	Vreemd vermogen	€ 11.788	€ 11.269
	Resultaat		€ 567
Risico's	Er hebben zich geen risico's voorgedaan.		
Ontwikkelingen	Ondanks dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet wederom is uitgesteld, zijn er in 2021 wel voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de overdracht van de Bodemtaken. Zo hebben we gewerkt aan het opstellen van een regionale bodemkwaliteitskaart en de regionale nota bodembeheer.		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de bollen6 gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 31	€ 206
	Vreemd vermogen	€ 486	€ 272
	Resultaat		
Risico's	Het is nog niet duidelijk wat de resultaten zijn of worden van het aan- of investeringstraject. En de mogelijke financiële consequenties.		
Ontwikkelingen	De huidige contracten (restafval,GFT en stationexploitatie) lopen 2023 af. Daarnaast is het overslagstation sterk verouderd. Een projectgroep onderzoekt en verzorgt de contractsituatie na het aflopen van de huidige contracten. Daarbij wordt, naast aanbesteden, ook onderzoek gedaan naar investeringen (samenwerking met publieke- en private marktpartijen).		

2. Vennootschappen en coöperaties

De Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Overheidsbedrijf Meerlanden zorgt voor een duurzame inzameling van het huishoudelijk afval. Gebaseerd op het landelijke VANG-beleid. Van Afval Naar Grondstof. Doel: maximaal 100 kilogram restafval per jaar per inwoner. In Hillegom zorgt Meerlanden ook voor het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Met als doel: een schone en duurzame leef- en werkomgeving.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	De gemeente Lisse bezit 8.950 aandelen (5%) van de totale 183.480 aandelen. De nominale waarde per aandeel bedraagt € 46.		

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 29.004	€ nnb
	Vreemd vermogen	€ 26.440	€ nnb
	Resultaat		€ nnb
Risico's	De (uniforme) tarieven zijn gebaseerd op (werkelijke) kostenallocatie. Dat betekent dat meer-/minderkosten doorberekend worden naar de aangesloten gemeenten. Eerdere gunstige tarieven, verkregen uit individuele onderhandelingen, zouden kunnen vervallen. Andersom kan ook het geval zijn.		
Ontwikkelingen	Meerlanden, als gezamenlijk overheidsbedrijf, verzorgt zijn diensten steeds meer op basis van uniforme tarieven. Dit betekent dat de aangesloten gemeenten evenredig belast worden met de kosten. Daarnaast investeert en innoveert Meerlanden (in afvalbeleid en openbare ruimte) in een verdere ontwikkeling naar een duurzame, circulaire economie. Bijvoorbeeld in niet-chemische onkruidbestrijding. In 2021 heeft ook gemeente Noordwijk zijn afvalbeheertaken ondergebracht bij Meerlanden.		

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, bollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijks bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 390	€ 325
	Vreemd vermogen	€ 19.180	€ 18.155
	Resultaat		
Risico's	Met inachtneming van de kapitaalbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels		

	<p>is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.</p> <p>Door het uitgevoerde onderzoek van de Rekenkamercommissie Teylingen en het daarop volgende onderzoek van de raadswerkgroep Teylingen ISG/GOM en de discussie over het financieringsmodel van de ISG (Greenporttitels) komen de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie GOM in gevaar en daarmee ook de herstructureringsopgave van de Greenport Duin- en Bollenstreek.</p>
Ontwikkelingen	In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2021-2025.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 5.100.000	€ 4.991.000
	Vreemd vermogen	€ 135.041.000	€ 132.518.000
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.		

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.

Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 377.188 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de nv. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 236.753	€ 220.923
	Vreemd vermogen	€ 359.540	€ 358.551
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan greenport.		

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 4.328.000	€ 4.346.000
	Vreemd vermogen	€ 4.575.000	€ 4.575.000
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstroom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.		

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen		
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 1308	€ 516
	Vreemd vermogen	€ 179	€ 240
	Resultaat		€ Het resultaat over 2021 kan nog niet worden verstrekt door stichting RIJK. Rekening 2021 wordt in jul. 2022 (voorlopig?) vastgesteld. Resultaat 2021 zal in ieder geval positief zijn.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het maatschappelijk verantwoord inkopen is toegenomen in de werkzaamheden van Stichting RIJK.		

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren.

Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

De gemeente Hillegom heeft als standpunt geen actief grondbeleid uit te oefenen. Echter ook niet per definitie een passief grondbeleid. Er is voor een tussenvorm gekozen. Dat houdt in dat er per situatie gekeken wordt naar de mogelijkheden en naar het maatschappelijk belang.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de Omgevingsvisie Hillegom 2030. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden, en zijn verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Omgevingsvisie en de Woonvisie geven richting aan onderwerpen als de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen. De uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

VISIE OP GRONDBELEID

In Hillegom is het de beleidslijn dat er faciliterend grondbeleid wordt gevoerd. Met de mogelijkheid tot het doen van strategische grondaankopen wordt rekening gehouden. Dat betekent dat de gemeente het bereiken van ruimtelijke doelstellingen in overwegende mate overlaat aan marktpartijen die doorgaans in het bezit zijn van gronden en vastgoed. De gemeente faciliteert door het stellen voorwaarden waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten.

Daar waar door de gemeente gewenste ontwikkelingen niet door de markt worden opgepakt ligt een actievere overheidsopstelling voor de hand en komt de regie bij de gemeente te liggen. In een dergelijk geval wordt een grondexploitatie gevoerd.

Uitgangspunten en kaders (de belangrijkste)

- Besluit Begroting Verantwoording (BBV) / Renteomslag
- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid (commissie BBV)
- Nota Grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor eventueel langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen getroffen worden.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VPB-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in

exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VPB. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De actieve grondexploitatie Vossepolder is vanaf 2016 VPB-plichtig en ook de actieve grondexploitaties Woonzorgzone fase 3 en SIZO (voorheen Hillegom-Noord) zijn VPB-plichtig. De afgelopen jaren was de VPB-aanslag voor Vossepolder nihil omdat er geen gronden verkocht zijn.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (commissie BBV)

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met deze nieuwe notitie is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragraaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatiebehoefte voor de raad.

Met deze notitie worden de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Nota grondbeleid (Hillegom)

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,
- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,
- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

In de tweede helft van 2021 is gestart met de herziening van de nota Grondbeleid. De nieuwe nota Grondbeleid zal in 2022 ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het geprognosticeerd resultaat van de in het 'overzicht van de diverse gronden' genoemde grondexploitatiegebieden wordt na afsluiting van het project toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'nog uit te voeren werken', bedoeld voor de noodzakelijke werkzaamheden na het afsluiten van de complexen.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.

Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste het geprognosticeerd resultaat waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de reserve algemene investeringen, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandsvermogen.

- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandsvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Hillegom onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf direct moeten worden gemeld bij de raad of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

Relevante onderwerpen

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient het percentage of completion (POC) methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt voor de jaarlijkse kostenstijging rekening gehouden met een gemiddeld langjarig inflatiecijfer. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 2,0%. Met een jaarlijkse opbrengstenstijging wordt, voorzichtigheidshalve, geen rekening gehouden.

De rentetoe rekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. Omdat de gemeente Hillegom nauwelijks externe financieringen heeft, betekent dit dat de gemeente Hillegom maximaal 0% rente (dus geen) mag toerekenen aan grondexploitaties.

Tegelijk is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2,0%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten beter te vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten welke worden uitgevoerd onder het Grondbeleid kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:

Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:

De risico's voor de portefeuille als geheel gaan in zijn algemeenheid over de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende project specifieke- en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden opgenomen.

De projecten

Vossepolder		
In 2006 is de woningbouwlocatie Vossepolder in exploitatie genomen. Tussen 2006 en 2014 zijn er ruim 200 woningen gerealiseerd. In 2020 is het laatste deel van het plangebied bouwrijp gemaakt. De kavels van de 64 woningen in de uitwerkingsplannen (UWP) 3, 4 en 5 zijn, nu het beroep tegen de omgevingsvergunning voor UWP 4 en 5 is ingetrokken, medio 2021 bouwrijp geleverd aan de ontwikkelaar. Daarna is met de bouw gestart. Voor de realisatie van het dan resterende bouwprogramma (deelplan 6) is in 2020 een marktpartij geselecteerd. Voor de realisatie van dit deelplan is een bestemmingsplanwijziging in voorbereiding, waarbij vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien voor najaar 2022. In het 2 ^e kwartaal van 2022 wordt de geactualiseerde grondexploitatie Vossepolder aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. Deze grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van € 4.857.655, los van de tussentijdse winstnemingen. Bij de jaarrekeningen 2021 is € 158.300 ten gunste van het jaarresultaat geboekt. .		
Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0
Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar		
01-01-2021	4.609.137	N
kosten	399.814	N
winstneming	158.300	N
opbrengsten	-3.250.412	V
31-12-2021	1.916.839	N

Verwacht verloop boekwaarde

01-01-2022	1.916.839	N
nog te realiseren kosten	3.773.805	N
nog te realiseren opbrengsten	-7.900.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2024		
	-2.209.357	V
netto contante waarde 01-01-2022	-2.082.000	V

Woonzorgzone Elsbroek fase 3

In 2018 is met de vaststelling van de 1e grondexploitatie Woonzorgzone Elsbroek – planfase 3 door de gemeenteraad deze locatie in exploitatie genomen. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd en gecontracteerd. Deze is daarna begonnen met de verdere planuitwerking. In de eerste helft van 2021 is een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente en deze ontwikkelaar. Naar verwachting worden in het najaar van 2022 de planologische procedures afgerond, waarna de grond door de gemeente aan de ontwikkelaar kan worden geleverd. In het 2e kwartaal van 2022 zal de actuele grondexploitatie aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. De grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van € 677.000. Naar verwachting zal bij de jaarrekeningen 2022 en 2023 sprake zijn van een winstnemingen vanuit Woonzorgzone fase 3 ten gunste van het jaarresultaat. In het project worden 121 woningen gerealiseerd.

Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar

01-01-2021	1.333.933	N
kosten	439.574	N
opbrengsten	0	V
31-12-2021	1.773.507	N

Verwacht verloop boekwaarde

01-01-2022	1.773.507	N
nog te realiseren kosten	195.273	N
nog te realiseren opbrengsten	-2.645.461	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	-676.680	V
netto contante waarde 01-01-2022	-650.000	V

SIZO

Het project SIZO (voorheen Hillegom-Noord) betreft de ontwikkeling van de voormalige voetbalvelden van SIZO. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd en gecontracteerd voor de ontwikkeling van het gebied en de realisatie van 282 woningen. Na de planuitwerking en het doorlopen van de planologische procedure zal de locatie door de ontwikkelaar bouwrijp gemaakt worden ten behoeve van de woningbouw. De realisatie van de openbare ruimte is eveneens voor rekening van de ontwikkelaar. In 2019 is met de vaststelling van de 1e grondexploitatie deze locatie in exploitatie genomen. Vanwege nader akoestisch onderzoek (bedrijven en milieuzonering) is er sprake van enige vertraging. Uiterlijk binnen zes weken na Onherroepelijk Bestemmingsplan in het najaar 2022 zal de locatie naar verwachting begin 2023 aan de ontwikkelaar worden overgedragen. In juli 2021 is de actuele 3e grondexploitatie 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van nu € 1.137.000. Naar verwachting zal bij de jaarrekening 2022 sprake zijn van een winstnemingen vanuit SIZO ten gunste van het jaarresultaat.

Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar		
01-01-2021	315.126	N
kosten	111.997	N
winstneming	0	N
opbrengsten	-5.000	V
31-12-2021	422.123	N

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	422.123	N
nog te realiseren kosten	631.048	N
nog te realiseren opbrengsten	-2.190.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2024	-1.136.829	V
netto contante waarde 01-01-2022	-1.071.000	V

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	voorraad m2 uitgeefbaar	Boekwaarde 1-1-2021	Kosten 2021	Winstneming 2021	Opbrengsten 2021	Boekwaarde 31-12-2021	V/N
SIZO	57.000	315	112	0	-5	422	N
Woonzorgzone fase 3	5.325	1.334	440	0	0	1.774	N
Vossepolder	10.002	4.609	400	158	-3.250	1.917	N
totaal	72.327	6.258	951		-3.255	4.112	N

Project	Boekwaarde 1-1-2022	Nog te realiseren		Eind waarde	Contante waarde	V/N	Project risico's
		kosten	opbrengsten				
SIZO	422	631	-2.190	-1.137	-1.071	V	0
Woonzorgzone fase 3	1.774	195	-2.645	-677	-650	V	0
Vossepolder	1.917	3.774	-7.900	-2.209	-2.082	V	0
totaal	4.112	4.600	-12.735	-4.023	-3.803	V	0

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten

V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Relevante onderwerpen

- Risico's en verliezen
  1. op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
  2. er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
  3. uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van risico's worden deze risico's meegenomen in het weer-standsvermogen van de gemeente.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Facilitaire projecten: uitvoeringsfase

Ultimo 2021 bevinden zich 11 projecten in de uitvoeringsfase. Hierbij dient te worden opgemerkt dat een aantal projecten in financiële zin al zijn afgerond maar waarbij het openbare gebied nog moet worden overgedragen. Wanneer dit in 2021 heeft plaatsgevonden dan worden deze projecten ook administratief afgesloten. Het boekwaardeverloop over 2021 is als volgt:

Exploitatiebijdrage projecten in de uitvoeringsfase	668.854	
In rekening gebracht	439.665	
In rekening te brengen	229.189	
Boekwaarde 1-1-2021	-161.135	V
- kosten	89.859	N
- opbrengsten	-27.412	V
Boekwaarde 31-12-2021	-98.688	N
Nog te maken kosten	50.580	N
Nog te realiseren opbrengst verkoop	-150.000	V
Nog te realiseren opbrengst aovk	-229.189	V
Verwachte boekwaarde bij afsluiting projecten	-427.297	V

Over 2021 is door de bij de projecten betrokkenen (projectleiders, ondersteuners, Buitenruimte) tijd geschreven. Een groot deel van de in 2021 gemaakte kosten komt voort uit het tijdschrijven. De opbrengsten komen voort uit de ondertekende anterieure overeenkomsten.

Ringvaart / Ringoevers

Begin 2021 zijn de 74 woningen van deelplan 4 Ringoevers opgeleverd en in maart 2021 is gestart met de bouw van de laatste 58 woningen (deelplan 5), die rond de zomer 2022 opgeleverd zullen worden. In totaal zijn er dan 358 woningen in Ringoevers gerealiseerd. Door de initiatiefnemer zijn in overleg met de bewoners en gemeente (tijdelijke) speelvoorzieningen geplaatst. Na de realisatie van de woningen zal de permanente speelvoorziening bij de haven samen met de bewoners ingericht worden en vindt de oplevering van het openbaar gebied plaats.

Kwekerij Veelzorg

Het woningbouwproject Kwekerij Veelzorg met behoud van cultuurhistorie is in hoofdzaak afgerond. Alleen de afspraken over de beplanting / groen lopen qua termijnen nog door tot de eindoplevering hiervan in juni 2022.

Jozefpark

Het project Jozefpark bestaat uit 8 eengezinswoningen, 12 appartementen in de voormalige Jozefschool en 34 appartementen in het gebouw Crescendo. Het parkeren is grotendeels geregeld via half verdiepte garages onder de gebouwen. De overdracht van de gronden heeft eind 2020 plaatsgevonden en het eerste kwartaal 2021 is gestart met het bouwrijpmaken. Verwachte realisatie is Q2 2023, waarna gestart wordt met het woonrijp maken. Renward heeft het kerkelijk vastgoed doorverkocht aan een ontwikkelaar.

Kalkovensbrug

Het project gaat over de bouw van 8 vrijstaande woningen. Het bestemmingsplan is onherroepelijk. De woningen zijn gerealiseerd. De verwachting is dat de inrichting van de buitenruimte medio 2022 wordt afgerond.

De Wit 1e Loosterweg (Witte Tulp)

Van Rhijn Projektontwikkeling B.V. heeft voor de locatie 1e Loosterweg 30, 36A en 44 een principeverzoek ingediend. Het project bestaat uit het realiseren van 115 gedifferentieerde woningen. De gemeente werkt onder voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de voorwaarden uit de beoordeling van het plan. De anterieure overeenkomst is in 2021 ondertekend. In oktober 2021 is een eerste participatieavond gehouden voor direct omwonenden. Het bestemmingsplan is in voorbereiding en zal naar verwachting medio mei/juni 2022 ter inzage worden gelegd.

3e Loosterweg 130

De ontwikkeling is tweeledig. Op het perceel ten noorden van de 3e Loosterweg 130 worden twee nieuwe burgerwoning gerealiseerd in ruil voor het laten vervallen van de geldende bouwvlakken en de daarin geldende functie aanduiding bedrijfswoning ter plaatse op de locatie 3e Loosterweg 126 en in samenhang hiermee de sloop van de bedrijfswoning en –bebouwing. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplan opgesteld en dit bestemmingsplan is onherroepelijk. De grond waarop de twee nieuwe burgerwoningen kunnen worden gerealiseerd is inmiddels verkocht. De nieuwe eigenaar heeft een vooroverlegverzoek ingediend voor de bouw van twee woningen op deze locatie.

Veenenburgerlaan 51

Het project betreft de bouw van 1 woning. De omgevingsvergunning is onherroepelijk.

Molenpark - Molenlaan 41

Het project gaat over 1.080 m² aan multifunctionele boxen en 175 m² aan kantoorruimte. De bebouwing, verharding, duiker, uitrit en parkeerplaatsen zijn gerealiseerd. De inrichting van de groenstrook om het plan is nog niet gerealiseerd. De overdracht van de gronden heeft nog niet plaatsgevonden.

Stationsweg 13

Een bollenschuur met bijbehorende aanbouwen worden gesloopt. De bollenschuur wordt in historiserende stijl teruggebouwd. Er worden zeven appartementen gerealiseerd. Het parkeren vindt op eigen terrein plaats. De naastgelegen dienstwoning wordt omgezet naar een burgerwoning. Door toepassing van het project afwijkingsbesluit kan medewerking worden verleend aan dit project. Met de ontwikkelaar wordt in het 1^e kwartaal van 2022 de anterieure overeenkomst gesloten.

Goed Wonen fase 2 Stek

Het betreft binnenstedelijke herstructurering van Stek; sloop 36 sociale huurwoningen voor 40 nieuwe sociale huurwoningen en 22 koopwoningen. De anterieure overeenkomst is ondertekend op 1 november 2021 en het eerste deel van de bijdrage is al gefactureerd.

Facilitaire projecten: afgesloten

In 2021 zijn de volgende projecten administratief afgesloten.

Olivier van Noortstraat	25.855	V
Pastoorlaan 30 geb Van Waveren/opslag Plasthill	13.947	V
Leembruggenstraat	32.063	V
M.de Ruyterstraat	16.871	V
Frederikslaan 20	-25	N
Hoofdstraat 29	450	V
Henri Dunantplein 2	17.662	V
Totaal	106.823	V

Facilitaire projecten: initiatief- of onderzoeksfase

Bij deze projecten wordt toegewerkt naar een anterieure overeenkomst. De projectleiding heeft aangegeven de kosten in dit stadium al inzichtelijk te willen maken. Wanneer het tot een overeenkomst komt worden deze kosten verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden afgeboekt t.l.v. het rekeningresultaat. Het totaal t/m over 2021 uitgegeven bedrag is ruim € 98.518 en wordt vooralsnog aangemerkt als risico.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor toekomstige uitgaven die onvermijdelijk zijn, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Voorzieningen

Binnen de gemeente Hillegom zijn er vooralsnog geen voorzieningen getroffen voor Grondbeleid gerelateerde activiteiten.

Verwachte mutaties vanuit het Grondbeleid in de algemene reserve

Op basis van de inzichten en de herziening van de grondexploitaties per 1 januari 2021 is het mogelijk om de verwachte stortingen in en onttrekkingen aan de algemene reserve in beeld te brengen. Op grond van budgetgesprekken met projectleiders worden deze inzichten regelmatig bijgesteld.

Project	Jaren				Totaal	V/N
	2021	2022	2023	2024		
BIE						
winstneming Vossepolder	158.300	1.360.000	210.000	639.000	2.367.300	V
winstneming Woonzorgzone fase 3	0	647.000	30.000	0	677.000	V
winstneming SIZO	0	0	1.047.000	90.000	1.137.000	V
vennootschapsbelasting grexen	PM	PM	PM	PM	0	
Totaal	158.300	2.007.000	1.287.000	729.000	4.181.300	V

Weerstandsvermogen

Naast alle andere gemeentelijke risico's worden ook alle in deze paragraaf Grondbeleid benoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen integraal verwerkt. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen van de gemeente om deze risico's op te kunnen vangen. Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Categorie	Project risico's
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	0
Faciliterend grondbeleid	98.518
Totaal	98.518

--> naar weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19 pandemie in maart 2020 is er veel veranderd in de wereld. De ingrijpende maatregelen om de verspreiding van het virus zoveel mogelijk te beperken, hebben het dagelijks leven sterk ontwricht. Deze crisis dwingt ons om actie te nemen. We hebben steunmaatregelen genomen, maar de maatschappelijke en economische gevolgen van de crisis zijn groot. We hebben u regelmatig op de hoogte gehouden door periodieke brieven. In deze paragraaf wordt u nader geïnformeerd over de financiële effecten van corona.

Totaal van de financiële effecten:

De basis voor de financiële effecten is de corona monitor, die per kwartaal wordt opgesteld en gedeeld met de raad. In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk en de gemeente (steunfonds). In de kolom ernaast zijn de uitgaven opgenomen in 2021 door Teylingen. De uitgaven en lagere inkomsten aan corona zijn dus binnen de beschikbare middelen gebleven. Het overzicht voor Hillegom ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000-

Categorie corona kosten	Beschikbare middelen	Werkelijke uitgaven	Saldo
Lokale culturele voorzieningen	564	25	539
Gemeentelijk schuldenbeleid	28	-	28
Bijzondere bijstand	10	-	10
Diverse pakketten sociaal domein	122	6	116
Ouderen en kwetsbare groepen	94	-	94
TONK	239	16	223
TOZO	1.123	1.041	82
Re integratie en Participatie	30	-	30
Veiligheid en handhaving	92	293	-201
Buurt en dorpshuizen	10	-	10
Sport en bewegen (buiten)	20	20	-
Verkiezingen	69	61	8
Diverse kleine uitgaven	-	67	-67
Doorbelasting kosten HLT	332	204	128
Derving inkomsten (evenementen)	-	-	-
Afvalverwerking	35	-	35
COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	64	-	64
SPUK IJZ, huur ijsbanen en zwembaden	44	44	-
Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS)	92	-	92
Totaal	2.968	1.777	1.191

Voor de verschillende kosten die de gemeente maakt voor de uitvoering van verschillende steunmaatregelen, wordt de gemeente gecompenseerd door het Rijk. Enerzijds via de algemene uitkering, maar ook door subsidies die bij het Rijk aangevraagd kunnen worden voor de uitvoering van specifiek beleid (SISA). Voor de ontvangen middelen die verantwoord moeten worden volgens de SISA, geldt dat de overgebleven middelen zijn opgenomen op de balans.

Financiële jaarrekening

Wettelijk kader

De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

- Het overzicht van baten en lasten in de begroting.
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

Provinciaal toezicht

De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2023 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening 2021 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2021 en de begroting 2023 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2022 en 15 november 2022, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 30 juni 2022, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekeningen wordt aan de eisen voldaan.

Balans

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Activa	2020	2021
VASTE ACTIVA		
immateriële vaste activa		
bijdragen aan activa in eigendom derden	1.134	1.100
<i>subtotaal immateriële vaste activa</i>	<i>1.134</i>	<i>1.100</i>
materiële vaste activa		
met economisch nut	32.627	35.356
met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een he	10.885	11.010
met maatschappelijk nut	15.174	15.892
<i>subtotaal materiële vaste activa</i>	<i>58.686</i>	<i>62.258</i>
financiële vaste activa		
langlopende leningen	8.553	8.561
Leningen aan overige Verbonden Partijen	-	2.234
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.021	1.742
<i>subtotaal financiële vaste activa</i>	<i>9.574</i>	<i>12.537</i>
TOTAAL VASTE ACTIVA	69.394	75.895
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	6.258	4.112
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
vorderingen op openbare lichamen	5.259	6.079
overige vorderingen	2.699	2.416
kortlopende uitzettingen	2.468	2.571
liquide middelen	312	303
overlopende activa	1.790	2.526
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	18.786	18.007
Totaal generaal	88.180	93.902

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Passiva	2020	2021
EIGEN VERMOGEN		
algemene reserves	33.445	31.120
bestemmingsreserves	26.373	29.521
nog te bestemmen resultaat	3.364	3.422
<i>subtotaal Eigen vermogen</i>	<i>63.183</i>	<i>64.065</i>
VREEMD VERMOGEN		
voorzieningen	5.521	5.201
Lening met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	11.800	15.400
<i>subtotaal Vreemd vermogen</i>	<i>17.321</i>	<i>20.601</i>
TOTAAL VASTE PASSIVA	80.504	84.666
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Overige kasgeldleningen	-	3.000
Bank- en girosaldi	-	-
Overige schulden	1.163	2.722
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	3.258	1.966
Overige transitorische posten	21	21
Specifieke uitkeringen	3.234	1.527
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	7.676	9.236
Totaal generaal	88.180	93.902
Gewaarborgde geldleningen	39.323	36.136

Totaaloverzicht resultaat per programma

In onderstaand overzicht treft u voor de programmarekening 2021, in één totaaloverzicht, de baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, aan.

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2020	2021	2021	2021
Programma 1. Vitaliteit	Lasten	-27.137	-24.418	-28.735	-26.583
	Baten	7.454	4.746	6.441	6.431
Saldo		-19.683	-19.670	-22.293	-20.152
Programma 2. Leefomgeving	Lasten	-15.018	-19.600	-22.762	-19.497
	Baten	8.805	10.972	12.790	11.179
Saldo		-6.215	-8.627	-9.974	-8.318
Programma 3. Bedrijvigheid	Lasten	-1.787	-1.952	-2.363	-1.699
	Baten	11	38	38	11
Saldo		-1.776	-1.914	-2.325	-1.689
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2.766	-2.626	-2.538	-2.361
	Baten	1.429	395	678	807
Saldo		-1.337	-2.231	-1.860	-1.553
Saldo programma's		-29.011	-32.443	-36.452	-31.712

Algemene dekkingsmiddelen:

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	31.338	31.180	32.694	33.535
Belastingen overig	Saldo	1.203	961	1.022	1.086
Overhead	Saldo	-6.977	-7.041	-7.317	-6.864
Overige baten en lasten	Saldo	-23	-25	-650	-9
OZB niet-woningen	Saldo	1.242	1.270	1.270	1.341
OZB woningen	Saldo	2.882	3.058	3.058	3.075
Treasury	Saldo	505	643	643	429
Saldo algemene dekkingsmiddelen		30.170	30.045	30.720	32.593
Saldo voor resultaatbestemming		1.159	-2.398	-5.733	881

Stortingen in reserves					
1. Vitaliteit	Lasten	0	0	-509	-3
2. Leefomgeving	Lasten	-6.681	-750	-5.813	-4.706
3. Bedrijvigheid	Lasten	0	0	0	0
4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2	-2	-2	-2
Totaal stortingen in reserves		-6.683	-752	-6.324	-4.711
Onttrekkingen reserves					
1. Vitaliteit	Baten	727	153	1.658	252
2. Leefomgeving	Baten	7.456	2.653	8.949	6.338
3. Bedrijvigheid	Baten	45	10	247	0
4. Bestuur en ondersteuning	Baten	659	595	743	662
Totaal onttrekkingen uit reserves		8.887	3.411	11.597	7.252
Resultaat na bestemming		3.363	260	-461	3.421

Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd. Dus voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringskosten worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2021 is dit 0%.

9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:
- 40 jaar: (ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
  - 10 jaar: Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
  - 25 jaar: Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
  - 15 jaar: Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
  - 10 jaar: Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
  - 15 jaar: Inrichting schoollokaal
  - 40 jaar: begraafplaats
  - 25 jaar: uitbreiding begraafplaats
  - 40 jaar: Vrijvervalriolering
  - 15 jaar: Mechanische riolering
  - 25 jaar: Huisaansluitingen
  - 40 jaar: Overige rioleringsobjecten

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeed tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatie-begroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord of wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve. alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve. een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorziening. een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
2. op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
3. kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen

Het pensioenfonds waarbij de gemeente Hillegom is aangesloten (ABP) geeft aan dat zij geen waardering conform Richtlijn voor de Jaarrekening 271 kan maken, aangezien zij geen betrouwbare en consistente splitsing kan maken van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen tegenover deelnemers, ex-deelnemers en slapers van de diverse bij het fonds aangesloten werkgevers. De gemeente heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen

Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

Activa

A. Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)							
	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Des-investering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
<i>Immateriële vaste activa economisch nut</i>							
Bijdragen in activa van derden	30-40 jaar	1.134				34	1.100
		1.134	-	-	-	34	1.100

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden
De bijdragen aan activa in eigendom van derden mogen volgens de BBV-voorschriften geactiveerd worden als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
  - Er dient sprake te zijn van een investering door een derde.
  - de investering dient bij te dragen aan de publieke taak.
  - de derde dient zich verplicht te hebben tot investeren en de bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft.Op grond hiervan is de bijdrage aan de parkeergarage Henri Dunantplein en het pand van de Stichting voedselbank Hillegom, opgenomen onder deze categorie.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)							
	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Des-investering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
<i>Materiële vaste activa economisch nut</i>							
Gronden en terreinen	geen	4.729	3	14			4.718
Woonruimten	40 jaar	-					-
Bedrijfsgebouwen	25-40 jaar	20.920	4.862			732	25.050
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	3.824	26	150	860	514	2.326
Vervoermiddelen	7-15 jaar	-					-
Machines, apparaten en installaties	5-15 jaar	1.374				169	1.205
Overige diversen	5-25 jaar	1.780	513			236	2.057
		32.627	5.404	164	860	1.651	35.356

	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Des-investering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
<i>Materiële vaste activa economisch nut waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>							
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	10.885	597			472	11.010
		10.885	597	-	-	472	11.010

	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Des-investering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
<i>Materiële vaste activa maatschappelijk nut (investerings in openbare ruimte)</i>							
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	10-40 jaar	15.174	1.982	140	176	948	15.892
		15.174	1.982	140	176	948	15.892

Op diverse onderdelen zijn belangrijke investeringen en/of bijdragen van derden te signaleren. Een toelichting van de belangrijkste mutaties per activumsoort wordt hierna gegeven:

- Gronden en terreinen

In 2021 zijn percelen grond verkocht, de boekwaarde van de grond is hiervan afgeboekt. Dit betreft 11 percelen erfpachtgrond € 14.000.

- Woonruimten

Er zijn in 2021 geen woningen in eigendom.

- Bedrijfsgebouwen

In 2021 is er € 4.809.000 geïnvesteerd voor het Integraal Kind Centrum en voor diverse projecten is € 53.000 geïnvesteerd.

- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De vermeerderingen in 2021 hebben betrekking op de Herinrichting Burgemeester van Nispenpark en omgeving. De bijdragen van derden zijn de afrekening van de subsidies voor de Noorder Leidsevaart en de Herinrichting Burgemeester van Nispenpark en omgeving.

- Vervoermiddelen

Er zijn geen mutaties in 2021.

- Machines, apparaten en installaties en overige

- **Er zijn geen mutaties in 2021.**

- Overige

De vermeerderingen in 2021 hebben betrekking op project inzamelbeleid.

- Investerings met maatschappelijk nut

De vermeerderingen in 2021 hebben betrekking op de herinrichting N208 € 57.000, Reconstructie Meerlaan tussen rotonde en brug € 26.000, Herinrichting Hoofdstraat Noord, Deltahof, Mariastraat € 141.000, Uitvoering centrumplannen Hoofdstraat midden € 57.000, Reconstructie wegen € 906.000, Openbare verlichting € 374.000, Jozefpark € 155.000, Julianapark € 113.000, een aantal speelplaatsen € 97.000 en diverse kleine investeringen € 56.000. Desinvesteringen hebben betrekking op correctie kosten € 110.000 vorig jaar ten lasten van de voorziening en € 30.000 diverse Jozefpark. Bijdrage van derden betreft: bijdrage van gemeente Noordwijk bloemrijke bermen € 50.000 voor de reconstructie van de Meerlaan tussen rotonde en brug en € 126.000 ISV bijdrage Jozefpark.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings		Aflossing / Desinvest.	Boekwaarde 31-12-2021
(Bedragen x € 1.000)					
<i>Financiële vaste activa</i>					
Langlopende leningen	8.553	709		701	8.561
Langlopende leningen overige verbonden partijen	-	2.234			2.234
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.021	721			1.742
	9.574	3.664	-	701	12.537

- Langlopende leningen

Met de opbrengst van de verkoop van het aandelenpakket Bouwfonds is deelgenomen in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). De doelstelling van dit fonds is om de kwaliteit van de volkshuisvesting en de bebouwde omgeving duurzaam te verbeteren. In 2010 heeft de raad besloten om € 620.000 beschikbaar te stellen voor startersleningen vanuit dit fonds, met eventueel een aanvulling van € 380.000 bij voldoende animo. Conform dit raadsbesluit is het fonds aangevuld in 2011. Er is veel animo voor startersleningen, daarom heeft de raad in 2012 besloten om € 420.000 beschikbaar te stellen en heeft de raad in 2013 nog eens € 300.000 beschikbaar gesteld. Er zijn in 2021 voor € 592.000 startersleningen verstrekt, er is € 190.000 aan aflossing ontvangen. € 146.000 van de ontvangen aflossing zijn uit het revolving deel en kunnen opnieuw worden verstrekt.

In 2016 heeft de raad besloten om € 500.000 beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. In 2021 zijn er voor € 100.000 duurzaamheidsleningen verstrekt, er is € 90.000 aan aflossing ontvangen.

Het restant van de gelden, inclusief ontvangen rente en betaalde kosten € 1.087.000 staat in de rekening-courant bij de SVn. In 2018 is er een stellige uitspraak gedaan waardoor de gelden niet onder de liquide middelen op de balans moeten staan maar bij de Financiële vaste activa.

- Leningen aan overige verbonden partijen

Lening	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Alliander	0	2.233.637
Totaal	0	2.233.637

In 2021 heeft Alliander haar aandeelhouders om een financiële bijdrage gevraagd om daarmee het eigen vermogen te versterken. De raad heeft besloten om hieraan deel te nemen en hiervoor is in 2021 een leningsovereenkomst afgesloten.

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Deelneming	Aantal aandelen	Boekwaarde 1-1-2021	Aantal aandelen	Boekwaarde 31-12-2021
Dunea NV	66.167	0,45	66.167	0,45
Liander NV	0,37%	1.443,47	0,37%	1.443,47
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	49.686	112.732,62	49.686	112.732,62
Gemeenschappelijke Regeling Mare Groep NV	1	647,54	1	647,54
Greenport ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	1	65.616,00	1	65.616,00
Meerlanden NV	8.008	840.840,00	8.008	840.840,00
Meerlanden NV 2021	0	0,00	3.622	721.387,00
Totaal		1.021.280,08		1.742.667,08

In 2021 is de kapitaalstructuur van de Meerlanden aangepast. Er heeft een herschikking van de aandelen plaatsgevonden. De raad besloten om 3622 aandelen te kopen tegen een prijs van € 199,37.

B. Vlottende activa

Voorraad gronden

Het verloop van de voorraad gronden kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht Gronden	Totaal m2 grond	Boekwaarde 1 jan 2021	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Winst neming	Boekwaarde 31 dec 2021	Boekwaarde Per m2	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen inkomsten	Te verwachten resultaat
In exploitatie genomen gronden										
Vossepolder	93.655	4.609.137	399.814	3.250.412	158.300	1.916.839	20	3.773.805	7.900.000	-2.209.356
Sizo	56.000	315.126	111.997	5.000		422.123	8	631.048	2.190.000	-1.136.829
Woonzorgzone	21.000	1.333.933	439.574			1.773.507	84	195.273	2.645.461	-676.681
Totaal gronden	170.655	6.258.196	951.385	3.255.412		4.112.469		4.600.126	12.735.461	-4.022.866

- Vossepolder

De gemaakte kosten in 2021 hebben voor € 54.000 betrekking op bouwrijp maken, Bijdragen en adviezen derden € 210.000, Woonrijp maken € 33.000 en € 103.000 Plankosten, Voorbereiding en toezicht. Er is een winstneming van € 158.300 genomen.

- SIZO Hillegom Noord

De uitgaven betreffen plankosten, kosten voorbereiding en toezicht.

- Woonzorgzone fase 3

De uitgaven betreft bouwrijp maken € 338.000 en Voorbereiding en toezicht € 102.000.

- Voorziening grondexploitatie

Op basis van de nota grondbeleid is de voorziening nihil.

Vorderingen en transitoria

De waardering van de onder de diverse balansrubrieken opgenomen vorderingen geschiedt tegen het nominale bedrag. De vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Vorderingen op openbare lichamen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	5.259	6.079

De vorderingen op openbare lichamen hebben betrekking op het Rijk, inzake het BTW compensatiefonds en omzetbelasting € 5.453.000. Daarnaast zijn er overige vorderingen op onder andere gemeenten, provincies, ministeries en samenwerkingsorganen, totaal € 626.000.

Overige vorderingen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Debiteuren	495	119
Belasting debiteuren	2268	2360
voorziening debiteuren	-64	-63
Overige vorderingen	2.699	2.416

Alle openstaande posten zijn eind 2021 beoordeeld op inbaarheid. Het saldo van de voorziening is vastgesteld op € 63.000.

Kortlopende uitzettingen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Schatkistbankieren	2.468	2.571
kortlopende uitzettingen	2.468	2.571

In 2013 is het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren in werking getreden. Gemeenten, provincies en waterschappen moeten vanaf 16 december 2013 het overgrote deel van hun overtollige liquide middelen en beleggingen onderbrengen bij het ministerie van Financiën. Deze maatregel levert een significante bijdrage aan de EMU-schuldverlaging en vermindert daarnaast het financieel risico voor decentrale overheden. Overtollige liquide middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal (€ 57.770.000 voor 2021) moeten worden uitgezet bij de schatkist. Per 1 juli is het percentage van 0,75% gewijzigd naar 0,02%.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	433		1.155	
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	262	280	247	248
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	171	153	908	908
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	57.770			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	57.770			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Tot 1 juli 2021 (1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000					
Vanaf 1 juli 2021 (1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.					
	Drempelbedrag	433		1.155	
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.607	25.509	22.754	22.801
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	262	280	247	248

Liquide middelen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Bank en giro saldi	297	298
Kas	0	0
Kassen bevolking	15	5
Deposito's	0	0
Liquide middelen	312	303

Overlopende activa

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
voortuitbetaalde bedragen	699	126
nog te ontvangen bedragen	946	2.222
Facilitaire projecten	0	135
Nog te ontvangen Specifieke uitkeringen	145	43
Overlopende activa	1.790	2.526

Voortuitbetaalde bedragen zijn facturen over 2022 die al in 2021 zijn betaald.

De nog te ontvangen bedragen betreft onder andere de afrekening van ISD € 747.000, credit exploitatiebijdrage Businesscases Greenport € 294.000, afrekening Holland Rijnland subsidie van Nispenpark en vergoeding nedvang € 45.000.

Passiva

(Bedragen x € 1.000)							
Reserves	Saldo begin jaar 2021	Bestem- ming resultaat	Toevoeging onttrekking onderling	Toevoeging uit hoofde resultaat- bestemming	Onttrekking uit hoofde resultaat- bestemming	Vrijval ter dekking van af- schrijving	Saldo einde jaar 2021
Algemene reserve	33.445	3.364	-709	3	4.983		31.120
Totaal algemene reserves	33.445	3.364	-709	3	4.983	0	31.120
Reserve Eenzaamheidsfonds	94						94
Reserve RIF 2018 - 2024	1.720				430		1.289
Reserve Duurzaamheid	1.051						1.051
Reserve Onderwijshuisvesting	5.164				53		5.112
Reserve Kunst	146						146
Reserve Sociaal Domein	29						29
Reserve nog uit voeren werken (grex)	448						448
Reserve Sociale woningbouw	0			4.000			4.000
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	17.721		709			1.078	17.352
Totaal bestemmingsreserves	26.373	0	709	4.000	483	1.078	29.521
Resultaat boekjaar				3.422			3.422
Resultaat vorig boekjaar	3.364	-3.364					0
Totaal reserves	63.182	0	0	7.425	5.466	1.078	64.064

A. Eigen vermogen

Het verloop van het in de balans opgenomen eigen vermogen blijkt uit het onderstaande overzicht:

Beleid reserves en voorzieningen

Om sneller in te spelen op ontwikkelingen is in de financiële verordening vastgelegd, dat het reserve- en voorzieningenbeleid in een apart onderdeel wordt behandeld in de jaarrekening en begroting.

Per reserve en voorziening geven wij informatie over:

- Vorming en besteding
- Toerekening van rente
- Specifiek doel
- Voeding
- Maximale hoogte
- Maximale looptijd

Voor informatie over de verwerking van rente over reserves en voorzieningen, verwijzen wij u naar het hoofdstuk saldo financieringsfunctie van de algemene dekkingsmiddelen van de programmabegroting.

- Algemene reserves

Algemene reserve

Aan deze algemene reserve is geen specifieke bestemming gegeven en dient om risico's in de algemene zin op te vangen. De minimumomvang van deze reserve is hiervoor bepaald op € 6.000.000. Het overige deel is vrij besteedbaar. In 2021 is het batig saldo van de jaarrekening 2020 in deze reserve gestort. De niet uitgegeven budgetten uit 2020 waarvan is besloten bij de vaststelling om deze nog te dekken uit het resultaat zijn uit de reserve onttrokken.

- Bestemmingsreserves

Reserve RIF 2018 - 2024

In kadernota 2018 is besloten de kosten voor het Regionaal InvesteringsFonds te dekken uit deze gevormde reserve. Het bedrag voor 2021 is uit de reserve gehaald.

Reserve Duurzaamheid

De reserve is ingesteld om het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022 te bekostigen.

Reserve onderwijshuisvesting

Deze reserve dient voor de realisatie van onderwijsgebouwen. Via het gemeentefonds ontvangt de gemeente een bijdrage in de kosten van huisvestingsvoorzieningen onderwijs. Het saldo op de rekening onderwijs wordt aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken. In 2021 is € 53.000 onttrokken aan de reserve.

Reserve aankoop / onderhoud kunstvoorwerpen

Geen mutaties

Reserve Sociaal Domein

Bij vaststelling van de jaarrekening 2007 is een Wmo reserve ingesteld. In de motie van 12 juni 2014 gaf de raad aan deze reserve niet alleen als achtervang voor de decentralisatie van de Wmo te willen inzetten, maar ook voor de decentralisatie van participatie en jeugd. Naar aanleiding van deze motie is de reserve Wmo

omgevormd tot de reserve sociaal domein. Deze reserve dient aangegane meerjarige verplichtingen op te vangen van de decentralisatie.

Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)

De reserve is bestemd voor de werkzaamheden die na het afsluiten van complex grondexploitatie nog plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan de herbestrating die na enkele jaren plaatsvindt.

Reserve Sociaal Woningbouw

In 2021 is in de Raad besloten om een reserve te vormen voor ondersteuning van sociale woningbouw. Vanuit deze reserve kan door middel van begrotingssubsidies bijgedragen worden aan sociale woningbouwprojecten.

Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen

Aan deze reserve worden de kapitaallasten onttrokken gedurende de afschrijvingstermijn van diverse investeringen. In 2021 zijn de investering voor Reconstructie Nieuweweg en tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied toegevoegd.

B. Voorzieningen

Hierna volgt een overzicht van het verloop van de voorzieningen in 2021.

(Bedragen x € 1.000)					
Voorzieningen	Saldo begin jaar 2021	Toevoeging	ontrekking	Aanwending	Saldo einde jaar 2021
Voorzieningen onderhoudsegalisatie					
Groot onderhoud brede school Elsbroek	103	5			108
Groot onderhoud zwembad "de Vosse"	813	132		390	554
Groot onderhoud gebouwen	1.078	175		24	1.229
Civiele kunstwerken	26	37		24	39
Voorz. midd derden bestemming gebouwen					
Vervanging riolering	1.500	464		649	1.314
Voorz. voor verpl., verliezen en risico's					
Pensioenen	2.001		24	20	1.957
Totaal voorzieningen	5.521	812	24	1.109	5.201

Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek

De voorziening is ontstaan na de opheffing en herbestemming van de Johan Frisolocatie. Aangezien het hier een locatie betreft, die in beheer en exploitatie is gegeven aan een stichting, zijn er ook afspraken gemaakt met betrekking tot het vormen van een voorziening voor groot onderhoud. In 2021 waren geen werkzaamheden begroot.

Voorziening groot onderhoud sportaccommodatie de Vosse

Voor groot onderhoud zwembad is een voorziening gevormd, die contractueel is overeengekomen met Sportfondsen Nederland (SFN). Werkzaamheden worden uitgevoerd conform het meerjarig onderhoudsplan de Vosse.

Voorziening vervanging riolering

De voorziening groot onderhoud riolering wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Voor een toelichting over de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Voorziening civiele kunstwerken

In 2020 is deze voorziening ingesteld om de exploitatiekosten voor groot onderhoud gelijkmatig op de exploitatie te laten drukken. De voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op basis van het beheersplan civiele kunstwerken.

Voorziening pensioenen wethouders

Voor de pensioenaanspraken van de wethouders is een voorziening gevormd. De jaarlijkse actuariële berekeningen vormen de grondslag voor deze voorziening. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse bijdrage van vanuit de exploitatie en stortingen van deelnemers. De voorziening wethouderspensioen wordt aangehouden voor de verplichtingen die bestaan uit de opgebouwde pensioenrechten van wethouders per einde boekjaar. De voorziening wordt actuariëel berekend op basis van een rekenrente van 0,528% en de overlevingstafel GBM/GBV 14-19 en heeft geresulteerd in een onttrekking.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

De voorziening groot onderhoud gebouwen wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan gebouwen. Voor een specificatie van de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

C. Vaste geldleningen

(Bedragen x € 1.000)							
Naam van de geldgever	Lening	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Rente Percentage	Saldo begin jaar 2021	nieuwe geldlening	Aflossing 2021	Restant eind 2021
BNG	40.113874	12.000	0,55%	11.800		400	11.400
BNG	40.115317	4.000	-0,42%	-	4.000	-	4.000
Totaal langlopende geldleningen				11.800	4.000	400	15.400

In 2021 is er een langlopende geldlening aangetrokken. Conform het treasurystatuut zijn er drie offertes aangevraagd. Op basis van deze offertes is gekozen voor de BNG bank.

D. Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Overige Schulden	1.163	2.722
Bank- en girosaldi	0	0
Overige Kasgeldleningen	0	3.000
Netto vlottende schulden	1.163	5.722

- Overige schulden
Per 1 maart 2022 staan er geen facturen meer open.
- Bank- en girosaldi
Op 31-12-2021 is er geen debetsaldo op bankrekeningen. Positief saldo is verantwoord onder de liquide middelen.
- Overige Kasgeldleningen

(Bedragen x € 1.000)				
Ruimte kasgeldlimiet per kwartaal	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddelde netto vlottende schuld (+), danwel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)	692	1.741	806	1.261
Kasgeldlimiet (Begroting 2021)	4.910	4.910	4.910	4.910
Ruimte	4.219	3.170	4.105	3.649

In 2021 is het kasgeldlimiet niet overschreden. Als een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder.

Overlopende passiva

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2021	31-12-2021
Nog te betalen bedragen	3.258	1.966
Overige transitorische posten	21	21
Specifieke uitkeringen	3.234	1.527
Overlopende passiva	6.513	3.514

- Nog te betalen bedragen
De nog te betalen bedragen bestaan onder andere uit € 55.000 aan nog te betalen loonheffing en pensioenpremies en € 80.000 voor het uitvoeren van economisch agenda Duin en Bollenstreek / Toerisme Duin en Bollenstreek Greenport en nog te maken kosten voor Anterieure overeenkomsten € 132.000. Daarnaast waren er verplichtingen voor leveringen en diensten in 2021 waarvoor nog geen factuur

ontvangen is per 31-12-2021 Dit betreft de Economische agenda 2021 € 294.000, Leidingwerk sporfondsen € 300.000, € 790.000 HLT facturen en overige verplichtingen € 205.000.

- Overige transitorische posten
De overige transitorische posten bestaan voornamelijk uit waarborgsommen.

- Specifieke uitkeringen

In onderstaand overzicht zijn de mutaties voor de diverse specifieke uitkeringen weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)				
Specifieke uitkeringen	Saldo begin jaar	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo einde jaar
Investerings stedelijke vernieuwing (ISV)	479,4			353,2
Beschoeiing Noorder Leidsevaart	240,0		240,0	0,0
Sanering spoorweglawaaai	19,0		19,0	0,0
Sanering verkeerslawaaai	101,0		79,2	21,8
Ontsluiting NS station	85,0			85,0
Van Nispenpark archeologisch onderzoek	0,0	2,5		2,5
Herstructurering Graaf Janlaan	0,0	195,0		195,0
Project Savioschool Huurwoningen	0,0	70,0		70,0
Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	0,0	43,3		43,3
Subsidie Onderwijs Achterstanden Beleid OAB	444,8	309,5	127,9	626,4
Specifieke uitkeringen stimulering sport 2019	50,9			50,9
Specifieke uitkeringen stimulering sport 2020	93,7		93,7	0,0
Specifieke uitkeringen stimulering sport 2021	0,0	85,1	20,0	65,1
Nationaal programma onderwijs	0,0	63,9		63,9
Uitkering ventilatie scholen	0,0	91,5		91,5
Specifieke uitkering toeslagen problematiek	10,3		10,3	0,0
Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg	254,2	63,3	66,9	250,6
Noodsteun culturele sector	25,0		25,0	0,0
Rijksbijdrage Regeling Reductie Energieverbruik RRE	142,3		142,3	0,0
TOZO	1.288,4	1.053,0	2.733,4	-392,0
	3.234,0	1.977,1	3.683,9	1.527,2

Investerings stedelijke vernieuwing

Het restant van de verleende subsidie is beschikbaar voor project Jozefpark.

Spoorweglawaaai

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in 2008, 2011, 2013 en 2015 subsidies verleend van in totaal € 693.057 voor sanering van spoorweglawaaai (plaatsing raildempers en gevelsanering). De raildempers zijn in 2014 geplaatst. De gevelsanering is onder regie van de omgevingsdienst West Holland in 2015 afgerond. In de jaarrekening 2015 is de besteding van de subsidie verantwoord in de Sisa bijlage. In 2021 hebben wij de definitieve beschikking ontvangen.

Verkeerslawaaai

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in juli 2014 een subsidie verleend van € 158.418 voor voorbereiding gevelmaatregelen aan 213 woningen in de nabijheid van de N208. De helft van de subsidie is in 2014 als voorschot uitbetaald. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland. Er zijn in 2016 € 75.168 kosten gemaakt. In 2020 zijn er € 30.400 kosten gemaakt. In 2021 zijn er € 79.200 aan kosten gemaakt.

Onderwijsachterstanden Beleid (OAB)

Voor de periode 2019-2023 ontvangt Hillegom van het ministerie van jaarlijks een specifieke uitkering voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid. Als er in een jaar minder besteed is kan dit bedrag meegenomen worden naar het volgende jaar. Afrekening van de periode 2019-2023 vindt plaats bij de jaarrekening 2023.

SPUK Sport 2019

Voor de compensatie van het btw-nadeel op het gebied van sport is een specifieke uitkering ontvangen van € 94.827,42. Daarvan is een deel terug betaald aan het rijk overige gedeelte € 50.962 wordt op een latere termijn met sportfondsen afgerekend.

SPUK Sport 2020

Voor de compensatie van het btw-nadeel op het gebied van sport is een specifieke uitkering ontvangen van € 95.587,77. In verband met doorgeschoven investeringen en het feit dat Sportfondsen Hillegom niet in de SPUK opgenomen is het bedrag € 93.673,77 aan het Rijk terugbetaald.

SPUK Sport 2021

Voor de compensatie van het btw-nadeel op het gebied van sport is een specifieke uitkering ontvangen van € 85.142. In verband met doorgeschoven investeringen en het feit dat Sportfondsen Hillegom niet in de SPUK opgenomen moet worden dient dit bedrag grotendeels (€ 65.142) aan het Rijk terugbetaald te worden.

Investeringsfondsen maatschappelijke zorg

Vanuit de centrumgemeente Leiden zijn niet benutte middelen maatschappelijke zorg aan de regiogemeenten uitgekeerd. Vanuit dit budget worden projecten gefinancierd ter voorbereiding van decentralisatie maatschappelijke zorg per 1-1-2022. Het saldo per 31-12-2021 van € 250.600 wordt besteed in 2022.

Noodsteun culturele sector

Van de provincie Zuid-Holland is een subsidie ontvangen van € 25.000 voor coronasteun voor de culturele sector. Deze middelen zijn in 2021 besteed.

TOZO

Het ministerie van SZW heeft een specifieke uitkering verleend voor de uitvoering van de TOZO-regeling van € 1.053.039. Aan de LSD is voor de uitvoering een voorschot verleend van € 969.992. Het overschot van € 83.047 dient via SISA afgerekend te worden.

SPUK toeslagen

Van het ministerie van Financiën is in december 2020 een specifieke uitkering ontvangen van € 10.298,13 voor de ondersteuning van gedupeerden van de toeslagenaffaire. Dit bedrag is in 2021 besteed.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen.

(Bedragen x € 1.000)				
Naam Leverancier	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contract-waarde	Totaal verplichting	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal Investeringsfonds	430	1.290	2024
Meerlanden	Beheer openbare ruimte	292	583	2023

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gewaarborgde geldleningen. De gemeente voert een terughoudend beleid in het verstrekken van gemeentegaranties.

(Bedragen x € 1.000)						
	Restantbedrag geldlening per 01-01-2021		Bedrag nieuw gewaarborgde geldleningen 2021	Bedrag aflossingen 2021	Restantbedrag geldlening per 31-12-2021	
	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd	Totaal	Totaal	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
Direct gegarandeerde leningen	-	-	-	-	-	-
Gemeente garantie	628	470		-131	497	444
Deelname Waarborgfonds Soc. Woningbouw	77.704	38.852		-6.318	71.385	35.693
totaal gewaarborgde geldleningen	78.332	39.323	-	-6.450	71.882	36.136

Direct gegarandeerde leningen

Greenport Ontwikkeling maatschappij (GOM) Oorspronkelijk mocht GOM 42 miljoen lenen bij de BNG. 6 Gemeenten staan garant voor elk 7 miljoen. Sinds de fusie Noordwijk/Noordwijkerhout staan 5 gemeenten voor elk 7 miljoen garant, totaal 35 miljoen. Op dit moment heeft de GOM geen geldleningen waar Hillegom voor garant staat.

Deelname Waarborgfonds sociale Woningbouw

De gemeente heeft een achtervangfunctie bij leningen die door woningstichting Stek zijn aangegaan. Deze leningen worden gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De achtervangfunctie houdt in dat gemeenten en rijk (50%/50%) renteloze leningen verstrekken als het WSW in financiële problemen geraakt. Het risico voor gemeenten is zeer gering en de woningstichting kan goedkoper lenen. Dit houdt sociale woningbouw beter betaalbaar. Het maximum dat Stek kan lenen (met een achtervang van de gemeente Hillegom) heeft een relatie met de WOZ-waarde van de woningen in Hillegom die in eigendom zijn van Stek en met de financiële situatie waarin Stek verkeert. Het WSW beoordeelt Stek als voldoende kredietwaardig. Het schuldrestant per 31-12-2020 is 15,8 % van de WOZ-waarde zodat de leningen ruimschoots worden gedekt door waarde van het woningbezit van Stek.

Toelichting op de programma's

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2021 en de rekening 2021 toegelicht. Conform het BBV, artikel 21, treft u een overzicht met de belangrijkste verschillen aan.

Vitaliteit

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	-970	-907	63
Openbaar basisonderwijs	-80	-121	-41
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-934	-783	151
Thema Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.972	-2.152	820
Arbeidsparticipatie	-260	-258	2
Inkomensregelingen	-6.911	-6.233	678
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-392	-345	47
Begeleide participatie	-1.811	-1.720	91
Maatwerkdienstverlening 18+	-5.040	-4.697	343
Wijkteams	-1.599	-1.711	-112
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.463	-4.371	92
Geëscaleerde zorg 18-	-374	-391	-17
Geëscaleerde zorg 18+	-14	-14	0
Thema Sport & Gezondheid			
Sportbeleid en activering	-559	-311	248
Volksgezondheid	-1.607	-1.666	-59
Sportaccommodaties	-748	-902	-154
Totaal lasten	-28.734	-26.582	2.152

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	242	243	1
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	247	131	-116
Thema Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	89	88	-1
Inkomensregelingen	5.408	5.253	-155

Wijkteams	0	269	269
Maatwerkdienstverlening 18-	10	16	6
Thema Sport & Gezondheid			
Sportbeleid en activering	0	25	25
Volksgezondheid	101	75	-26
Sportaccommodaties	344	330	-14
Totaal baten	6.441	6.430	-11
Saldo voor resultaatbestemming	-22.293	-20.152	2.141

Reserves	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-509	-3	506
Onttrekkingen reserves	1.658	252	-1.406
Totaal reserves	1.149	249	-900
Saldo na resultaatbestemming	-21.145	-19.903	1.242

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de rekening 2021:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Thema Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 151		Leerlingenvervoer is een open einde regeling. Dit jaar zijn er meer kosten gemaakt dan vorig jaar.	-€ 52
			Van het rijk ontvangen gelden Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) mogen in 4 jaar per 2018 besteedt worden, nog niet alles uitgegeven, daarom naar volgend jaar doorgeschoven.	€ 147
			Lokaal onderwijsbeleid-REA/Arbeidsmigranten wordt gebruikt om initiatieven uit het veld uit te betalen. Vanwege corona en de beperkingen binnen onderwijs en jeugdhulp zijn er veel minder activiteiten en trajecten uitgevoerd in 2021. Verwacht wordt dit in 2022 op te kunnen pakken.	€ 39
			Overige	€ 17
			Subtotaal	€ 151
Onderwijshuisvesting	€ 63		Betreft een budget voor tijdelijke huisvesting van de Meer en dorpschool in afwachting van het nieuwe IKC gebouw. De oplevering van de school is vertraagd. Voor € 17.000 is een overheveling aangevraagd omdat door de vertraging nog kosten zijn in 2022.	€ 45
			Overige	€ 18
			Subtotaal	€ 63
Openbaar basisonderwijs		-€ 41	Bewegingsonderwijs gymzalen scholen betreft voor € 33.500 lasten van 2020 die pas in 2021 in rekening zijn gebracht en waar in 2020 geen rekening mee is gehouden.	-€ 41
			Overige	
			Subtotaal	-€ 41

Totaal thema	€ 173	Totaal	€ 173
Thema Sociaal domein			
Arbeidsparticipatie	€ 2	Overige	€ 2
		Subtotaal	€ 2
Begeleide participatie	€ 91	Begeleide participatie de afrekening met GR KDB vindt later in 2022 plaats.	€ 91
		Subtotaal	€ 91
Geëscaleerde zorg 18-	-€ 17	Overige	-€ 17
		Subtotaal	-€ 17
Inkomensregelingen	€ 678	Armoedegelden - In het Armoedebeleid Hillegom 2019-2022 dat is vastgesteld door de raad in 2019, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2016) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Het restant bedraagt € 296.000	€ 296
		Dit betreft het budget van Project Meedoen!. Dit project is binnen de ISD opgepakt en wordt via de bijdrage aan de ISD verantwoord.	€ 37
		Aan de TOZO bijdrage is minder betaald dan geraamd.	€ 71
		De bijdragen aan de ISD voor bijstand zijn lager dan geraamd.	€ 274
		Subtotaal	€ 678
Maatwerk dienstverlening 18-	€ 92	De bijdrage aan Holland Rijnland Jeugdzorg is lager dan geraamd.	€ 140
		Overige	-€ 48
		Subtotaal	€ 92
Maatwerk dienstverlening 18+	€ 47	De bijdragen aan de ISD voor WMO zijn lager dan geraamd.	€ 47
		Subtotaal	€ 47
Maatwerk voorzieningen (WMO)	€ 343	De bijdragen aan de ISD voor hulp in de huishouding, begeleiding en vervoersvoorzieningen zijn lager dan geraamd.	€ 343
		Subtotaal	€ 343
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 820	Maatschappelijke zorg-er is € 68.000 ontvangen van centrumgemeente Leiden i.v.m. niet benutte bedragen Beschermd Wonen. Er is een projectplan opgesteld om een aantal (zwerf)jongeren die tussen wal en schip vallen bij elkaar te huisvesten met passende begeleiding. Project is opgestart, er worden nog een aantal kosten gemaakt, geschat is € 15.000. Hiervoor is overheveling aangevraagd. De rest valt vrij.	€ 68
		Maatschappelijke zorg Preventie. Er is minder uitgegeven dan begroot.	€ 59
		Maatschappelijke zorg dak-en thuislozen. Overheveling is aangevraagd. Uitvoering is in 2022, gezamenlijk met de andere 4 gemeenten in de DBS.	€ 50
		Maatschappelijke zorg overig	€ 5
		Ondersteuning organisaties i.v.m. corona- reserve)In 2020 is € 400.000 beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. Dit bedrag is volledig naar 2021. Tegen de verwachting in hebben organisaties deze regelingslechts beperkt nodig gehad (€ 25.000)	€ 375

		Statushouders In 2021 zijn budgetten opgehoogd voor de invoering van de wet inburgering en voor de ondersteuning van de tussengroep € 102919 deze gelden worden in 2022 uitgegeven en hiervoor is een overheveling gevraagd. De rest van het bedrag valt vrij.	€ 127
		Welzijnswerk Voor een deel van de financiering van de ondersteuning van mantelzorgers konden we afgelopen jaren, ook in 2021, nog gebruik maken van het incidentele budget Huishoudelijke Hulp Toelage. Het budget Waardering mantelzorg bleef hierdoor in 2021 onderbenut. In mei 2021 is een visie op mantelzorgondersteuning en -waardering voorgelegd aan de raad over keuzes over inzet van het budget vanaf 2022 .	€ 56
		WMO Beleid Door de coronamaatregelen hebben diverse activiteiten niet kunnen plaatsvinden en hebben er geen netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden. In het budget was ook rekening gehouden met verbouwingskosten Voor leder 1, deze zijn nu deels afschrijving geworden waardoor deze niet drukken op begroting van een jaar.	€ 36
		Overige	€ 44
		Subtotaal	€ 820
Wijkteams	-€ 112	Aan Preventie Jeugd en gezin is minder uitgegeven door onr meer lagere bijdrage aan de RDOG.	€ 63
		De kosten voor de Toegang wijkteams zijn hoger dan geraamd door de gemaakte kosten voor de integrale toegang.	-€ 195
		Overige	€ 19
		Subtotaal	-€ 112
Totaal thema	€ 1.943	Totaal	€ 1.943
Thema Sport en gezondheid			
Sportaccommodaties		-€ 154 Binnensportaccommodatie De Vosse Dit verschil komt doordat de volledige subsidie ten laste van sportbeleid is geboekt terwijl een deel daarvan (€ 199.000) begroot is bij Sportbeleid. Per saldo is er geen verschil (zie verschil onder sportbeleid	-€ 196
		Groen - overig sport. Kosten zijn verantwoord binnen het taakveld Groen.	€ 42
		Subtotaal	-€ 154
Sportbeleid en activering	€ 248	Beheer en exploitatiebijdrage. Zie verklaring onder sportaccommodaties, een deel van de subsidie had ten laste van sportbeleid moeten komen. Per saldo is er geen verschil.	€ 199
		Er zijn minder subsidies verleend dan geraamd.	€ 49
		Subtotaal	€ 248
Volksgezondheid		-€ 59 Bestrijding infectieziekten (corona). Dit betreft het openen en sluiten van de Hoofdstraat in drukke periodes. De lasten waren niet begroot.	-€ 59
		Subtotaal	-€ 59
Totaal thema	€ 35	Totaal	€ 35
Totaal lasten	€ 2.151		€ 2.151
Baten			

Thema Onderwijs

Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-€ 116	Lokaal onderwijsbeleid-OAB/Overige Van het rijk ontvangen gelden Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) mogen in 4 jaar per 2018 besteedt worden, nog niet alles uitgegeven, daarom naar volgend jaar doorgeschoven.	-€ 119
			Overige	€ 3
			Subtotaal	-€ 116
Onderwijshuisvesting	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Totaal thema		-€ 115	Totaal	-€ 115
Thema Sociaal domein				
Wijkteams	€ 269		Toegang wijkteams Dit betreft de doorbelasting van de kosten die door de gemeente Hillegom zijn gemaakt voor andere gemeenten. Daarnaast is ook 2020 in rekening gebracht. . De doorbelasting is niet geraamd.	€ 269
			Subtotaal	€ 269
Inkomensregelingen		-€ 155	Inkomensvoorzieningen betreft de verrekening van de TOZO regeling 2020, deze was in 2020 niet opgenomen. Daarnaast was er een lagere bijdrage BUIG dan geraamd.	-€ 155
			Subtotaal	-€ 155
Maatwerk-dienstverlening 18-Samenkracht en burgerparticipatie	€ 6		Overige	€ 6
			Subtotaal	€ 6
		-€ 1	Statushouders betreft een begroot bedrag voor Rijksbijdrage RMBA	-€ 26
			Ondersteuning organisaties i.v.m. corona	€ 25
			Subtotaal	-€ 1
Totaal thema		€ 119	Totaal	€ 119
Thema Sport en gezondheid				
Sportbeleid en activering	€ 25		Overige	€ 25
			Subtotaal	€ 25
Volksgesondheid		-€ 26	Minder SPUKbijdrage dan geraamd.	-€ 26
			Subtotaal	-€ 26
Sportaccommodaties		-€ 14	Overige	-€ 14
			Subtotaal	-€ 14
Totaal thema		-€ 14	Totaal	-€ 14
Totaal baten		-€ 11		-€ 11
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 506		De bijdrage aan de reserve kapitaallasten is lager dan geraamd, de investeringen moeten nog worden gedaan.	€ 506
			Subtotaal	€ 506
Onttrekkingen reserves		-€ 1.406	Voor programma 1 is een onttrekking van ongeveer € 1,0 miljoen begroot voor de overgehevelde budgetten vanuit 2020. De werkelijke uitgaven in 2021 bedroegen € 208.000. Hierdoor wordt € 830.000 minder onttrokken aan de algemene reserve dan begroot.	-€ 830
			Minder onttrekkingen aan de reserves.	-€ 576
			Subtotaal	-€ 1.406
Totaal reserves		-€ 900		-€ 900
Eindtotaal	€ 1.240			€ 1.240

Leefomgeving

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-1.191	-1.181	10
Thema Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	-749	-787	-38
Crisisbeheersing en brandweer	-1.394	-1.385	9
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	-2.537	-2.371	166
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.047	-2.204	-157
Begraafplaatsen en crematoria	-112	-169	-57
Riolering	-1.676	-1.639	37
Milieubeheer	-1.243	-1.244	-1
Thema Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	-3.576	-3.794	-218
Parkeren	-109	-109	0
Recreatieve havens	-141	-44	97
Thema Wonen			
Wonen en bouwen	-2.622	-739	1.883
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-5.366	-3.831	1.535
Totaal lasten	-22.763	-19.497	3.266

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	0	330	330
Thema Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	24	14	-10
Crisisbeheersing en brandweer	46	135	89
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	3.489	3.329	-160
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5	9	4
Begraafplaatsen en crematoria	87	153	66
Riolering	2.384	2.395	11
Milieubeheer	0	165	165

Thema Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	73	97	24
Parkeren	3	3	0
Recreatieve havens	12	2	-10
Thema Wonen			
Wonen en bouwen	1.314	585	-729
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.352	3.960	-1.392
Totaal baten	12.789	11.177	-1.612
Saldo voor resultaatbestemming	-9.974	-8.318	1.656

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-5.813	-4.706	1.107
Onttrekkingen reserves	8.949	6.338	-2.611
Totaal reserves	3.136	1.632	-1.504
Saldo na resultaatbestemming	-6.838	-6.685	153

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de rekening 2021:
Bedragen x € 1.000

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	€ 10		HLTsamen berekent de kosten van extern personeel door aan de gemeenten. Het merendeel van deze kosten komt ten laste van de projecten binnen de gemeente. Een ander deel betreft echter algemene uren. Deze blijven achter op planvorming algemeen. Deze kosten waren niet eerder bekend, omdat het tijdschrijfsysteem in 2021 nog niet geoptimaliseerd was. Voor een deel worden deze kosten gecompenseerd door lagere kosten voor adviezen van derden.	-€ 148
			De kosten voor adviezen van derden komen lager uit. Dit compenseert een deel van de kosten van inhuur van extern personeel.	€ 74
			De kosten voor de Omgevingsvisie komen lager uit. Voor een deel van € 60.000 gaat het hier om een structureel budget dat niet voldoet aan de criteria om over te hevelen. Van het incidentele deel ligt er een voorstel om € 60.000 over te hevelen naar 2022. De software om te voldoen aan wettelijke technische eisen voor opname van de visie in het landelijke DSO is pas sinds kort beschikbaar.	€ 165
			Door een latere start van het omgevingsplan 2.0 zijn er minder kosten gemaakt in 2021 dan begroot. Resterende kosten en inzet worden in 2022 uitgevoerd. Het voorstel is om het resterende budget van 2021 over te hevelen.	€ 104

		De kosten voor anterieure overeenkomsten, bijvoorbeeld ook de toerekening van uren, verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. De rechtmatigheid voor de afwijkingen binnen dit taakveld volgt uit de verplichting in het BBV om directe uren toe te schrijven aan investeringen en projecten, voor de overhead geldt de kan-bepaling. Verder geldt de bepaling uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen. Zie ook de baten.	-€ 183
		Overige	-€ 2
		Subtotaal	€ 10
Totaal thema	€ 10	Totaal	€ 10
Theam Openbare orde en veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	€ 9	Jaarlijks betaald de gemeente Hillegom de kosten van één brandweerauto. Deze kosten zijn vervolgens doorbelast.	-€ 38
		Van de Veiligheidsregio Hollands Midden is in 2021 de eindafrekening over 2020 ontvangen. Dit resulteert in een teruggave van € 41.000	€ 41
		Overige	€ 6
		Subtotaal	€ 9

Openbare orde en veiligheid		-€ 38	Er zijn dit jaar meer controles uitgevoerd in verband met het naleven van de APV.	-€ 44
			Overige	€ 6
			Subtotaal	-€ 38
Totaal thema		-€ 29	Totaal	-€ 29
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	€ 166		Door de betere scheiding van afvalstoffen zijn er minder lasten dan geraamd.	€ 166
			Subtotaal	€ 166
Begraafplaatsen en crematoria		-€ 57	Er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden waardoor er extra kosten zijn voor de begraafplaats	-€ 42
			Er is extra personele inzet geweest voor de begraafplaats administratie	-€ 20
			Overige	€ 5
			Subtotaal	-€ 57
Milieubeheer		-€ 1	Voor het project Duurzaamheid is een budget van € 1,5 miljoen door de raad beschikbaar gesteld. De uitvoering loopt door de jaren heen en de uitgaven blijven achter op de oorspronkelijke raming. Vanwege de onzekerheid van deze raming is in 2018 voor de uitvoering een reserve gevormd. Verrekening vindt plaats via de reserves (zie mutaties reserves).	€ 148
			De Regeling Reductie Energiegebruik valt onder de SISA. In 2021 is het restant van de vorig jaar ontvangen subsidie volledig benut. Zie ook de baten. Daar zijn de in 2021 nog beschikbare middelen van € 142.000 voor de RRE-regeling opgenomen.	-€ 146
			Overige	-€ 3
			Subtotaal	-€ 1
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-€ 157	Er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden	-€ 57
			Hogere kosten en meer aanschaf van beplanting	-€ 32
			Voor spelen was er onvoldoende budget voor het verwijderen van oude speelplekken en aanleg rondom de speelplekken	-€ 61
			Kwartiermaker voor de begeleiding van klimaatadaptatiestrategie	-€ 39
			Overige	€ 32
			Subtotaal	-€ 157
Riolering	€ 37		Er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden hierdoor zijn er lagere kosten.	€ 37
			Subtotaal	€ 37
Totaal thema		-€ 12	Totaal	-€ 12
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer		-€ 218	Als gevolg van diverse oorzaken is het opstellen van het mobiliteitsplan vertraagd. Het project is reeds aangevangen. Voorgesteld wordt om een gedeelte van het budget (€ 20.000) over te hevelen naar 2022.	€ 23
			Wegen, lagere kosten voor onderhoud	€ 24
			Kunstwerken (civiel), er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden hierdoor zijn er lagere kosten.	€ 29

		Gladheidsbestrijding, er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden hierdoor zijn er hogere kosten.	-€ 17
		Hogere kosten voor elektriciteit van de openbare verlichting.	-€ 114
		Straatmeubilair, er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden hierdoor zijn er lagere kosten.	€ 26
		Straatreiniging, er heeft een nieuwe verdeling vanuit de Meerlanden plaats gevonden hierdoor zijn er hogere kosten.	-€ 213
		Verkeersregelininstallaties, lagere kosten voor onderhoud.	€ 15
		Overige	€ 9
		Subtotaal	-€ 218
Recreatieve havens	€ 97	Water recreatief, lagere kosten voor onderhoud.	€ 97
		Overige	
		Subtotaal	€ 97
Totaal thema		-€ 121 Totaal	-€ 121
Thema wonen			
Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	€ 1.535	De kosten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan naar de Balans. De baten en lasten zijn (nagenoeg) gelijk. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en zijn om die reden rechtmatig.	€ 1.522
		Overige	€ 13
		Subtotaal	€ 1.535
Wonen en bouwen	€ 1.883	De uitgaven voor de ontwikkeling van HD Plein Zuid gaan voor de gemeente plaatsvinden zodra de anterieure overeenkomst is gesloten en omgevingsvergunningen zijn verleend. Dat is in 2021 niet gebeurd. Voor de sloop heeft de afgifte van de ontheffing voor de Flora & Fauna (vleermuizen) door de Omgevingsdienst veel langer geduurd dan gepland. Vanwege een negatief advies van de erfgoedcommissie en het inadequaat oppakken van dit advies door de initiatiefnemers heeft het plan voor de ontwikkeling van DunantStaete vertraging opgelopen.	€ 1.188
		De uitgaven voor het uitvoeringsprogramma Wonen zijn in 2021 minder geweest dan begroot. Deels te verklaren omdat er vanwege corona geen participatieve bijeenkomsten georganiseerd zijn en deels omdat we nauwelijks beroep hebben gedaan op externe expertise voor de uitvoering van uitvoeringsprogramma. Verder lag de focus van de beleidsontwikkeling dit jaar op de regio Holland Rijnland. De uitgaven die daarmee gemoeid zijn komen niet ten laste van dit budget. In 2022 wordt het woonprogramma geactualiseerd.	€ 45

			In 2021 zijn er projectsubsidies ontvangen voor woningbouwprojecten in Hillegom (Graaf Janlaan en Savioschool). In 2021 zijn hiervoor voorschotten ontvangen. De uitgaven en definitieve afrekening vinden later plaats. Zie ook de baten.	€ 663
			Overige	-€ 13
			Subtotaal	€ 1.883
Totaal thema	€ 3.418		Totaal	€ 3.418
Totaal lasten	€ 3.266			€ 3.266
Baten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	€ 330		De opbrengsten voor anterieure overeenkomsten verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. Het verschil tussen baten en lasten in 2021 wordt veroorzaakt doordat enkele anterieure overeenkomsten zijn afgerond en van de balans zijn afgeboekt ten gunste van het resultaat.	€ 301
			Overige	€ 29
			Subtotaal	€ 330
Totaal thema	€ 330		Totaal	€ 330
Theam Openbare orde en veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	€ 89		Doorbelasting van het leasecontract van de brandweerauto is niet geraamd en geeft een voordeel. Hogere opbrengst sluit aan op hogere uitgaven.	€ 46
			Ontvangen subsidie CTB (corona toegangsbewijs)	€ 43
			Subtotaal	€ 89
Openbare orde en veiligheid		-€ 10	Overige	-€ 10
			Subtotaal	-€ 10
Totaal thema	€ 79		Totaal	€ 79
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval		-€ 160	Opbrengst voor de grondstoffen en de jaarlijkse vergoeding via het afvalfonds zijn lager dan geraamd.	-€ 113
			Baten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten zijn lager dan geraamd door achterblijven van oplevering nieuwe woningen.	-€ 47
			Subtotaal	-€ 160
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 4		Overige	€ 4
			Subtotaal	€ 4
Begraafplaatsen en crematoria	€ 66		Hogere opbrengsten voor de afkoop van onderhoud.	€ 66
			Subtotaal	€ 66
Riolering	€ 11		Opbrengsten voor aansluiten van woningen op riool die niet zijn geraamd.	€ 24
			Overige door achterblijven van oplevering nieuwe woningen.	-€ 13
			Subtotaal	€ 11
Milieubeheer	€ 165		De Regeling reductie energiegebruik valt onder de SISA. In 2021 is het restant van de vorig jaar ontvangen subsidie volledig benut. Zie ook de lasten.	€ 142
			Overige	€ 23

Totaal thema	€ 86		Subtotaal	€ 165
			Totaal	€ 87
Thema Verkeer en vervoer				
Parkeren	€ 0		Overige	€ 0
			Subtotaal	€ 0
Verkeer en vervoer	€ 24		Verkeersbeleid overig	€ 3
			Wegen, meer aanvragen voor het leggen van leidingen en kabels. Hierdoor hogere opbrengst van de degeneratiekosten	€ 41
			Minder opbrengst lichtmastreclames	-€ 24
			Overige	€ 4
			Subtotaal	€ 24
Recreatieve havens		-€ 10	Overige	-€ 10
			Subtotaal	-€ 10
Totaal thema	€ 14		Totaal	€ 14
Thema wonen				
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		-€ 1.392	De baten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan naar de Balans. De baten en lasten zijn (nagenoeg) gelijk. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en zijn om die reden rechtmatig.	-€ 1.392
			Subtotaal	-€ 1.392
Wonen en bouwen		-€ 729	In 2021 zijn projectsubsidies geraamd voor woningbouwprojecten in Hillegom (Graaf Janlaan en Savioschool). De subsidies zijn nog niet ontvangen. De uitgaven en definitieve afrekening vinden later plaats.	-€ 663
			Minder ontvangen leges vergunningen bouw.	-€ 65
			Overige	-€ 1
			Subtotaal	-€ 729
Totaal thema		-€ 2.121	Totaal	-€ 2.121
Totaal baten		-€ 1.611		-€ 1.611
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 1.053		Krediet herinrichting Prinses Irenelaan (?)	€ 750
			Krediet reconstructie Nieuweweg	€ 780
			1e Berap kapitaallastenreserve investeringen	-€ 477
			Subtotaal	€ 1.053
Onttrekkingen reserves		-€ 2.557	De onttrekking voor HD Plein Zuid, heeft niet plaatsgevonden. In 2021 zijn daar geen kosten voor geweest. Zie lasten taakveld Wonen en bouwen.	-€ 1.188
			De onttrekking voor de kapitaallasten komt lager uit:	
			- Prinses Irenelaan, zie ook toevoeging reserves	-€ 750
			- Nieuweweg, zie ook toevoeging reserves	-€ 780
			- Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied	-€ 205
			- Overige kapitaallasten	€ 800
			De lasten voor het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid kwamen lager uit en zodoende ook de onttrekking uit de reserve.	-€ 86

			De lasten voor de Economische agenda kwamen lager uit en zodoende ook de onttrekking uit de reserve. Zie de lasten in programma 3.	-€ 89
			De lasten voor het Omgevingsplan kwamen lager uit en zodoende ook de onttrekking uit de reserve.	-€ 101
			De lasten voor de Omgevingsvisie kwamen lager uit en zodoende ook de onttrekking uit de reserve.	-€ 101
			Overige afwijkingen in de onttrekkingen uit de reserve.	-€ 57
			Subtotaal	-€ 2.557
Totaal reserves		-€ 1.504		-€ 1.504
Eindtotaal	€ 153			€ 153

Bedrijvigheid

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Centrumontwikkeling			
Economische promotie	-221	-139	82
Thema Kunst en Cultuur			
Media	-482	-493	-11
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-622	-335	287
Cultureel erfgoed	-66	-43	23
Thema Lokale economie			
Economische havens en waterwegen	-9	-11	-2
Thema Regionale economie			
Economische ontwikkeling	-910	-636	274
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-53	-42	11
Totaal lasten	-2.363	-1.699	664

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Centrumontwikkeling			
Economische promotie	3	0	-3
Thema Regionale economie			
Economische ontwikkeling	22	0	-22
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	11	-2
Totaal baten	38	11	-27
Saldo voor resultaatbestemming	-2.325	-1.689	636

Reserves	Begroting	Rekening	Vershil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	247	0	-247
Totaal reserves	247	0	-247
Saldo na resultaatbestemming	-2.078	-1.688	390

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de rekening 2021:
Bedragen x € 1.000

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	€ 82		Er is minder gebruik gemaakt van het budget voor toerisme, omdat de recreatieve en toeristische activiteiten nagenoeg stilgelegd hebben door COVID-19.	€ 36
			De bloemencorso vond in 2021 niet plaats. De lasten voor het alternatief kwamen lager uit.	€ 29
			Overige	€ 17
			Subtotaal	€ 82
Totaal thema	€ 82		Totaal	€ 82
Thema Kunst en cultuur				
Cultureel erfgoed	€ 23		Overige	€ 23
			Subtotaal	€ 23
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€ 287		De indexerings van de subsidie van de Welzijnsinstellingen is in 2021 niet overgeboekt naar de instellingen, een voordeel van € 81.000. Daarnaast is er minder subsidie verleend aan overige instellingen.	€ 113
			De Kunst in de Buitenruimte is nog niet gerealiseerd.	€ 170
			Overige	€ 4
			Subtotaal	€ 287
Media		-€ 11	Overige	-€ 11
			Subtotaal	-€ 11
Totaal thema	€ 299		Totaal	€ 299
Thema lokale economie				
Economische havens en waterwegen		-€ 2	Overige	-€ 2
			Subtotaal	-€ 2
Totaal thema		-€ 2	Totaal	-€ 2
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 11		Overige	€ 11
			Subtotaal	€ 11
Economische ontwikkeling	€ 274		Voor het coronasteunpakket en cofinanciering activiteiten ondernemers zijn in 2021 geen uitgaven gedaan. Voor de cofinanciering van de activiteiten (€ 35.000) stellen we voor om het budget over te hevelen naar 2022. Door alle coronamaatregelen zijn er door de ondernemers uit het centrum nog geen activiteiten ontwikkeld waaraan bijgedragen kan worden. Deze worden in 2022 wel verwacht.	€ 45

			De samenwerking met de Stichting Economic Board in de oorspronkelijke vorm eindigde per 31 december 2021. Een gevolg daarvan is dat de Economic Board een bedrag heeft terugbetaald. Zie ook mutaties reserves (in programma 2).	€ 89
			De gemeente draagt bij aan het project Entree N207/N208. De bijdrage aan Lisse voor dit project is geraamd op € 96.680 en zal bij de realisatie afgerekend worden. De afrekening vindt niet in 2021 plaats. Wij stellen daarom voor het bedrag over te hevelen naar 2022. Zie ook mutaties reserves.	€ 97
			Overige	€ 43
			Subtotaal	€ 274
Totaal thema	€ 285	€ 0	Totaal	€ 285
Totaal lasten	€ 664			€ 664
Baten				
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie		-€ 3	Overige	-€ 3
			Subtotaal	-€ 3
Totaal thema		-€ 3	Totaal	-€ 3
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-€ 2	Overige	-€ 2
			Subtotaal	-€ 2
Economische ontwikkeling		-€ 22	Overige	-€ 22
			Subtotaal	-€ 22
Totaal thema		-€ 24	Totaal	-€ 24
Totaal baten		-€ 27		-€ 27
Reserves				
Toevoegingen reserves				
			Subtotaal	€ 0
Onttrekkingen reserves		-€ 247	De Kunst in de Buitenruimte is nog niet gerealiseerd.	-€ 130
			De onttrekking voor het project Entree N207/N208 heeft niet plaatsgevonden, omdat er in 2021 geen lasten voor waren. Zie ook onder lasten Economische ontwikkeling.	-€ 97
			In verband met de brede participatie en zorgvuldigheid van het traject vindt de afronding van de Visie Verblifsrecreatie begin 2022 plaats en wordt hierdoor het uitvoeringsprogramma in 2022 opgepakt. De onttrekking hiervoor in 2021 heeft daarom niet plaatsgevonden.	-€ 20
			Subtotaal	-€ 247
Totaal reserves		-€ 247		-€ 247
Eindtotaal	€ 390			€ 390

Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Dienstverlening			
Burgerzaken	-607	-561	46
Beheer overige gebouwen en gronden	-357	-316	41
Thema Regionale samenwerking			
Bestuur	-1.574	-1.484	90
Totaal lasten	-2.538	-2.361	177

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Dienstverlening			
Burgerzaken	293	252	-41
Beheer overige gebouwen en gronden	357	495	138
Thema Regionale samenwerking			
Bestuur	28	61	33
Totaal baten	678	808	130
Saldo voor resultaatbestemming	-1.860	-1.553	307

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-2	-2	
Onttrekkingen reserves	743	662	-81
Totaal reserves	740	659	-81
Saldo na resultaatbestemming	-1.119	-894	225

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de rekening 2021:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 41		Lagere kosten sloop opstallen HD Plein Zuid	€ 28
			Overige	€ 13
			subtotaal	€ 41
Burgerzaken	€ 46		Hogere uitgave aan verkiezingen vanwege corona crisis	-€ 21
			Er zijn dit jaar minder rijbewijzen, reisdocumenten en diverse verklaringen verkocht dan verwacht.	€ 67

Totaal thema	€ 87		subtotaal	€ 46
			Totaal	€ 87
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	€ 90		Lagere uitgaven t.b.v. raad en raadscommissies	€ 26
			Eindafrekening WKR is nog niet ontvangen	€ 48
			Meer salariskosten griffie dan begroot	-€ 36
			Minder uitgaven voor de raad en raadscommissies	€ 26
			Wachtgeld betaald voor vertrokken wethouders en geen storting noodzakelijk voor voorziening pensioenen.	€ 23
			Overige	€ 3
			subtotaal	€ 90
Totaal thema	€ 90		Totaal	€ 90
Totaal lasten	€ 177		totaal	€ 177
Baten				
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 138		In gebruik name kantoorruimte Solution, waardoor meer huuropbrengst	€ 23
			Hogere ontvangsten afkoopsommen erfpacht	€ 106
			Overige	€ 8
			subtotaal	€ 138
Burgerzaken		-€ 41	Minder leges ontvangsten door lagere uitgave rijbewijzen, reisdocumenten en div. verklaringen	-€ 41
			subtotaal	-€ 41
Totaal thema	€ 97		Totaal	€ 97
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	€ 33		Vrijval uit voorziening pensioenen wethouders.	€ 24
			Overige	€ 9
			subtotaal	€ 33
Totaal thema	€ 33		Totaal	€ 33
Totaal baten	€ 130			€ 130
Reserves				
Toevoegingen reserves				
			Subtotaal	€ 0
Onttrekkingen reserves		-€ 81	Overige	-€ 81
			Subtotaal	-€ 81
Totaal reserves		-€ 81		-€ 81
Totaal	€ 225			€ 225

Algemene middelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Algemene middelen			
Overhead	-7.330	-6.900	430
Treasury	-128	-64	64
Overige baten en lasten	-650	-2	648
Belastingen overig	-894	-953	-59
Totaal lasten	-9.002	-7.919	1.083

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Thema Algemene middelen			
Overhead	13	37	24
Treasury	771	493	-278
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	32.694	33.535	841
Overige baten en lasten	0	-7	-7
OZB niet-woningen	1.270	1.341	71
OZB woningen	3.058	3.075	17
Belastingen overig	1.916	2.039	123
Totaal baten	39.722	40.513	791
Saldo voor resultaatbestemming	30.719	32.593	1.874

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	0	0	
Totaal reserves	0	0	
Saldo na resultaatbestemming	30.719	32.593	1.874

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de rekening 2021:

Bedragen x € 1.000

Thema Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Thema Algemene middelen				
Belastingen overig		-€ 59	Extra lasten voor kosten uit voorgaande jaren.	-€ 27

			Hogere lasten door compensatie opgave kilometrage leidingen en kabels bij Precariobelastingen.	-€ 22
			Overige	-€ 10
			subtotaal	-€ 59
Overhead	€ 430		Realisatie toerekening uren aan investeringen, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten.	€ 431
			Afrekening HLTsamen, afwijking ten opzichte van begrote bijdrage. Zie ook andere afwijkingen.	-€ 23
			Overige	€ 22
			subtotaal	€ 430
Overige baten en lasten	€ 647		Onvoorzien is niet uitgegeven	€ 649
			Overige	-€ 1
			subtotaal	€ 647
Treasury	€ 64		Er is minder rente betaald voor de vaste geldlening door lagere rentekosten. Daarnaast is er geen verhoging van de vaste geldlening gerealiseerd.	€ 64
			subtotaal	€ 64
Totaal thema	€ 1.082		Totaal	€ 1.082
Totaal lasten	€ 1.082			€ 1.082
Baten				
Thema Algemene middelen				
Overhead	€ 24		Bij de afwikkeling van een schade is meer ontvangen dan eerder verwacht.	€ 24
			subtotaal	€ 24
Treasury		-€ 278	De dividend opbrengsten van Alliander, De Meerlanden en de Bank voor Nederlandse Gemeenten blijven achter bij de ramingen door de mindere bedrijfsresultaten van instellingen.	-€ 278
			subtotaal	-€ 278
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 841		Meer ontvangen door aanpassingen in de maatstaven, de bijdrage voor de coronacrisis en POK.	€ 801
			Afrekening algemene uitkering oude jaren	€ 40
			Overige	€ 0
			subtotaal	€ 841
Overige baten en lasten		-€ 7	Overige	-€ 7
			subtotaal	-€ 7
OZB niet-woningen	€ 71		De opbrengsten zijn hoger dan geraamd door hogere WOZ-waarde.	€ 71
			subtotaal	€ 71
OZB woningen	€ 17		Overige	€ 17
			subtotaal	€ 17
Belastingen overig	€ 123		De opbrengsten precariobelastingen voor het hebben van leidingen, kabels of buizen is hoger dan geraamd door de opgave kilometrage van Alliander en Dunea.	€ 126
			Overige	-€ 3
			subtotaal	€ 123
Totaal thema	€ 792		Totaal	€ 792
Totaal baten	€ 792			€ 792
Reserves				

Toevoegingen reserves			Subtotaal	€ 0
Onttrekkingen reserves			Subtotaal	€ 0
Totaal reserves		€ 0		€ 0
Eindtotaal	€ 1.874			€ 1.874

Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Bedragen x € 1.000

nr	Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting 2021		Wijzigingen 2021		Begroting 2021 na wijzigingen		Rekening 2021	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Programma 1: Vitaliteit								
1.1	Zorg- en veiligheidstafel	-10				-10		-12	
1.2	Tijdelijke huisvesting Jozefschool	-21		-27		-48		-31	
1.3	Praktijkondersteuner Jeugd	-32		-11		-43		-43	
1.4	Inzet vaste aanspreekpunten HLT voor bedrijven/instell.	-20				-20		-25	
1.5	Initiatief 'Rookvrije generatie'/'Jeugd op Gezond Gewicht'	-15				-15		-15	
1.6	Onderzoeksbudget De Giraf			-10		-10		-	
1.7	Toegang wijkteams			-24		-24		-	
1.8	Beleidscapaciteit Maatschappelijke ontwikkeling			-59		-59		-59	
1.9	Maatwerk naar algemeen			-13		-13		-50	
1.10	Uitvoering maatschappelijke agenda			-15		-15		-	
1.11	Uitgaven eenzaamheid			-10		-10		-13	
1.12	Bestrijding infectieziekten Covid-19			-234		-234		-234	
1.13	Dekking via algemene reserve:		25				25		10
1.14	Dekking via reserve onderwijshuisvesting		21		27		48		31
2	Programma 2: Leefomgeving								
2.1	Zorg- en veiligheidstafel	-10				-10		-12	
2.2	Vorbereidingskosten div. projecten	-100				-100		-100	
2.3	Mobiliteitsdossiers	-25				-25		-15	
2.4	Onderzoek data tbv (actualisatie) beleid Verkeer en Vervoer.	-30				-30		-19	
2.5	DVO Meerlanden	-15				-15		-19	
2.6	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022	-325				-325		-239	
2.7	Duinpolderweg	-50				-50			
2.8	Omgevingsplan	-80				-80		-59	
2.9	Woningmarktonderzoeken (kadernota 2018)	-20				-20		-	
2.10	Woningbehoefte onderzoeken Woon	-7				-7		-	
2.11	Herinrichting Prinses Irenelaan	-750				-750		-20	
2.12	Legalisatieonderzoeken Greenport			-30		-30		-30	
2.13	Vosse- en Weerlanerpolder, planvorming			-6		-6		-6	
2.14	Dekking via algemene reserve:		1.405				1.405		463
3	Programma 3: Bedrijvigheid								
3.1	Uitvoeringsprogramma Economische agenda Duin- en Bollenstreek	-176				-176		-87	
3.2	Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie	-10				-10		-	
3.3	Cultuureducatie			-6		-6		-6	
3.4	Dekking via algemene reserve		186				186		87

4	Programma 4: Bestuur en Ondersteuning								
4.1	Verkiezingen			-40		-40		-61	
4.2	Actualisatie budgetten leges				7		7		-
4.3	Ondersteuning raad			-10		-10		-6	
4.4	Herziening grondbeleid			-15		-15		-7	
5	Algemene Dekkingsmiddelen								
5.1	Overhead, Communicatie en inzet personeel Covid-19			-190		-190		-190	
5.2	Actualiseren Algemene uitkering				603	-	603		429
	Totaal incidentele baten en lasten	-1.696	1.637	-700	34	-2.396	1.671	-1.359	591

Nr.	Omschrijving
1	Programma 1: Vitaliteit
1.1	De kosten van de zorg- en veiligheidstafel zijn éénmalig en incidenteel.
1.2	De tijdelijke huisvestingskosten zijn incidenteel.
1.3	Betreffen incidentele kosten.
1.4	Tot en met 2021 was deze activiteit incidenteel (voor 3 jaar) toegekend. Vanaf 2022 is dit een structureel budget geworden voor inzet contactfunctionarissen binnen HLT.
1.5	Incidentele activiteit.
1.6	Eenmalige onderzoekskosten.
1.7	-
1.8	Incidenteel budget voor beleids capaciteit.
1.9	Incidentele kosten voor onderzoek naar Wmo.
1.10	
1.11	Betreffen incidentele kosten ter bestrijding eenzaamheid.
1.12	Incidentele lasten voor Covid-19.
1.13	Dekking van de incidentele lasten
1.14	Dekking van de incidentele lasten
2	Programma 2: Leefomgeving
2.1	De kosten van de zorg- en veiligheidstafel zijn éénmalig en incidenteel.
2.2	De voorbereidingskosten zijn incidenteel toegekend.
2.3	Vanuit HLT samen is dit budget aangemerkt als incidenteel. De gemeente heeft dit overgenomen in de begroting.
2.4	Eenmalige onderzoekskosten.
2.5	Incidentele kosten voor onderzoek naar DVO Meerlanden.
2.6	De gemeente heeft een bestemmingsreserve duurzaamheid waar jaarlijks de kosten uit onttrokken worden. De kosten en onttrekking uit de reserve, zijn geraamd tot en met 2022.
2.7	-
2.8	De kosten van het Omgevingsplan zijn éénmalig en incidenteel.
2.9	
2.10	-
2.11	Storting in reserve Kapitaallasten nieuwe investeringen, storting bij realisatie.
2.12	Eenmalige onderzoekskosten.
2.13	Eenmalige onderzoekskosten.
2.14	Dekking van de incidentele lasten
3	Programma 3: Bedrijvigheid
3.1	Financiering uitvoeringsprogramma Economische agenda Duin- en Bollenstreek.
3.2	-
3.3	De evaluatie cultuurbeleid is incidenteel.
3.4	Dekking van de incidentele lasten
4	Programma 4: Bestuur en Ondersteuning
4.1	Verkiezingen vallen volgens notitie normaal gesproken onder structureel, maar door corona crisis is er incidenteel budget toegekend van het Rijk voor de extra maatregelen en extra stemdagen die geregeld zijn.
4.2	-
4.3	Incidenteel budget voor opvangen extra kosten accountant in 2021.
4.4	Incidele lasten voor herziening grondbeleid.

5	Algemene Dekkingmiddelen
5.1	Incidentele lasten voor Covid-19.
5.2	Incidentele baten voor Covid-19.

Structureel evenwicht

De toezichthouder (provincie) ziet op het structureel evenwicht. Dat wil zeggen dat er geen incidentele baten ingezet mogen worden voor structurele lasten. Na eliminatie van de incidentele posten ontstaat het structureel financieel saldo. Dit geeft u inzicht in welke mate de structurele lasten gedekt kunnen worden door de structurele baten.

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Resultaat	-462	3.286
Totaal incidentele baten en lasten excl. reserves	-2.396	1.359
Totaal structurele baten en lasten voor reserves	1.935	4.645
Totaal saldo incidentele toevoegingen reserves	-	-
Totaal saldo incidentele onttrekkingen reserves	1.068	162
Totaal structurele baten en lasten na reserves	867	4.483

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2022 digitaal aan het CBS te verstrekken.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			<i>Aard controle R n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/01</i>	<i>Aard controle R n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/05</i>	
			€ 3.791	€ 45.029	Ja	Ja		
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbeveiligingen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoordings (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/01</i>	<i>Aard controle R n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/05</i>	
		Hollands Midden		€ 42.942	Ja	€ 42.942	Ja	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			Gemeenten					
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: B2/01</i>	<i>Indicator: B2/02</i>	<i>Indicator: B2/03</i>	<i>Indicator: B2/04</i>	<i>Indicator: B2/05</i>	
			€ 0	26	26	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021)	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22				
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>						
<i>Indicator: B2/06</i>	<i>Indicator: B2/07</i>	<i>Indicator: B2/08</i>						
Ja	Ja	Nee						
Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1					
Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)					
Keuze werkelijke	Keuze	Keuze werkelijke	Keuze werkelijke					

			kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i>
			€ 9.880	€ 9.880	€ 3.468	€ 3.468	€ 0	€ 0

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/22</i>		
			€ 12.000	€ 12.000		
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/03</i>	
			Ja	3.864	1.392	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R n.v.t. Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>	<i>Aard controle R n.v.t. Indicator: C1/07</i>		
			1 Uitvoeringsprogramma RRE Hillegom	€ 142.335	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11</i>		
			1 Uitvoeringsprogramma RRE Hillegom	€ 259.889		Ja		
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R n.v.t. Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 n.v.t. Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>

BZK	C62	1 Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	SUVIS21-00792910	€ 0	€ 0	Ja		Nee	
			Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle R n.v.t. Indicator: C62/04			
			27	€ 4.050	€ 744	Nee			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04			
			€ 127.844	€ 0	€ 0	€ 444.780			

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 0	060534 Gemeente Hillegom	€ 0
			Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

IenW	E20	Regeling stimuleringsverkeersmaatregelen 2020-2021	Provincies en Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
				<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>
				<i>Indicator: D14/05</i>	<i>Indicator: D14/06</i>	<i>Indicator: D14/07</i>	<i>Indicator: D14/08</i>
				1060534 Gemeente Hillegom	€ 0	060534 Gemeente Hillegom	€ 0
				Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
				<i>Indicator: E20/01</i>	<i>Indicator: E20/02</i>	<i>Indicator: E20/03</i>	<i>Indicator: E20/04</i>
€ 0	€ 0	€ 0	Nee				
Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk				
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
<i>Indicator: E20/05</i>	<i>Indicator: E20/06</i>	<i>Indicator: E20/07</i>	<i>Indicator: E20/08</i>				

EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: F9/01</i>	<i>Indicator: F9/02</i>	<i>Indicator: F9/03</i>	<i>Indicator: F9/04</i>	<i>Indicator: F9/05</i>	
			1 Transitievisie Warmte	€ 51.099	€ 92.614	Ja		
		Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/06</i>						
		Ja						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente

	Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
		Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
		Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
		Indicator: G2/07	Indicator: G2/08	Indicator: G2/09	Indicator: G2/10	Indicator: G2/11	Indicator: G2/12
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

		(Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Aard controle R Indicator: G2A/02	Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06
1	060534	Gemeente Hillegom	€ 3.081.842	€ 85.030	€ 334.278	€ 1.448	€ 28.771	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Aard controle R Indicator: G2A/08	Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gem eentedeel 2021	1060534 Gemeente Hillegom	€ 183	€ 47.275	€ 556	€ 0	€ 109.848		
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidi die o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)						
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsin formatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/14</i>						
			1060534 Gemeente Hillegom	€ 890						
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekk ing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekk ing (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskos ten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)		

		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G3/01</i>	<i>Indicator: G3/02</i>	<i>Indicator: G3/03</i>	<i>Indicator: G3/04</i>	<i>Indicator: G3/05</i>	<i>Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
<i>Indicator: G3/07</i>	<i>Indicator: G3/08</i>	<i>Indicator: G3/09</i>	<i>Indicator: G3/10</i>	<i>Indicator: G3/11</i>				
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee				

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_ totaa l 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T- 1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsin formatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekk ing Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekk ing (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T- 1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T- 1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/06</i>
		1060534 Gemeente Hillegom	€ 3.363	€ 0	€ 15.875	€ 0	€ 0	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)				
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/07</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/08</i>				
			1060534 Gemeente Hillegom	€ 0				
			Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (overig)

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>				
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee				

		Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)		
		<i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>		
		€ 0	€ 0	0		
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/18</i>
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				

			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totalen 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/06</i>
			1 060534 Gemeente Hillegom	Tozo1	€ 1.295.660	€ 1.185.446	€ 15.958	€ 6.453
			2 060534 Gemeente Hillegom	Tozo2	€ 397.324	€ 117.853	€ 2.036	€ 0
			3 060534 Gemeente Hillegom	Tozo3	€ 273.503	€ 34.482	€ 1.674	€ 0

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekk ing (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstrekk ing (jaar T-1)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhou d (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo- aanvragen levensonderhou d welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsin formatie voor die gemeente invullen					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/12</i>
1	060534 Gemeente Hillegom	Tozo1			€ 347	430	43	€ 0
2	060534 Gemeente Hillegom	Tozo2			€ 0	134	13	€ 0
3	060534 Gemeente Hillegom	Tozo3			€ 0	112	6	€ 0

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoesla gaffaire_ gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: G12/01</i>	<i>Indicator: G12/02</i>	<i>Indicator: G12/03</i>
			€ 0	€ 0	27
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle</i>	

				<i>n.v.t.</i>			
		<i>Indicator: H4/01</i>	<i>Indicator: H4/02</i>				
		€ 5.483	€ 8.424				
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
		13.1 BTW nadeel gemengde kosten	€ 8.424	€ 0	€ 0	€ 8.424	
		Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/06</i>
		1560084297/herziening verlening SPUK Sportakkoord 2021	€ 85.142	€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000
		Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Indicator: H8/07	Indicator: H8/08					
			1560084297/herziening verlening SPUK Sportakkoord 2021	Nee					
			Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoordin g? (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03				
			€ 20.000	Ja	Ja				
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Aard controle R Indicator: H16/03				
			12020	SPUKIJZ21246	€ 22.351				
			22021	SPUKIJZ21R2273	€ 21.908				
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Aard controle R Indicator: H16/08		
			1de Vossen	€ 22.351	€ 22.351	€ 0	2020		
			2de Vossen	€ 21.908	€ 21.908	€ 0	2021		

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven tot en met 2020	Uitgegeven 2021	Restant per 31-12-2021	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2021
Centrumontwikkelingen Hillegom-ISV2	379	0	11.888	-11.509	Krediet kan worden afgesloten	ja
Infrastructurele werken Jozefpark oosthoek	203.000	52.961	0	150.040	Nog niet afgerond	Nee
	-136.000	0	0	-136.000		
Herinrichting Burg. Van Nispenpark en omgeving	1.502.700	2.144.516	-123.889	-517.927	Het project is afgerond en accountantscontrole over de verantwoording van de subsidie heeft plaatsgevonden. Daarmee kan het krediet worden afgesloten.	Ja
	-200.000	-33.058	-662.043	495.101		
Jozefpark grond			2.152	-2.152	Krediet kan worden afgesloten	Ja
Jozefpark	-690.594	-543.994	0	-146.600	We verwachten een overschrijding op het krediet van circa € 150.000. Dit komt door enkele tegenvallers bij de sloop en sanering van de school, zoals asbestsanering, het verleggen van een gasleiding, vervuilde grond (een niet geregistreerd olievat in de grond) en er zijn archeologische vondsten aangetroffen. Deze kosten waren niet te voorzien. Het zijn tegenvallers in de fase van sloop en bouwrijp maken. Op basis van de anterieure overeenkomst komen deze kosten en daarmee de risico's voor rekening van de gemeente. Het addendum van 2020 biedt wel ruimte om de risico's van sloop van de gebouwen en daarbij behorende sanering (deels) neer te leggen bij en dat is vanuit ons ook zeker de insteek in onze gesprekken met Renward. Maar een flink deel van de meerkosten zal sowieso voor rekening komen van de gemeente. Dit zullen we bij het risicomanagement betrekken.	Nee
	700.000	0	154.939	545.061		
	600.000	674.000	-37.600	-36.400		
	-609.406	-130.006	-28.740	-450.660		

Aankoop van het pand Hoofdstraat 126/128	350.000	348.077	512	1.411	Het pand moet nog verkocht worden, onderdeel van DuantStaete	Nee
Grond v.d. Endelaan50, 52 en Henri Dunantplein	521.000	525.382	1.311	-5.693	Tijdelijke parkeerplaatsen moeten nog aangelegd worden. Herontwikkeling moet nog opgestart worden	Nee
Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied	1.027.000	851.286	-2.403	178.117	Tijdelijke parkeerplaatsen moeten nog aangelegd worden. Herontwikkeling moet nog opgestart worden	Nee
Voor leder1 balie verbouwing	0	0	23.307	-23.307	Is onderdeel van de projectkosten integraal toegang. De raad is hiermee akkoord gegaan en heeft geleid tot verhoging van exploitatie budget Toegang Wijkteams. Het gaat in deze echter om een investering en zijn de uitgaven op dit verantwoording. Deze omissie wordt bij de 1e Bestuursrapportage 2022 gecorrigeerd.	nee
Plankosten IKC Fusieschool Jozef/Leerwinkel			50.084	-50.084	Project loopt	Nee
Stichtingskosten IKC	6.326.412	756.692	4.474.882	1.094.838	Project in uitvoering, oplevering in 2022	Nee
Gemeentelijke kosten IKC	1.518.624	269.353	283.713	965.557	Project in uitvoering, oplevering in 2022	Nee
Nieuwbouw basisschool Giraf	3.000.000	0	21.600	2.978.400	Project loopt	nee
Beschoeiing Noorder-Leidsevaart	0	0	-197.708	197.708	Bijdrage van PZH en HR	ja
Zorgeloos groen langs N208	2.100		6.000	-3.900	Project is klaar	Ja
Speelplaats Beetswende 1	20.000	15.000	0	5.000	De verschillende speelplaatsen zijn afgerond en blijven per saldo binnen het totaal beschikbaar gestelde krediet.	Ja
Speelplaats Assumburgh 19	20.000	11.458	6.469	2.074		Ja
Speelplaats Schaepmanlaan 70	20.000	20.584	756	-1.340		Ja
Speelplaats Vondelwende - Albert Verweijlaan	30.000	26.645	1.405	1.950		Ja
Speelplaats Esdoornlaan 13	30.750		31.098	-348		Ja
Speelplaats Stijn Streuvelplantsoen 9	30.750		41.294	-10.544		Ja
Speelplaats De Visserlaan 21	30.750		16.839	13.911		Ja
Speelplaats Bilderdijkweide 13	30.750		0	30.750	In 2023 wordt het Beltpark heringericht. Het skatepark aan de Bilderdijkweide ligt in het Beltpark en wordt in deze herinrichting meegenomen.	Nee
Groen projecten 2021	131.000		0	131.000	Krediet overhevelen naar 2022	nee

Projectkosten inzamelbeleid	725.000	183.335	512.831	28.833	Nieuw (VANG) inzamelbeleid is geïmplementeerd. Restantkrediet overboeken naar het nieuwe jaar 2022. Wordt ingezet bij het vervolgtraject 'VANG gewenningsjaar 2022'.	nee
Aanschaf mobiele installatie Cameratoezicht	30.000	27.607	0	2.393	Installatie is aangeschaft	Ja
Initiatieffase N208 fase 3	4.190.000	3.684.682	56.825	448.493	Project wordt medio dit jaar afgerond.	nee
Kwaliteitsverb.Hoofdstraat nabij Hoftuin	355.100	304.513	10.063	40.524	In 2022 vinden de laatste werkzaamheden aan dit project plaats	Nee
Reconstructies wegen 2018	428.000	23.029	476.917	-71.945	Reconstructie is uitgevoerd. De overschrijding kan geboekt worden op 2019	ja
Reconstructies wegen 2019	428.000	0	0	428.000	Krediet wordt ingezet	nee
Reconstructies wegen 2020	431.000	0	0	431.000	Krediet wordt ingezet	nee
Reconstructies wegen 2021	658.000		66.391	591.609	Krediet wordt ingezet	nee
Rechtsafstrook Leidsestraat	300.000	27.894	0	272.106	Project wacht op doorstart. Doorstart is o.a. van de vervanging riolering Olympiaweg en ontwikkelingen ten westen van de kruising.	nee
Reconstructie Nieuweweg 2020	722.485		363.494	358.991	Project is in uitvoering. Fase 1 is in 2020 afgerond. Fase 2 wordt in 2023 uitgevoerd.	Nee
Aanpassing verkeerssituatie Jozef/leerwinkel	690.000		0	690.000	In 2022 wordt bij de definitieve uitvoering van de project beoordeeld bij het opstellen van de werkplannen.	nee
Vervangen Zuider Leidsevaart brug (beton)	100.000		0	100.000	Er is een startnotitie en een projectplan opgesteld. Uitvoering in 2022.	nee
Reconstructie Meerlaan tussen rotonde en brug			-23.344	23.344	Project is afrond.	Ja
Vervangen verkeersbrug Noorderlaan	210.000	0	0	210.000	Project is in voorbereiding. Uitvoering 2022.	Nee
Kunstwerken beheerplan 2017			4.000	-4.000		Ja
Kunstwerken beheerplan 2018			0	0	Zijn investeringskredieten per brug geworden.	Ja
Kunstwerken beheerplan 2020	184.000	0	5.773	178.227		Ja
Vervanging diverse beschoeiingen 2019	120.000	201.907	3.750	-85.657	Project is afgerond	ja
			-7.183	7.183		
Openbare verlichting 2018	111.000	34.312	82.700	-6.012	Afgerond	ja
Openbare verlichting 2019	205.000	11.869	108.726	84.406	Project loopt	Nee

Openbare verlichting 2020	205.000	0	182.654	22.346	Project loopt	Nee
Openbare verlichting 2021	205.000		0	205.000	Project loopt	Nee
Herinrichting Hoofdstr.N, Deltahof, Mariastraat	1.452.700	1.143.299	141.342	168.059	Overhevelen voor diverse verbeteringen voortvloeiend uit de recent gehouden evaluatie centrumplannen Hillegom	Nee
Uitvoering centrumplannen, deelproject Hoofdstraat Midden en Omgeving	1.958.000	1.553.366	57.352	347.282	Project loopt, afronding in 2022.	Nee
Julianapark	184.000	231.786	3.724	-51.510	Project loopt, afronding in 2022.	Nee
Herinrichting Prinses Irenelaan	750.000		20.038	729.962	De participatie is in 2021 gestart. Begin 2022 start het besteksgereed maken. In ze zomervakantie 2023 wordt het project uitgevoerd.	nee
Gebiedsprogr. B(l)oeiende Bollenstreek 2021	50.000		0	50.000	Nog niet afgerond. In 2021 is een bijdrage geraamd aan het project N207/N208.	Nee
GRP vrijvervalriolering 2020	450.000	54.529	395.253	218	Kan afgesloten worden.	Ja
GRP Vervanging Bouwkundig 2020	25.000	0	14.040	10.960	Kan afgesloten worden	Ja
GRP mechanische riolering 2020 elektrische mechaniek	25.000	18.190	28.369	-21.559	Kan afgesloten worden.	Ja
GRP huisaansluitingen 2020	70.000	0	0	70.000	Projecten nog in voorbereiding	Nee
GRP afkoppel maatregelen 2020	100.000	850	0	99.150	Project nog in voorbereiding.	Nee
GRP Ombouw VGS naar GS 2020	50.000	0	31.800	18.200	Project loopt	Nee
GRP vrijvervalriolering 2021	290.000		0	290.000	Projecten nog in voorbereiding.	Nee
GRP mechanische riolering 2021 elektrische mechaniek	200.000		56.738	143.262	projecten nog in uitvoering.	Nee
GRP huisaansluitingen 2021	50.000		17.017	32.983	Projecten nog in voorbereiding.	Nee
GRP afkoppel maatregelen 2021	150.000		0	150.000	Projecten nog in voorbereiding.	Nee
GRP Aanpakken urgente knelpunten 2021	100.000		53.789	46.211	Kan worden afgemeld.	Ja
Vervangen airco's gemeentekantoor 2021	18.000		0	18.000	Project is nog niet afgerond	Nee
Verduurzaming brandweerkazerne	237.000		5.094	231.906	Project is nog niet afgerond	Nee
Verduurzaming De Vosse	509.000		2.903	506.098	Project is nog niet afgerond	Nee

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Hillegom opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Hillegom toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2021 gesteld op € 209.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- de gemeentesecretaris
- de griffier

Het is goed denkbaar dat de gemeentesecretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen. Dit verantwoordingsdocument bestaat uit het volgende model:

1. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2021	P.M. Hulspas	Y. P.A. Hermans	J.G. van Dooren	C.B. Baauw
Functiegegevens	Griffier	Griffier	Adjunct-Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01–20/08	05/07-31/12	20/07-31/12	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,83	1,0	0,89	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 55.524	€ 40.875	€ 41.601	€ 107.971
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.203	€ 7.399	€ 6.256	€ 20.374
<i>Subtotaal</i>	€ 63.727	€ 48.274	€ 47.857	€ 128.345
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 115.647	€ 104.500	€ 93.005	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2021	€ 63.727	€ 48.274	€ 47.857	€ 128.345
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020	P.M. Hulspas	C.B. Baauw
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01–31/12	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,83	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 58.255	€ 106.729
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.098	€ 19.229
<i>Subtotaal</i>	€ 69.353	€ 125.959
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 167.500	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	€ 69.353	€ 125.959

De topfunctionaris C.B. Baauw is ook topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

Inhuur

In 2021 zijn geen topfunctionarissen conform WNT-wetgeving ingehuurd.

Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weer gegeven van de stortingen en de onttrekkingen van de reserves. De mutaties van de (gewijzigde) begroting en de realisatie van 2021 worden per onderdeel toegelicht.

Stortingen in reserves						
	Begroting	Gewijzigde begroting	Werkelijk	Saldo	Omschrijving	S / I*
	2021	2021	2021			
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		-509.000	-2.903	-506.098	Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investeringen	i
Totaal programma 1	0	-509.000	-2.903	-506.098		
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-750.000	-750.000		-750.000	Herinrichting Prinses Irenelaan	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		-780.000	-421.009	-358.991	Reconstructie Nieuwe weg	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		-282.900	-284.872	1.972	Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investeringen	i
Reserve Sociale woningbouw	0	-4.000.000	-4.000.000	0	Stimulering sociale woningbouw	i
Totaal programma 2	-750.000	-5.812.900	-4.705.881	-1.107.019		
Algemene reserve	-2.500	-2.500	-2.500	0	Aflossing aanschaf praalwag en bloemencorso	i
Totaal programma 4	-2.500	-2.500	-2.500	0		
Totaal stortingen reserves	-752.500	-6.324.400	-4.711.283	-1.613.117		

Onttrekkingen uit reserves						
	Begroting	Gewijzigde begroting	Werkelijk	Saldo	Omschrijving	S / I*
	2021	2021	2021			
Algemene reserve	15.000	15.000		15.000	Aansluiten bij het initiatief 'Rookvrije generatie' en 'Jeugd op Gezond Gewicht'.	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	6.840	6.840	40.873	-34.033	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	i
Algemene reserve		510.706	2.903	507.804	Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investeringen	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	12.754	12.754		12.754	BM - Via reserve onderwijshuisvesting	i
Reserve onderwijshuisvesting	75.000	75.000		75.000	Bijdrage tbv plooiatie	s
Reserve onderwijshuisvesting	21.333	21.333	30.527	-9.194	Tijdelijke huisvestingskosten Jozefschool tlv reserve	i
Reserve onderwijshuisvesting	22.000	22.000	22.000	0	Tijdelijke kosten Internationale Schakelklas	s
Reserve onderwijshuisvesting		26.855		26.855	1e BERAP 2020: Tijdelijke huisvestingskosten Jozefschool	i
Algemene reserve		256.100		256.100	Overheveling van 2020: Budget Armoedebeleid	i
Algemene reserve		37.080	25.000	12.080	Overheveling van 2020: Project Meedoen	i
Algemene reserve		43.729		43.729	Overheveling van 2020: Ondersteuning tussengroep inburgeraars	i
Algemene reserve		16.000	710	15.290	Overheveling van 2020: Ontschottingsbudget	i
Algemene reserve		400.000	25.021	374.979	Overheveling van 2020: steunfondsmaatschappelijke organisaties	i
Algemene reserve		105.000	105.000	0	Overheveling van 2020: Projectbudget integrale toegang	i
Algemene reserve		23.913		23.913	Overheveling van 2020: Invoeringsbudget wet Inburgering	i
Algemene reserve		17.628		17.628	Overheveling van 2020: Actieprogramma dakloosheid	i
Algemene reserve		68.000		68.000	Overheveling van 2020: Pilot beschermd wonen	i
Totaal programma 1	152.927	1.657.938	252.034	1.405.904		

Vervolg Onttrekkingen uit reserves						
	Begroting	Gewijzigde begroting	Werkelijk	Saldo	Omschrijving	S / I*
	2021	2021	2021			
Algemene reserve	176.429	176.429	87.284	89.145	Financiering uitvoeringsprogramma Economische Agenda	i
Algemene reserve	20.000	20.000		20.000	Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek'	s
Algemene reserve	30.000	30.000		30.000	Uitvoeren van onderzoek naar verkeersonveilige situaties.	i
Algemene reserve	750.000	750.000		750.000	Herinrichting Prinses Irenelaan	i
Algemene reserve	15.000	15.000		15.000	Extra werkzaamheden opstellen DVO Meerlanden	i
Algemene reserve				0	Advisering mobiliteitsdossiers	i
Algemene reserve	80.000	80.000		80.000	Omgevingsplan Hillegom overig grondgebied	i
Algemene reserve		1.187.500		1.187.500	Overheveling van 2020: Wonen HD Plein Zuid	i
Algemene reserve		80.000	58.864	21.136	Overheveling van 2020: Omgevingsplan	i
Algemene reserve		108.534	7.898	100.636	Overheveling van 2020: omgevingsvisie	i
Algemene reserve		50.000	64.900	-14.900	Overheveling van 2020: Mobiliteitsplan	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	179.999	179.999		179.999	BM - Centrumplan Houttuin / Molenstraat	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	35.600	780.000		780.000	BM - Reconstructie Nieuweweg 2020	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	205.400	205.400		205.400	BM - Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied	s
Algemene reserve		282.900	705.881	-422.981	Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investeringen	i
Algemene reserve	100.000	100.000	99.818	182	Kadernota 2021 Eenmalige voorbereidingskosten div projecten	i
Algemene reserve	25.000	25.000		25.000	Kadernota 2021 Mobiliteitsdossiers	i
Algemene reserve	9.500	9.500	9.500	0	Kadernota 2021 Zorg en veiligheidstafel, deel Veiligheid	i
Algemene reserve	9.500	9.500	9.500	0	Kadernota 2021 Zorg en veiligheidstafel, deel Zorg	i
Algemene reserve	325.000	325.000	238.724	86.276	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022	i
Algemene reserve		4.000.000	4.000.000	0	Stimulering sociale woningbouw	i
Algemene reserve			18.987	-18.987	Verkeers- en parkeeronderzoek	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	691.264	534.136	1.036.908	-502.772	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
Totaal programma 2	2.652.692	8.948.898	6.338.264	2.610.634		
Algemene reserve	10.000	10.000		10.000	Kadernota 2021 Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie	i
Reserve Kunst		130.000		130.000	Overheveling van 2020: Projectbudget kunst	i
Algemene reserve		10.000		10.000	Overheveling van 2020: Verblijfsrecreatie	i
Algemene reserve		96.680		96.680	Overheveling van 2020: Project Entree N207-N208	i
Totaal programma 2	10.000	246.680	0	246.680		
Algemene reserve	58.000	58.000		58.000	We versterken het accountmanagement (wegwijsformule) bij wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie	i
Reserve RIF 2018 - 2024	430.000	430.000	430.127	-127	Kadernota 2018: Vrijval bijdrage Regionaal Investeringsfonds	i
Algemene reserve		21.900	12.854	9.046	Overheveling van 2020: Arbeidsmigranten	i
Algemene reserve		125.860	111.703	14.158	Overheveling van 2020: HD Plein Zuid	i
Algemene reserve	107.000	107.000	107.281	-281	BEGR2021-HLTsamen: datagedreven werken	i
Totaal programma 4	595.000	742.760	661.965	80.795		
Totaal onttrekkingen uit reserves	3.410.619	11.596.276	7.252.262	4.344.014		

* S = Structureel / I = Incidenteel

Bijlage 5: Rapportage interbestuurlijke toezicht

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is toezicht tussen de bestuurslagen gemeenten, provincie en rijk. En horizontale verantwoording door het college aan de gemeenteraad. Het vindt zijn basis in de Wet revitalisering generiek toezicht (2012). De provincie houdt systematisch toezicht op een zestal toezichtdomeinen op basis van het periodiek toetsen van data en signalen, zoals berichtgeving in de krant of meldingen van inwoners. De aandacht die de gemeente krijgt, is afhankelijk van het domein en de mate van uitvoering door de gemeente. De toezichtdomeinen 2021 zijn: Ruimtelijke ordening, Omgevingsrecht, Monumentenzorg en archeologie, Archief en informatiebeheer, Financiën en Huisvesting vergunninghouders.

Financiën		Toelichting
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		De begrotingen 2021 en 2022 zijn structureel in evenwicht en hebben een overschot. Daarnaast sluit de begroting 2025 met een positief saldo en is daarmee structureel in evenwicht.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Informatie- en archiefbeheer		Toelichting
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Ten opzichte van het archiefverslag van 2017-2018 zijn er a.d.h.v. de actiepuntenlijst 2019 verbeterpunten doorgevoerd onder andere de vaststelling van het vervangingsbesluit, de verplaatsing van de Registers van de Burgerlijke Stand en de vaststelling van een beheers- en calamiteitenplan. In 2021 is gestart met de achterstallige vernietiging van archiefbescheiden waarvan de daadwerkelijke vernietiging plaatsvindt in februari/maart 2022. Door de lockdowns vanwege COVID-19 kon de geplande inspectie voor 2020 en 2021 niet doorgaan. Die staan bij Archieftoezicht voor februari/maart 2022 ingepland. In afwachting van het resultaat behouden we de status oranje.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Aandachtspunten: behoud en overbrengen Begraafplaatsadministratie (1900-heden) en de steeds uitgestelde overbrenging van de bouwvergunningendossiers van Hillegom (1897-1990). Wegwerken van achterstanden van voor de samenvoeging ambtelijke organisaties.
Monumentenzorg		Toelichting
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De erfgoedcommissie Hillegom bestaat uit 6 leden die deskundig zijn op het gebied van erfgoed.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		Toelichting
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en		Toezicht en handhaving: In januari 2020 is het

<p>woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2021), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2021) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad.</p> <p>Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.</p>		<p>VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld. Direct na besluitvorming is dit aan de raad bekend gemaakt. Daarnaast is een handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2021 (16 februari 2021) en de evaluatie van het handhavingsuitvoeringsprogramma 2020 (20 april 2021) vastgesteld. Deze zijn beiden bekendgemaakt aan de gemeenteraad direct na collegebesluit.</p> <p>Conclusie: De evaluatie, VTH beleid en het HUP zijn tijdig vastgesteld en de gemeenteraad is tijdig hierover geïnformeerd.</p> <p>Vergunningen: In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld en direct daarna aan de raad kenbaar gemaakt.</p> <p>Daarnaast is een vergunningenuitvoeringsprogramma (VUP) 2021 (februari 2021) vastgesteld. Dit is bekendgemaakt aan de gemeenteraad, direct na collegebesluit. De evaluatie is niet van toepassing, want er is geen voorgaande versie van een VUP.</p> <p>Conclusie: Het VUP is vastgesteld en de gemeenteraad is hierover geïnformeerd.</p>
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Wij onderzoeken de mogelijkheden om aan de provinciale criteria te voldoen.
Ruimtelijke ordening		Toelichting
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		Eind 2021 is het omgevingsplan Buitengebied en de Zanderij in werking getreden. In dit omgevingsplan is rekening gehouden met de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Voor geheel Hillegom is begonnen met het omgevingsplan 2.0, zodat de gemeente Hillegom ook voor het overige grondgebied een actueel ruimtelijk plan heeft. Voor heel Hillegom is er een actuele omgevingsvisie die op 15 juli 2021 is vastgesteld.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Huisvesting Vergunninghouders		Toelichting	
De gemeente heeft een wettelijke taak met betrekking tot de huisvesting van vergunninghouders.		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong per 1 januari van het verantwoordingsjaar	9
		Fase interventieladder op 1 januari	gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	17
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	9

		Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	1
		Fase interventieladder op 1 juli	gerealiseerd
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	14
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	15
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	2
		Fase interventieladder op 31 december	gerealiseerd
		De gemeente heeft volledig en tijdig aan de gemeentelijke taakstelling voldaan en er is geen achterstand.	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee		

Bijlage 6: Overhevelingen

Omschrijving	Bedrag	Dekking Reserve *	Toelichting
Programma 1 Vitaliteit			
Huisvesting basisonderwijs	-17.000	*	Van deze post wordt tijdelijke huisvesting bij de Meer en Dorpschool betaald in afwachting van de oplevering van het nieuwe IKC gebouw. De oplevering van de school is vertraagd, daarom is er ook nog budget nodig in 2022 om de tijdelijke huisvesting te financieren. De overlevering van de school vindt uiterlijk in het 2e kwartaal van 2022 plaats.
Toegang wijkteams	-10.000	*	De afgelopen jaren hebben we een ontschottingsbudget gehad voor maatwerkoplossingen voor ondersteuningsvragen van inwoners die op andere manieren niet beantwoord konden worden. Er is eenmalig geld beschikbaar gesteld, jaarlijks hebben we het resterende budget meegenomen. Nu Voorieder1 is gestart, krijgt elk team het beheer over een maatwerkbudget. Het resterende ontschottingsbudget wordt hiervoor beschikbaar gesteld.
Toegang wijkteams	-105.436		In de Decemercirculaire Gemeentefonds (Algemene uitkering) zijn bedragen opgenomen naar aanleiding van het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. Steekwoorden hierin zijn: robuust rechtsbeschermingssysteem, versterking ondersteuning wijkteams en impuls integraalwerken. Het versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities bij de gemeente is onderdeel van het beleid van het kabinet. De gemeente heeft in 2021 een bedrag van € 105.436 ontvangen. Een bijdrage tot en met 2027 is voorzien. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten bij de wijkteams zetten is overheveling noodzakelijk.
Armoedegelden	-295.960	*	In het Armoedebeleid Hillegom 2019-2022 is vastgesteld door de raad in 2019, dat resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2016) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. In 2022 komt er een eindrapportage van het armoedebeleid, inclusief financiën. Indien we verwachten dat niet alle gelden nodig zijn voor de uitvoering van de maatregelen, zullen deze niet bestede gelden in 2023 aan de algemene middelen kunnen worden toegevoegd.

Omschrijving	Bedrag	Dekking Reserve *	Toelichting
Ondersteuning organisaties ivm corona	-374.979	*	In het voorjaar van 2020 heeft de raad een steunfonds in het leven geroepen om te voorkomen dat maatschappelijke organisaties vanwege de gevolgen van de coronacrisis in financiële problemen zouden raken en hun activiteiten moeten staken. Het college heeft de beleidsregel vastgesteld voor dit steunfonds. De regeling loopt eind 2021 af. Omdat de coronacrisis helaas ook nog in 2022 effect zal hebben, heeft het college besloten om de regeling voor het steunfonds en een aantal aanvullende maatregelen te verlengen.
Jeugdhulp-zorg in natura	-16.272		In 2021 hebben wij middelen ontvangen uit het transformatiefonds Holland Rijnland voor de uitvoering van de begrotingsmaatregelen. Hiervoor wordt een kwaliteitsmedewerker verwijzingen ingezet. In 2021 is wel gestart met de planvorming, maar nog niet met de uitvoering. In 2022 is geen budget beschikbaar voor de kwaliteitsmedewerker verwijzingen. Daarom hevelen we dit budget over naar 2022.
Statushouders	-127.191	*	De budgetten van de inburgering zijn in 2021 niet geheel ingezet om de volgende redenen: -er is een bedrag beschikbaar gesteld voor de invoering van de nieuwe Wet. Dit bedrag is niet geheel ingezet omdat de nieuwe Wet zelf in 2021 in ontwikkeling was. -er is een budget beschikbaar gesteld voor de "ondertussengroep", groep die onder de oude Wet Inburgering valt. Deze groep zal zolang de oude Wet van kracht is (nog ongeveer 3 jaar), gebruik kunnen maken van de extra ondersteuning. Daarom is het belangrijk dat dit budget overgeheveld wordt. Inburgeraars kunnen in de verschillende periodes behoefte hebben aan de extra ondersteuning. Daarom is het belangrijk dat het budget in het heel 2022 beschikbaar blijft. -er is ook een bedrag beschikbaar voor de MB-trajecten. Omdat het aantal instroom van de statushouders fluctueert, is het belangrijk om het overgebleven budget te overhevelen. Zo kunnen we de mogelijke extra instroom beter ondervangen.
Statushouders	-21.314		In de Decemercirculaire Gemeentefonds (Algemene uitkering) zijn twee uitkeringen opgenomen voor de Inburgering. Een integratie-uitkering voor informatievoorziening in voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstels en een decentralisatie-uitkering voor de Einde lening inburgeringsplichtigen. De gemeente heeft in 2021 een bedrag van € 21.314 ontvangen. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten voor de inburgering is overheveling noodzakelijk.
Maatschappelijke Zorg	-14.744	*	in 2022 komt er nog een nota van Binnenvest voor prestatie die eerste helft 2022 wordt geleverd.
Maatschappelijke Zorg	-49.679	*(deel)	in 2022 is gekozen voor een gezamenlijk oppakken van twee projecten in de D&B

Omschrijving	Bedrag	Dekking Reserve *	Toelichting
Programma 2 Leefomgeving			
Omgevingsvisie	-60.000	*	Voor het opnemen van de Omgevingsvisie Hillegom in het landelijke DSO moet deze ook aan de daarvoor wettelijke technische eisen voldoen, zodanig dat de teksten objectgericht geschreven zijn en op perceelsniveau digitaal doorklikbaar zijn. Deze software is sinds kort beschikbaar. Uitgaande dat de Omgevingswet op 1 juli 2022 in werking treedt. Dit is een tijdrovende klus waar extra budget voor benodigd is. Daarnaast is budget benodigd om de implementatie en de nieuwe manier van werken met de Omgevingsvisie verder vorm te geven.
Omgevingsplan	-104.000	*(deel)	Door een latere start van het omgevingsplan 2.0 zijn er minder kosten gemaakt in 2021 dan begroot. Resterende kosten en inzet worden in 2022 uitgevoerd.
Verkeersbeleid	-20.000	*	Als gevolg van diverse oorzaken is het opstellen van het mobiliteitsplan vertraagd. Het project is reeds aangevangen. Voorgesteld wordt om een gedeelte van het budget aan het eind van het jaar over te hevelen naar 2022.
Wonen - HD Plein Zuid	-1.187.500	*	De uitgaven voor de ontwikkeling van HD Plein Zuid gaan voor de gemeente plaatsvinden zodra de anterieure overeenkomst is gesloten met Duant Staete en Veenman en Vink en zij een omgevingsvergunningen hebben. Voor de sloop heeft de afgifte van de ontheffing voor de Flora & Fauna (vleermuizen) door de Omgevingsdienst veel langer geduurd dan gepland. Vanwege een negatief advies van de erfgoedcommissie en het inadequaat oppakken van dit advies door de initiatiefnemers heeft het plan voor de ontwikkeling van DunantStaete vertraging opgelopen.
Programma 3 Bedrijvigheid			
Kunst in de buitenruimte	-130.000	*	In 2021 bleek uit onderzoek dat de rotonde Pastoorslaan/Weeresteinstraat toch geen geschikte locatie is om een beeldend kunstwerk te plaatsen vanwege de inrichting en de kabels en leidingen van deze rotonde. De gemeentelijke kunstcommissie heeft een nieuwe locatie op het oog. Onderzocht wordt of deze locatie past binnen het bestemmingsplan en de omgevingsvisie. Afhankelijk van de uitkomst hiervan wordt in het najaar met het kunstproject gestart, waarvan de uitgaven in 2022 worden gedaan.
Lokale Economie	-25.000		Samen met de verschillende ondernemersvertegenwoordigingen en andere stakeholders wordt gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsopzet tussen ondernemers en overheid. De kosten hiervan liggen in 2022.

Omschrijving	Bedrag	Dekking Reserve *	Toelichting
Lokale Economie	-35.000		Door alle coronamaatregelen zijn er door de ondernemers uit het centrum nog geen activiteiten ontwikkeld waar aan bijgedragen kan worden. Deze worden in 2022 wel verwacht.
Regionale Economie	-10.000		In verband met de brede participatie en zorgvuldigheid van het traject vindt de afronding van de visie begin 2022 plaats en wordt hierdoor het uitvoeringsprogramma van de visie verblijfsrecreatie in 2022 opgepakt.
Regionale Economie	-20.000		Bestuurlijk zijn er in 2021 meerdere toezeggingen gedaan over bijdragen (o.a. wandelfestijn en uitvoeringsprogramma HUP). Echter die activiteiten hebben o.a. door Corona vertraging opgelopen. Daardoor is maar een beperkt deel van het bijgenaamde budget gebruikt. Die kosten komen nu in 2022.
Regionaal Recreatie en Groen	-96.680	*	De gemeente draagt bij aan het project Entree N207/N208. De bijdrage aan de gemeente Lisse voor dit project zal bij de realisatie afgerekend worden in 2022.
Programma 4 Bestuur en ondersteuning			
Burgerzaken Arbeidsmigranten	-9.000	*	Vanwege de coronacrisis heeft dit project vertraging opgelopen, de verwachting is dat de werkzaamheden worden afgerond in 2022.
Budget overheveling Totaal	-2.729.755		
Dekking geraamd via reserve			
Programma 1	817.642		
Programma 2	1.347.500		
Programma 3	226.680		
Programma 4	9.000		
Totaal Dekking via reserve	2.400.822		
Totaal overheveling ten laste van resultaat	-328.933		

Bijlage 7: Risico-inventarisatie

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Vitaliteit	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	€ 7.000
Vitaliteit	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-regelingen.	Dit resulteert in een toename van niet-begrote kosten	€ 225.000
Vitaliteit	Bedrijfsrisico	De verwachte kostenreductie in de begroting van de gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.	Dit resulteert in een toename van niet-begrote kosten.	€ 79.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2020 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor omgevingsleges	€ 34.000
Leefomgeving	Grond-exploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geïnt worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren.	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	€ 34.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging loopt vertraging op.	Dit kan veroorzaakt worden door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	€ 56.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar, herstel is vaak kostbaar.	€ 7.000
Leefomgeving	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	€ 7.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand-, storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geïndexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan bezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme opgenomen. Tot op heden zijn deze budgetten toereikend.	€ 7.000

Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjabloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	€	28.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	€	79.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beïnvloed.	De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en woordvoering.	€	34.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverslasten is afhankelijk van het aantal resterende maanden in het jaar.	€	27.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatie-inspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van imagoschade.	€	6.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Evaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek.	Dit resulteert in additionele kosten van onderzoeksbureau en communicatie.	€	16.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		€	17.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	€	7.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	€	39.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiële schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats gevonden	€	28.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat geborgde tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€	1.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€	288.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	€	1.183.000
				€	2.209.000

Bijlage 8: Overzicht baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten per taakveld getoond. Taakvelden zijn eenheden waarin de programma's zijn onderverdeeld. Dit betekent dat taakvelden over meerdere programma's kunnen zijn verdeeld. Daarom wordt hier een overzicht per taakveld, onafhankelijk van het programma, getoond.

De taakvelden zijn vastgesteld bij ministeriële regeling.

De financiële verordening bepaalt dat de raad de baten en lasten per taakveld autoriseert en dat het college de raad informeert over afwijkingen binnen de taakvelden.

De analyse van verschillen op de taakvelden is opgenomen in de programma's.

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Afval				
Lasten	-2.091	-2.502	-2.537	-2.371
Baten	2.807	3.489	3.489	3.329
Saldo	716	986	951	958
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	31.338	31.180	32.694	33.535
Saldo	31.338	31.180	32.694	33.535
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-326	-290	-260	-258
Baten				
Saldo	-326	-290	-260	-258
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-30	-44	-53	-42
Baten	11	13	13	11
Saldo	-20	-31	-40	-32
Begeleide participatie				
Lasten	-1.876	-1.772	-1.811	-1.720
Baten				
Saldo	-1.876	-1.772	-1.811	-1.720
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	-124	-81	-112	-169
Baten	67	87	87	153
Saldo	-57	6	-25	-16

Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-290	-218	-357	-316
Baten	1.178	97	357	495
Saldo	889	-120	1	179
Belastingen overig				
Lasten	-821	-955	-894	-953
Baten	2.024	1.916	1.916	2.039
Saldo	1.203	961	1.022	1.086
Bestuur				
Lasten	-1.954	-1.772	-1.574	-1.484
Baten	31		28	61
Saldo	-1.923	-1.772	-1.546	-1.422
Burgerzaken				
Lasten	-522	-636	-607	-561
Baten	219	298	293	252
Saldo	-303	-338	-314	-309
Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-1.270	-1.311	-1.394	-1.385
Baten	48	46	46	135
Saldo	-1.222	-1.265	-1.348	-1.250
Cultureel erfgoed				
Lasten	-27	-41	-66	-43
Baten				
Saldo	-27	-41	-66	-43
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-378	-475	-622	-335
Baten				
Saldo	-378	-475	-622	-335
Economische havens en waterwegen				
Lasten			-9	-11
Baten				
Saldo			-9	-11
Economische ontwikkeling				
Lasten	-685	-706	-910	-636
Baten		22	22	
Saldo	-685	-684	-888	-636

Economische promotie				
Lasten	-167	-219	-221	-139
Baten		3	3	
Saldo	-167	-216	-218	-139
Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	-16			
Baten				
Saldo	-16			
Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-537	-391	-374	-391
Baten				
Saldo	-537	-391	-374	-391
Geëscaleerde zorg 18+				
Lasten			-14	-14
Baten				
Saldo			-14	-14
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Lasten	-2.039	-4.573	-5.366	-3.831
Baten	2.678	4.504	5.352	3.960
Saldo	639	-69	-14	129
Inkomensregelingen				
Lasten	-7.064	-4.915	-6.911	-6.233
Baten	6.611	3.890	5.408	5.253
Saldo	-453	-1.025	-1.503	-981
Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-4.277	-4.377	-4.463	-4.371
Baten	-19	10	10	16
Saldo	-4.296	-4.366	-4.453	-4.355
Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-4.561	-4.421	-5.040	-4.697
Baten				
Saldo	-4.561	-4.421	-5.040	-4.697
Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-338	-289	-392	-345
Baten				
Saldo	-338	-289	-392	-345

Media				
Lasten	-483	-466	-482	-493
Baten				
Saldo	-483	-466	-482	-493
Milieubeheer				
Lasten	-1.281	-1.259	-1.243	-1.244
Baten	183			165
Saldo	-1.097	-1.259	-1.243	-1.079
Mutaties reserves				
Lasten	-6.683	-752	-6.324	-4.711
Baten	8.888	3.411	11.596	7.252
Saldo	2.204	2.658	5.272	2.541
Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	-610	-938	-934	-783
Baten	51	247	247	131
Saldo	-558	-691	-687	-652
Onderwijshuisvesting				
Lasten	-950	-937	-970	-907
Baten	232	242	242	243
Saldo	-718	-695	-728	-663
Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-53	-80	-80	-121
Baten				
Saldo	-53	-80	-80	-121
Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-1.795	-1.986	-2.047	-2.204
Baten	8	5	5	9
Saldo	-1.787	-1.980	-2.041	-2.196
Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-750	-842	-749	-787
Baten	8	26	24	14
Saldo	-742	-815	-725	-773
Overhead				
Lasten	-6.991	-7.054	-7.330	-6.900
Baten	14	13	13	37
Saldo	-6.977	-7.041	-7.317	-6.864

Overige baten en lasten				
Lasten	-23	-25	-650	-2
Baten				-7
Saldo	-23	-25	-650	-9
OZB niet-woningen				
Lasten				
Baten	1.242	1.270	1.270	1.341
Saldo	1.242	1.270	1.270	1.341
OZB woningen				
Lasten				
Baten	2.882	3.058	3.058	3.075
Saldo	2.882	3.058	3.058	3.075
Parkeren				
Lasten	-42	-46	-109	-109
Baten	3	-10	3	3
Saldo	-39	-56	-106	-106
Recreatieve havens				
Lasten	-91	-150	-141	-44
Baten	7	9	12	2
Saldo	-84	-141	-129	-42
Riolering				
Lasten	-1.651	-1.657	-1.676	-1.639
Baten	2.323	2.384	2.384	2.395
Saldo	673	726	708	756
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-726	-753	-1.191	-1.181
Baten	112			330
Saldo	-615	-753	-1.191	-850
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-2.306	-2.174	-2.972	-2.152
Baten	140	26	89	88
Saldo	-2.166	-2.148	-2.883	-2.064
Sportaccommodaties				
Lasten	-877	-732	-748	-902
Baten	326	321	344	330
Saldo	-550	-410	-404	-572

Sportbeleid en activering

Lasten	-500	-543	-559	-311
Baten	2			25
Saldo	-498	-543	-559	-285

Treasury

Lasten	-56	-128	-128	-64
Baten	560	771	771	493
Saldo	505	643	643	429

Verkeer en vervoer

Lasten	-2.646	-3.841	-3.576	-3.794
Baten	59	80	73	97
Saldo	-2.587	-3.761	-3.503	-3.696

Volksgesondheid

Lasten	-1.178	-1.208	-1.607	-1.666
Baten	22	9	101	75
Saldo	-1.156	-1.199	-1.506	-1.591

Wijkteams

Lasten	-1.684	-1.352	-1.599	-1.711
Baten	89			269
Saldo	-1.595	-1.352	-1.599	-1.442

Wonen en bouwen

Lasten	-515	-598	-2.622	-739
Baten	502	352	1.314	585
Saldo	-13	-246	-1.307	-154